

תוכן העניינים

2	פעולות פיקוח אכיפה וגביה של חוקי עזר בענייני איכות הסביבה.....
16	איגוד ערים – שירותי כבאות.....
52	חניה אזורית לדיירי הרחוב.....
59	רישוי שלטים.....
67	התקציב הרגיל – שנת 2009.....
79	עמותת א.ל.י.ק.ם.....
87	מעקב אחר טיפול בממצאי דו"ח מבקר העירייה מס' 21 לשנת 2009.....
103	מעקב אחר תיקון ליקויים הדו"ח המפורט של אגף הביקורת במשרד הפנים 2009.....
108	חוקים ותקנות.....

**פעולות פיקוח אכיפה וגביה של חוקי עזר
בענייני איכות הסביבה**

דו"ח ביקורת מס' 22

3/2011

פעולות פיקוח אכיפה וגביה של חוקי עזר

בענייני איכות הסביבה

1. כללי

בשנים האחרונות אנו עדים לשינויים תודעתיים כלל עולמיים ומקומיים בנושא הגנת הסביבה והשפעתה על איכות החיים.

מדינת ישראל, כמו מדינות נאורות אחרות בעולם, נרתמה למאמץ הגלובלי והקימה בשלהי שנות ה-80 את המשרד לאיכות הסביבה, הנקרא כיום המשרד להגנת הסביבה. משרד זה אחראי על יישום המדיניות הסביבתית הלאומית, הוא מעורב בתהליכי תכנון פיזי ומדריך את הרשויות המקומיות לגבי אחריותן הסביבתית.

הרשויות המקומיות פועלות בתחום הגנת הסביבה באמצעות יחידות סביבתיות, כמפורט להלן:

1. יחידה סביבתית עירונית, הפועלת בתחום הרשות המקומית אליה היא שייכת.
2. יחידה סביבתית אזורית, הכפופה מבחינה מנהלית לרשות מקומית מסוימת ומטפלת בנושאי איכות סביבה בכמה רשויות מקומיות.
3. איגוד ערים לאיכות הסביבה המוקם בצו של שר הפנים מכח חוק איגוד ערים התשט"ו-1955 ומנהלת אותו מועצה שחבריה הם נציגים של הרשויות המקומיות שבתחום האיגוד.

על הרשות המקומית מוטלת החובה למניעת מפגעי תברואה ופסולת ולשם כך עליה לקיים פיקוח ואכיפת החוקים הנוגעים לשמירת הסדר והניקיון.

אחת הסמכויות החשובות של הרשות המקומית היא חקיקת חוקי עזר המהווים חקיקת משנה של חוקי הכנסת ובכללן פקודת הרשויות המקומית וכן תקנות וצווים שפורסמו ע"י שרי ממשלת ישראל.

סמכויותיה של עירייה להטיל אגרות היטלים ותשלומי חובה אחרים, נקבעו בפקודת העיריות, לעירייה ניתנת האפשרות לבצע את שהיא נדרשת או מוסמכת לעשות, כמפורט בסעיף 250 (פרק א עיריות נוסח חדש פרק 13): **"מועצה רשאית להתקין חוקי עזר כדי לאפשר לעירייה ביצוע הדברים שהיא נדרשת או מוסמכת**

לעשותם על פי הפקודה או כל דין אחר או לעזור לה בביצועם או כדי לדרוש מבעל נכס או מחזיקו לבצע באותו נכס עבודה הנחוצה למטרה האמורה”

בעיריית קריית מוצקין קיימים 28 חוקי עזר לאכיפה הכוללים ברירות קנס וכן חוקי עזר הכוללים אגרות/היטלים, 10 חוקים מסמיכים את העירייה לפעול בתחומה לאכיפת חוקי איכות סביבה.

הביקורת ביקשה לבחון את אמצעי העירייה סמכויותיה ופעולותיה באכיפת חוקי העזר הסביבתיים.

להלן ממצאי הביקורת:

2. חוקי העזר - אמצעי אכיפה

עפ"י פקודת העיריות, אמצעי אכיפת חוקי העזר נחלקים לשניים:

א. מתן כתב אישום – סעיף 254 לפקודת העיריות (עונשין) קובע כי עירייה מוסמכת לקבוע בחוקי העזר הוראות עונשין עד תקרת קנס אחידה לכל מי שעובר על ההוראה.

”העובר על הוראת חוק עזר דינו – קנס של 3,300 ₪ ובעבירה נמשכת קנס נוסף של 150 ₪ בכל יום שבו נמשכת העבירה לאחר שנמסרה הודעה עליה בכתב מטעם ראש העירייה או לאחר הרשעה.”

הוראת עונשין זו מאפשרת הגשת כתב אישום, כאשר בית המשפט יכול לפסוק עפ"י שיקוליו קנס מרבי של 3,300 ₪.

ב. ברירת קנס – סעיף 265 לפקודת העיריות (עבירות קנס) קובע כי שר הפנים בהסכמת שר המשפטים רשאי בצו ברשומות להודיע כי עבירה על הוראה פלונית בחוק עזר של עירייה היא עבירת קנס.

השר יקבע בצו (ברשומות) את שיעור הקנס לכל עבירת קנס ובלבד שלא יעלה על 660 ₪ ורשאי הוא לקבוע שיעורים שונים לעבירה בהתחשב בנסיבות ביצועה.

נוסף על כך לעירייה הסמכות לאכוף היבטים סביבתיים גם מתוקף חוק רישוי עסקים התשכ"ח-1968 ומתוקף תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות) התשס"א-2000 בכל הנוגע להשפעות של בתי עסק על ניקיון סביבתם, מטרות הרישוי נועדו להבטיח, בין היתר, איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים.

הביקורת נוכחה כי בעירייה לא קיימת יחידה סביבתית עירונית הפועלת בתחום הגנת הסביבה, וכי מדור הפיקוח העירוני משמש כזרוע האכיפה העיקרית בנושאים הסביבתיים ובו מועסקים 9 פקחים.

ממסמכי העירייה עולה כי בשנת 2009, הגישו פקחי העירייה 187 דוחות ברירת קנס ו-324 הודעות דרישה בנושא הגנת הסביבה.

נמצא: פקחי העירייה לא הוסמכו לאכוף חוקי עזר בתחומי הגנת הסביבה (המאפשרים הטלת קנסות כבדים), ואינם נושאים עמם תעודות הסמכה, כנדרש.

בעקבות הערת הביקורת, פועלת העירייה להמציא לפקחים כתבי הסמכה חתומים בידי ראש העיר בהם מצוינים כל חוקי העזר בנושאי הגנת הסביבה.

להלן חוקי העזר הסביבתיים לאכיפה:

1. חוק עזר (הגנת איכות הסביבה – הגשת דין וחשבון) תשל"ז-1977

חוק עזר מאומץ מעיריית חיפה פורסם בשנת 1977 ומתייחס בעיקר למפעלים (לרבות עסקים). עפ"י החוק מחויבים בעלי מפעלים להגיש לעירייה על פי הודעה מאת ראש העיר אחת לשנה דין וחשבון בדבר הפעלתו של המפעל, המזהמים שבו ופליטת מזהמים ממנו. החוק הותקן בכפוף לסעיף 250 לפקודת העיריות.

נמצא: חוק עזר זה אינו נאכף מאחר ובקרת מוצקין לא קיימים מפעלים וממילא אין מי שיידרש למסור נתונים, לבצע בדיקות ולהגיש דוחות, עם זאת מתייחס החוק גם לעסקים המספקים שירותים, לפיכך, מומלץ לבחון אפשרות להחילו לדוגמא על מסעדות ואטליזים.

2. חוק עזר (פיקוח על כלבים ובעלי חיים אחרים) התשס"ב-2001

חוק עזר משנת 2001 מתייחס לעניין חובת רישוי כלבים וסימון כלבים וחתולים. עפ"י החוק ניתן לבטל רישיון אם הכלב מסכן את בריאות הציבור ומהווה מפגע סביבתי.

החוק מטיל קנסות אם הכלב אינו מוחזק עפ"י ההוראות ובמידה ועשה צרכיו במקום ציבורי ובעליו לא פינה את הצואה.

נמצא: אכיפת חוק זה מתייחסת בעיקר לנושא אי איסוף צואת בע"ח.

בשנת 2009 הגישו פקחי העירייה 86 דוחות ברירת קנס על אי איסוף צואת בע"ח, במקביל נוקטת העירייה מעת לעת בפעולות הסברה כדי לעודד את תושבי העיר לאסוף צואת בע"ח.

חוק עזר (פינוי אשפה פסולת זבל) התשמ"ט-1988

.3

חוק עזר זה מאפשר הטלת קנסות על מי שמפנה פסולת, אשפה, חומרי בניין וגזם בניגוד להוראות.

כמו כן, מחייב החוק כי בעל או מחזיק בנכס מחויב להתקין בבנין או בחצר כלי אשפה ולהחזיקם במצב נקי ותקין.

החוק נועד למנוע שפיכת פסולת פיראטית ופסולת בניין ברחבי העיר.

נמצא: עיקר פעולות האכיפה מסתכמות במתן דרישות לפינוי פסולת שהושלכה בניגוד לחוק. בשנת 2009 הגישו פקחי העירייה 75 הודעות דרישה על פסולת שהונחה בניגוד לחוק (בעיקר פסולת בניה) לא נמצא תיעוד לגבי מספר דוחות ברירות קנס שניתנו בגין עבירה על חוק זה.

חוק עזר (מניעת רעש) התשמ"ה-1985

.4

הרעש הוא מפגע סביבתי ובתוך כך נדרשים אמצעים להפחתתו. לרעש מקורות רבים ומגוונים ובהם מפעלי תעשייה, תחבורה, אתרי בניה, הפרעת שכנים וכדומה.

החוק הותקן מתוקף הסעיפים 250 ו-254 לפקודת העיריות וסעיף 6 לחוק מניעת מפגעים התשכ"א-1961 והוא מגביל הקמת רעש כמו הפעלת צופר, כריזות, כלי נגינה, קריאות, עבודות תיקון שיפוץ ובניה, חיבוט שטיחים וכדומה בשעות, ימים ומועדים מסוימים.

העובר על הוראה מהוראות החוק דינו קנס.

נמצא: חוק זה אינו נאכף. לטענת מנהל חזות העיר, אין לעירייה היכולת למדוד רעש באופן מקצועי ומדויק שתוצאותיו יוכרו על ידי הרשויות ובכלל זה בתי המשפט. תושבים המתלוננים על מפגעי רעש, מופנים למשטרה.

החוק הותקן מפאת חשיבותו בהפחתת מפגעי רעש והעמדת העבריינים לדין, לפיכך סבורה הביקורת כי על העירייה לבחון אפשרות לרכוש את שירותיהן של חברות המתמחות בשירותי בדיקה ופתרונות אודות מפגעי רעש ובכך למעשה לאכוף את החוק.

הערה: במועד עריכת הביקורת פורסם, כי השר להגנת הסביבה, יוזם שינוי בתקנות למניעת רעש, באופן שיאסרו במקרים מסוימים, באופן מוחלט, שימוש באמצעים הגורמים רעש.

חוק עזר (שמירת ניקיון ואיסור העישון) תשי"ז-1957

.5

חוק עזר זה אושר בשנת 1957 והוא מתייחס לאיסור עישון באולם ציבורי כשמתקיים בו עינוג לרבים, כמו כן אוסר החוק מכירה ואכילת פיצוחים ו/או זריקת פסולת במקום ציבורי.

החקיקה הראשית (חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון התשמ"ג-1983) מתייחסת אף היא לאיסור העישון במקומות ציבוריים ומטילה קנסות כבדים על העוברים על החוק.

נמצא: בשנת 2009 הגישו פקחי העירייה 32 דוחות ברירת קנס כנגד מעשנים במקומות ציבוריים.

הביקורת סבורה כי על מחלקת הפיקוח לאכוף ביתר שאת את חוק איסור העישון ולהטיל קנסות על העוברים על הוראותיו.

חוק עזר לדוגמה (ניקוי מדרכות) תשל"ד-1974

.6

חוק עזר זה מחייב בעלי עסקים לטאטא היטב את המדרכה שבחזית העסק ולאסוף את האשפה לתוך כלי אשפה. בעלי קיוסקים, בתי קפה, בתי אוכל וכדומה, חייבים בניקוי המדרכות גם במוצאי שבת ומוצאי חג.

נמצא: בשנת 2009 הגישו פקחי העירייה סה"כ 2 הודעות דרישה לבעלי עסקים שרחבת המדרכה בסמוך לבתי העסק שלהם נמצאה מלוכלכת. לא נמצא תיעוד על מס' דוחות ברירת קנס שניתנו לבעלי עסקים בגין עבירה על חוק זה.

הביקורת סבורה כי על מחלקת הפיקוח לאכוף ביתר שאת חוק עזר זה.

7. **חוק עזר (ניקוי מגרשים, חצרות וכניסות לבניינים) תשכ"ג-1963**
 חוק עזר זה מחייב בעל מגרש לנקות את המגרש ומאת בעל בניין או מחזיק בו לנקות את החצר או הכניסה לבניין.

במידה ובעל הנכס ו/או המחזיק בו לא ביצעו את הניקוי רשאית העירייה לבצע את הניקוי ולגבות אגרה מאת בעלי הנכס או המחזיק בו.

נמצא: בשנת 2009 הגישו פקחי העירייה 30 הודעות דרישה לבעלי נכסים לניקוי השטח הפרטי בו הושלכה פסולת, במקרים בהם לא קוימה הדרישה בצעה העירייה את עבודות הניקיון וחייבה את בעלי הנכסים, כחוק.

8. **חוק עזר (פינוי חפצים מיושנים) התשמ"ה-1985**
 החוק אוסר הנחת ו/או השלכת חפצים שיצאו מכלל שימוש כמו גרוטאות; תנור, מקרר, דוד שמש, רהיטים וכדומה במקום ציבורי או פרטי, אלא אם דרוש הדבר להעברתו או לתיקונו של אותו חפץ מיושן ולא יותר מן הזמן הסביר הדרוש לכך.

נמצא: בשנת 2009 הגישו פקחי העירייה 83 הודעות דרישה לסילוק גרוטאות ממקום ציבורי ו/או פרטי. לא נמצא תיעוד לגבי מספר דו"חות ברירת קנס שניתנו לעוברים על הוראות חוק זה.

9. **חוק עזר (ביעור קוצים) תשי"ט-1958**
 חוק עזר זה אוסר הבערת קוצים, עצים, אשפה, פסולת או חומר אחר בשדה או תחת כיפת השמים בשטח מגורים בנוי, אלא על פי היתר.

לא נמצא תיעוד לגבי מספר דו"חות ברירת קנס שניתנו לעבריינים שהבעירו אש תחת כיפת השמים באזור מגוריהם. לדברי מנהל חזות העיר. התופעה מתרחשת לעיתים נדירות.

10. **חוק עזר (הדברת מזיקים) תשל"ה-1974**
 החוק מחייב בעל נכס או המחזיק בו להדביר את המזיקים שבנכסו. במידה ולא מולאה דרישה זו, רשאית הרשות המקומית לבצע את עבודות ההדברה ולגבות את תשלום מבעל הנכס.

נמצא: בשנת 2009 לא הוגשו הודעות דרישה המחייבות בעלי נכסים להדביר מזיקים בחצרותיהם, **לעומת זאת** נמצאו במוקד העירוני 385 תלונות בנושא הדברת מזיקים.

הביקורת מצאה כי העירייה ביצעה עבודות הדברה בשטחים פרטיים עפ"י הודעת המוקד העירוני, ולא חייבה את בעלי השטחים בעלויות.

הביקורת סבורה כי על המוקד העירוני להעביר הוראת מטלה לפקחי העירייה ואלה יוציאו הודעת דרישה לבעלי המגרשים להדביר את שטחם, במידה ולא תתמלא הדרישה תבוצע ההדברה ע"י העירייה ובעל המגרש יחויב בגין הוצאותיה.

3. המלצות הארגונים הסביבתיים לחקיקת חוקי עזר בנושאים סביבתיים

הארגונים הסביבתיים בהם אדם טבע ודין, מרכז השל, חיים וסביבה, המרכז לקיימות מקומית ועוד, מציעים לנבחרי הציבור ברשויות המקומיות מספר חוקי עזר סביבתיים אשר ישפרו את המצב הסביבתי ברשות, יגבירו את שביעות רצון התושבים ועשויים להביא לרשות הן חיסכון בהוצאות והן מקור הכנסות אפשרי.
להלן חוקי עזר מוצעים:

1. **חוק עזר למניעת זיהום אוויר** – מטרתו: מניעת מפגעי איכות אוויר ממקורות אנרגיה, אתרי בניה, כלי רכב, מפעלים ומקורות מזהמים אחרים.

לדוגמא: תיאסר עבודת בניה באופן הגורם לזיהום אוויר בלתי סביר או איסור נהיגה ברכב מזהם.

2. **חוק עזר בנושא פסולת בניין** – מטרתו, יצירת מערך לטיפול כולל בפסולת הבניין על ידי יצירת כלים אפקטיביים ומשאבים כספיים שיאפשרו לרשות לטפל באופן יעיל בפסולת.

לדוגמא: העירייה תורה לעסקים ולאתרי בנייה להפקיד סוגי פסולת להעבירם למחזור. כמו כן, תקבע העירייה חובת תשלום אגרות למי שאחראי ליצור האשפה.

3. **חוק עזר בנושא מחזור** – מטרתו יצירת תשתיות להפרדת סוגי פסולת ומחזור.

לדוגמא: הרשות המקומית תציב מכלים ייעודיים בתחומה ותחייב השלכת פסולת למחזור.

4. **חוק עזר בנושא עצים** – מטרתו הגנה על העצים בעיר והגברת האפקט החיובי שנוצר מקיומם של עצים בעיר.

לדוגמא: יוטלו מגבלות והגדרות ברורות על כריתת עצים שיבטיחו צמצום ככל שניתן של כריתת עצים וכן צמצום גיזום פראי אשר פוגע בעץ. לעצים תועלות אקולוגיות רבות בהיותם מטהרי אוויר ממתגי טמפרטורה, חוסמי רעש, שוברי רוח וזאת בנוסף לערך האסתטי והנופי שבקיומם.

5. **חוק עזר לעידוד השימוש באופניים** – מטרתו עידוד השימוש באופניים ככלי תחבורה עירוני.

לדוגמא: קביעת חובה לכלול סלילת שבילי אופניים במסגרת שיקום רחוב ופיתוח סביבתי, כמו כן, הקמת מתקנים לקשירת אופניים במרכזים מסחריים ומרכזי פנאי ובילוי.

הדוגמאות הללו להתקנת חוקי העזר לעיל מבוססות על חוקים קיימים שכבר התקבלו ברשויות שונות וחלקן הן הצעות לחוקי עזר חדשים המתבססים על חקיקה ראשית, חלק מההצעות ניתנות ליישום גם באמצעות החלטות מנהליות של הרשות המקומית.

4. **התכנסות הוועדה לאיכות הסביבה**

עפ"י סעיף 149 (י) תבחר מועצת העיר ועדה לאיכות הסביבה שתפקידה ליזום ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים לשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת פיתוח ושימוש בר-קיימא של הסביבה.

הוועדה תגיש לאישור המועצה את תכניתיה ותעקוב אחר ביצוען.

לוועדה מגוון תפקידים ותחומים רחב לפעילותה. אחד התפקידים החשובים הוא החדרת חוקים ותקנות בנושאי הגנת הסביבה לעבודת מחלקות העירייה השונות.

עפ"י החוק חברי הוועדה יהיו ארבעה חברי מועצה, עובד בכיר שהוא אחראי לתחום איכות הסביבה בעירייה ושני נציגי ציבור שהם תושבי העיר, לדיוני הוועדה יוזמנו דרך קבע נציג ארגון ארצי שעניינו שמירת איכות סביבה ונציג השר להגנת הסביבה.

נמצא: הוועדה לאיכות הסביבה מונתה ע"י מועצת העיר בישיבתה מיום 4/2/2009 בוועדה מכהנים 8 חברים מתוכם 4 חברי מועצת עיר. בראש הוועדה מכהן סגן ראש העיר.

תפקידי הוועדה לאיכות הסביבה וועדות החובה האחרות, הוגדרו בחוק כמו גם תדירות כינוסן (לפחות אחת לשלושה חודשים) הוראות אלו בחוק מייחסות חשיבות מיוחדת לפעילותן של ועדות החובה.

מאז כינונה של הוועדה (4/2/2009) ועד חודש מרץ 2010 קיימה זו ישיבה אחת בלבד.

הביקורת סבורה כי על הוועדה להתכנס בהתאם לחוק ולדון, בין היתר, בסוגיית הפיקוח והאכיפה של חוקי העזר.

5. חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים)

התשס"ח-2008

חוק זה מסמיך את הרשות המקומית לפעול בתחומה לאכיפת חיקוקי איכות הסביבה, כמפורט בחוק. מטרת החוק היא להקנות לרשות המקומית את כל הסמכויות לאכוף חיקוקים בתחום איכות חייהם וסביבתם של תושביה.

החוק חל על רשות מקומית שמספר תושביה עולה על 20,000 ואילו על רשות מקומית שמספר תושביה אינו עולה על 20,000 תושבים מדובר בסמכות שהיא רשות.

עפ"י החוק מסמיך ראש הרשות המקומית פקחים מבין עובדי הרשות שיקבלו הכשרה מתאימה ויעמדו בתנאי כשירות לשם אכיפה בתחום איכות החיים ואיכות הסביבה.

החוק נועד לתקן את המצב הקיים לפיו הרשויות המקומיות קובעות לעצמן חוקי עזר אשר לעיתים אינם מתעדכנים בהתאם לשינויים בחקיקה הראשית.

אחד מיתרונותיו של החוק בעבור הרשות המקומית נקבע בסעיף 7, לפיו קנסות שהוטלו עקב הפעלת סמכותו של פקח הרשות המקומית ישולמו לקופת העירייה.

נמצא: עיריית קריית מוצקין מצידה בחרה שלא לאמץ את הוראות החוק ומועצת העיר בישיבתה מיום 3/6/2009 אישרה ברוב קולות הצעת החלטה לאי תחולת החוק. את החלטתה נמקה העירייה בכך שהיא מבקשת להמשיך לבצע אכיפה סביבתית באמצעות חוקי העזר המקומיים ולא באמצעות חקיקה ראשית.

הביקורת סבורה כי על העירייה לבחון שוב בראייה עתידית את סוגיית אימוץ החוק והשלכותיו.

6. סיכום

רמת איכות החיים קשורה באופן ישיר ביכולתה של העירייה לשמור על סביבה נקייה ומטופחת.

אכיפה יעילה של חוקי עזר סביבתיים כמו גם חקיקה ראשית הינם מהעקרונות החשובים ביותר לניהול סביבתי יעיל וקידום תהליכים סביבתיים.

מחובתה של העירייה לדאוג לכך שאמצעי הפיקוח והאכיפה יהיו מרתיעים ואפקטיביים, כמו כן מומלץ להרחיב את פעולות החיזוק וההסברה לתושבים לעודד אותם לשמור על הניקיון ולטפח את הסביבה.

להלן תמצית הערות הביקורת והמלצותיה, כפי שהופיעו בפרק זה: תמצית הערות הביקורת:

- בעירייה לא קיימת יחידה סביבתית עירונית, מדור הפיקוח העירוני הוא זרוע האכיפה העיקרי בנושאי הגנת הסביבה.
- פקחי העירייה לא הוסמכו לאכוף חוקי עזר בתחומי הגנת הסביבה, כנדרש.
- חוק עזר (הגנת איכות הסביבה – הגשת דיון וחשבון) תשל"ז-1977 אינו נאכף.
- העדר תיעוד של דוחות ברירת קנס, בהתאם לרשימת חוקי העזר.
- חוק עזר (מניעת רעש) התשמ"ה-1985 אינו נאכף בשל חוסר יכולתה של העירייה למדוד רעש באופן מקצועי.
- אכיפה מועטה של חוק איסור עישון במקומות ציבוריים.
- העירייה מבצעת עבודות הדברה בשטחים פרטיים ואינה מחייבת את בעליהן.
- הוועדה לאיכות הסביבה אינה מתכנסת כנדרש בחוק.
- מועצת העיר בחרה שלא לאמץ חוקי הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים) התשס"ח-2008.

המלצות הביקורת:

- לשקול הקמת יחידה סביבתית עירונית שתרכז את הסמכויות והטיפול בנושאי הגנת הסביבה.
 - להכין לכל הפקחים כתבי הסמכה חתומים ע"י ראש העיר בהם מצוינים במפורש כל חוקי העזר בנושא הגנת הסביבה.
 - לבחון אפשרות החלת חוק עזר (הגנת איכות הסביבה – הגשת דין וחשבון) תשל"ז-1977 על עסקים מספקי שירותים.
 - להנפיק דוחות ביצוע של אכיפת חוקי עזר והודעות דרישה בהתאם לרשימת חוקי העזר.
 - לבחון אפשרות לרכישת שירותיהן של חברות המתמחות בשירותי בדיקה ופתרונות אודות מפגעי רעש ובכך לאכוף את חוק עזר (מניעת רעש) התשמ"ה-1985.
 - לאכוף ביתר שאת את חוק איסור העישון ולהטיל קנסות על העוברים על הוראותיו.
 - לנהוג עפ"י האמור בחוק עזר (הדברת מזיקים) תשל"ה-1974 ולאחר הוראת מטלה מהמוקד העירוני על העירייה להגיש הודעת דרישה לבעל המגרש, במידה והדרישה לא מולאה, תבצע העירייה את ההדברה ותחייב את בעל המגרש בעלויות העבודה.
 - על הוועדה לאיכות הסביבה להתכנס בהתאם לחוק ולדון, בין היתר, בסוגיית הפיקוח והאכיפה של חוקי העזר.
 - לבחון שוב ובראיה לטווח ארוך את סוגיית אימוץ חוק הרשויות המקומיות ואכיפה סביבתית – סמכויות פקחים התשס"ח-2008.
-

הערות רה"ע לממצאי הביקורת בנושא:

פעולות פיקוח אכיפה וגביה של חוקי עזר בענייני איכות הסביבה

הסמכת פקחים לאכיפת חוקי עזר בתחומי הגנת הסביבה להלן התייחסות היועץ המשפטי לעירייה להערת הביקורת – מאחר ובשטח שיפוט עיריית קריית מוצקין, לא קיימים מפעלים, לא היה צורך להסמיך פקחים לאכיפה בנושאי הגנת הסביבה. החל משנת 2011 שונה החוק ומעתה מחויבות כל הרשויות לקיים אכיפה בנושא הגנת הסביבה. לצורך כך הוחלט להכשיר 2 פקחים אשר ישלחו לקורס שנועד לעניין זה.

להלן התייחסות מנהל חזות העיר להערות הביקורת בנושאים הבאים:

חוק עזר (פיקוח על כלבים ובעלי חיים אחרים) התשס"ב-2001

האכיפה מתייחסת לאי איסוף צואת בע"ח זאת במקביל לפעולות הסברה לעידוד אוכלוסיית בעלי הכלבים לאסוף את צואת הכלבים בבעלותם.

חוק עזר (מניעת רעש) התשמ"ה-1985

אין לעירייה אמצעי מדידת רעש וכי החוק החלק נאכף ע"י משטרת ישראל ופקחי המשרד להגנת הסביבה, להם האמצעים למדידת רעש. פקחי השיטור הקהילתי פועלים כאשר מתקבלות תלונות על רעשים לאחר השעה 23.00.

חוק עזר (שמירת ניקיון ואיסור העישון) תשי"ז-1957

האכיפה הוגברה וכיום ניתנים יותר דוחות למעשנים במקומות ציבוריים.

חוק עזר לדוגמה (ניקוי מדרכות) תשל"ד-1974

הוגברה האכיפה ומוגשים יותר דוחות כנגד בעלי עסקים, אשר רחבת המדרכה הסמוכה אליהם נמצאה מלוכלכת.

חוק עזר (ביעור קוצים) תשי"ט-1958

לא נמצאו אזרחים שהבעירו קוצים, עצים, אשפה, פסולת וכדומה ברחבי העיר למרות זאת הותקנו שלטים האוסרים הבערת אש בשטחים ציבוריים.

חוק עזר (הדברת מזיקים) תשל"ה-1974

התברואן העירוני אינו מבצע יותר הדברות בשטחים הפרטיים. העירייה פועלת עפ"י חוק העזר והנהלים, בעל נכס יידרש להדביר את השטח שלו במידה ולא יבצע זאת העירייה תדביר את השטח ותחייב אותו בגין העלויות.

התכנסות הוועדה לאיכות הסביבה**להלן התייחסות מנכ"ל העירייה להערות הביקורת בנושא התכנסות הוועדה לאיכות הסביבה.**

הוצא מכתב לראשי ועדות החובה בבקשה לכנס את הוועדות עפ"י הנדרש בפקודת העיריות.

לגבי ועדות שלא תתכנסנה, נשקול שינויים בהרכבן

איגוד ערים – שירותי כבאות

דו"ח ביקורת מס' 22

3/2011

איגוד ערים – שרותי כבאות

1. כללי

איגוד ערים לשירותי כבאות (להלן – האיגוד) הוקם ופועל מכוח חוק שירותי כבאות, תשי"ט – 1959 (להלן – החוק) ותקנותיו, וצו איגוד ערים (שירותי כבאות), תשכ"א – 1961 (להלן – הצו).

שירותי הכבאות וההצלה, מופקדים עפ"י החוק על כיבוי דליקות, מניעתן או מניעת התפשטותן, וכן על הצלת נפש ורכוש ופועלים כשירותים מוניציפאליים.

משרד הפנים מבצע את התפקידים המוטלים עליו בתחום הכבאות באמצעות נציבות הכבאות וההצלה. הנציבות ממונה, בין השאר, על הנושאים האלה: הנחיית רשויות הכבאות והפיקוח עליהן; אישור תיקני כוח-אדם; קביעת כללים לקבלת כבאים לרשויות הכבאות; הפעלת בית-הספר הארצי לכבאות והכשרת כבאים וקציני כבאות.

האיגוד מעניק שירותיו למרחב המשתרע על פני שטח של כ – 400 קמ"ר, ובו אוכלוסייה המונה כ – 600,000 תושבים.

עד שנת 2010, כללה מסגרת האיגוד 11 רשויות מקומיות מהן שמונה עיריות (חיפה, קריית מוצקין, קריית אתא, קריית ים, קריית ביאליק, טירת הכרמל, עיר כרמל ונשר), שתי מועצות מקומיות (קריית טבעון ורכסים) ומועצה אזורית אחת (זבולון).

האיגוד מפעיל יחידות קו ויחידות מטה. קיימת מפקדת שירות בעלת מדור למניעת דליקות וחקירות, מדור מבצעים והדרכה, מדור חומרים מסוכנים (להלן – חומ"ס), משק ותחזוקה, מינהל וכספים ויחידות מבצעיות הפרוסות בשלוש משמרות ושמונה תחנות.

מרחב האיגוד מורכב וכולל בתוכו אזורי מגורים צפופים, חורשות ויערות, ישובים חקלאיים וכפריים, מרכזי מסחר, קניות בידור ונופש, אוניברסיטאות ומרכזים רפואיים, מרחב תעשייתי רב הכולל בין היתר תעשיות ומאגרי חומ"ס.

עריכת הביקורת באיגוד בחודשים ינואר – מרץ 2010, נעשתה בשיתוף מבקרי העיריות חיפה קריית מוצקין וקריית ביאליק, וכללה את פעילות האיגוד בשנים 2008 – 2009 בתחומי התקציב; מועצת האיגוד וועדות המשנה; כוח אדם; העסקת יועצים ומעניקי שירותים; שיפוץ המטבחים ובדיקת שלושה מדורים: משק ותחזוקה, מניעת דליקות וחקירות ומדור הדרכה, מבצעים ודוברות.

2. תקציב האיגוד

תקציב האיגוד לשנת 2008, מתבסס על מימון הרשויות המקומיות החברות בו בשיעור של 51%, השתתפות משרד הפנים בשיעור של 29% והכנסות עצמיות בשיעור של 20%.

תקציב האיגוד לשנת 2008 הסתכם בסך של 50,101,000 ₪. הביקורת בחנה את ביצוע תקציב 2008, עפ"י נתוני הדוח הכספי המבוקר שנערך ע"י משרד רואי החשבון אשר מונה ע"י משרד הפנים.

יצוין כי, התקציב אושר בדיעבד ע"י נציבות כבאות והצלה ביום 14 בספטמבר 2008.

2.1 הכנסות לשנת 2008

בדיקת פרק ההכנסות מעלה, כי ביצוע הגבייה מהרשויות המקומיות עמד בשנת 2008 על 25,971,000 ₪, זאת כאשר מספר רשויות מקומיות לא העבירו את חובן לאיגוד כמפורט מטה.

השתתפות משרד הפנים בשנה זו הייתה גבוהה ב – 395,000 ₪ מהתחזית, ואילו ההכנסות העצמיות אף הן היו גבוהות ב – 777,000 ₪ מהתקציב.

חובות הרשויות החברות באיגוד

שיטת החיוב בהוצאות האיגוד נערכת לפי יחס האוכלוסייה. להלן חובות הרשויות נכון ליום 31/12/08 (באלפי שקלים) בהתאם לדוח הכספי המבוקר של האיגוד:

שמות החברים	סה"כ חוב	חוב משנת החשבון	חוב משנים קודמות
חיפה	770	770	
עיר כרמל	1,638	1,048	590
טירת הכרמל	231	231	
נשר	(12)	(12)	
קרית אתא	--	--	
קרית ביאליק	(214)	(214)	
קרית ים	197	197	
קרית מוצקין	201	201	
עתלית	154	--	154
קרית טבעון	468	468	
רכסים	10	10	
מ.א.זבולון	(6)	(6)	
סה"כ	3,437	2,693	744

(1) עיר כרמל חייבת לאיגוד סך של 1,638 אלף ₪. חוב זה מהווה כ- 45% מהחובות של כלל הרשויות באגוד. החוב בשנת הדוח, נובע מאי כיבוד הוראות תשלום שניתנו לאיגוד במסגרת הסדר תשלומים עם עיר כרמל. הסדר זה הושג לאחר פעילות האיגוד לגביית החוב, לרבות תביעה משפטית כנגד העירייה. יצוין, כי במהלך שנת 2008, הממונה על המחוז במשרד הפנים הורה לקזז לעיר כרמל כמיליון ₪ והעבירם לאיגוד. באיגוד נמסר, כי הם ממשיכים לפעול כנגד העירייה בהליכים משפטיים.

(2) מועצה מקומית עתלית חייבת לאיגוד 154 אלף ₪. החוב של עתלית הינו משנת 2004, בעת שהתאחדה עם מ.א. חוף הכרמל. האיגוד לא פעל על מנת לגבות את החוב.

(3) בהתאם לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א – 1961 בנוגע להפרשי הצמדה וריבית, רשות המוסמכת על פי דין לפסוק תשלום לבעל-דין, רשאית לפסוק ריבית והפרשי הצמדה על אותו סכום, על הוצאות משפט ועל שכר טרחה של עורך דין.

למעט מקרים בהם הוגשו תביעות משפטיות כנגד רשויות מקומיות בעלות חוב, האיגוד אינו מחייב את הרשויות בהפרשי הצמדה וריבית בגין חובן/אי תשלום היטל או אגרה במועד. אי גביית ריבית פיגורים, נותנת תמריץ שלילי לרשויות שלא לשלם את חובותיהן בזמן.

אין ספק, שחובות אלו מעיקים על הכנסות האיגוד ופוגעים בפעילותו השוטפת. יש לנקוט בצעדים הנדרשים להבטחת העברתן של המכסות אותן חייבות הרשויות המקומיות לאיגוד.

הביקורת מדגישה, כי על האיגוד לפעול בהתאם להוראות מנכ"ל משרד הפנים בחוזרים מספר 2/2003, 6/2007 ו- 7/2008, המפרטים את ההליכים בהם עליו לנקוט כנגד רשויות שאינן מעבירות את המכסות אותן הן חייבות לאיגוד, לדוגמא הזמנה לשימוע, העברה מתוך כספי מענק האיזון המגיעים לרשות המקומית ועוד.

בתגובה נמסר, כי בימים אלו מועצה מקומית דליית אל כרמל ומועצה מקומית עוספייה, מבקשות להגיע להסדר פריסת חובות בעקבות התביעה המשפטית כנגדן. עוד נמסר, כי האיגוד נוקט בכל האמצעים העומדים לרשותו לגביית החובות, וכי בשנים האחרונות חל שיפור רב בנושא.

גבית אגרות

החוק מעניק לאיגוד את הסמכות לגבות תשלומים המגיעים לו בעד מתן שירותי כבאות, וסכומים הקבועים בתקנות שירותי הכבאות (תשלומים בעד שירותים), התשל"ה – 1975, בעד מתן שירותי עזרה וכיבוי, חוות דעת מומחה במקרקעין וביקורת ציוד במקרקעין.

בתחילת שנת 2008 הסתכמה היתרה לגבייה בסך 20,014,000 ₪, ואילו סך הגבייה לסוף השנה הסתכם ב – 10,360,000 ₪ (52%). סך היתרה לגבייה בסוף שנה הגיעה ל - 9,650,000 ₪. לדברי רמ"ד מנהלה, חלק מהחובות הם חובות ישנים, שאמור היה להתקיים לגביהם הליך של מחיקת חוב מה שלא נעשה עד היום.

לדעת הביקורת, על האיגוד לפעול במלוא המרץ לאכיפת הגבייה.

2.2 הוצאות לשנת 2008

להלן פירוט סעיפי הוצאות האיגוד לשנת 2008 בהתאם לדוח הכספי המבוקר:

סעיפי הוצאה	תקציב מאושר	ביצוע	אחוז הביצוע
שכר ונלווים	₪ 43,351,000	₪ 42,644,000	98%
רכישת ציוד	₪ 530,000	₪ 461,000	87%
נותני שירותים	₪ 170,000	₪ 796,000	468%
אחזקה ותיקונים	₪ 1,600,000	₪ 1,947,000	122%
תקשורת	₪ 336,000	₪ 506,000	151%
משרדיות והדרכות	₪ 251,000	₪ 239,000	95%
אחזקת רכב	₪ 1,856,000	₪ 2,579,000	139%
ביטוחים	₪ 260,000	₪ 256,000	98%
אחרות	₪ 135,000	₪ 165,000	122%
עודפות	₪ 200,000	₪ 279,000	139.5%
מימון	₪ 12,000	₪ 9,000	75%
פירעון מלוות	₪ 1,400,000	₪ 785,000	56%
סה"כ הוצאות	₪ 50,101,000	₪ 50,666,000	101%

בדיקת סעיפי ההוצאה מעלה, כי בשנת 2008, נוצר עודף הכנסות על הוצאות בסך 607,000 ₪. העודף המצטבר של האיגוד לסוף שנת 2008, היה 4,490,000 ₪.

יצוין, כי שיעור מרכיב השכר בתקציב ההוצאות הגיע בשנת 2008 ל – 86.5%. בפועל הסתכמו הוצאות השכר והנלווים ב – 42,644,000 ₪ (כ – 84% מההוצאות).

הביקורת מעירה, כי בהתאם לדוח הכספי המבוקר לשנת 2008, נרשמו הוצאות בגין סעיפים כמו: שירותי מחשוב, שירותי הנהלת חשבונות ושירותי יעוץ, בסך של 579,000 ₪, בעוד שנושאים אילו לא תוקצבו.

מהאיגוד נמסר, כי ההוצאות שצוינו בדוח הכספי המבוקר בסעיף נותני שירותים, תוקצבו וחויבו בסעיף השכר הכללי.

3. מועצת האיגוד וועדות המשנה

באיגוד מכהנת מועצה, ובה חברים נציגי הרשויות המקומיות אשר בתחום מרחב האיגוד. המועצה מינתה ועדות משנה שונות, המתכנסות ודנות בנושאים שבתחום סמכותן במועדים ובהתאם לצורכי האיגוד הכוללות: ועדת הנהלה, ועדת תקציב, ועדת ביקורת, ועדת מכרזים ורכישות וועדת הנחות ופטור.

1. בשנים האחרונות נערכו שינויים במבנה המועצה ונציגיה מטעם הרשויות החברות באיגוד, שעיקרן:

א. חוק המדיניות הכלכלית לשנת כספים 2004 (תיקוני חקיקה), התשס"ד – 2004 (להלן – חוק המדיניות הכלכלית), הנוגע להרכב מועצת איגוד ערים קובע כדלקמן:

כל רשות מקומית, תמנה לפחות מחצית מבין נציגיה במועצה מקרב עובדי הרשות המקומית. כן קובע התיקון, כי שר הפנים הוסמך לאשר סטייה מהוראה זו, לרשות מקומית הזכאית להיות מיוצגת במועצת האיגוד ע"י נציג אחד בלבד, ולאפשר לה למנות את נציגיה במועצה שלא מקרב עובדי הרשות המקומית.

נציגי עיריית חיפה במועצת האיגוד מונים שבעה חברים. בניגוד לנדרש רק שלושה מהם הינם עובדי עירייה.

ב. תיקון לצו ההקמה של האיגוד אשר נכנס לתוקפו בחודש אפריל 2008, הורה על הוספת נציגים למועצת האיגוד משלוש רשויות נוספות – עיריית קריית ים, עיר כרמל ומועצה מקומית רכסים.

(1) עד לתום הביקורת, עיריית קריית ים ועיריית דליית אל כרמל ועוספייה, לא מינו מקרבן חבר מועצה, לכן רשויות אלו אינן מיוצגות במועצת האיגוד.

(2) יודגש, כי משמעות התיקון הינה, שכיום אמורים להיות 17 נציגים במועצת האיגוד במקום 14 נציגים לפני התיקון, כאשר מספר הנציגים של עיריית חיפה במועצת האיגוד לא גדל בהתאם ונותר כפי שהיה.

2. בהתאם לתוספת לצו, המורה על מספר נציגי כל רשות מקומית במועצת האיגוד, מחויבת עיריית חיפה בשבעה נציגים. מתחילת שנת 2009 ועד חודש ספטמבר, כיהנו שישה מתוך שבעה נציגי עיריית חיפה כחברים במועצת האיגוד.

3. סעיף משנה 7 (ד) בפרק השלישי בצו קובע, כי רוב חברי המועצה בהרכבה המלא מהווים מניין חוקי בישיבותיה.

בדיקת הפרוטוקולים העלתה כדלקמן :

- א. ישיבת מועצת האיגוד מס' 2/08 מיום 03.07.08, אשר בין היתר אישרה תשעה פרוטוקולי ועדות משנה, התקיימה ללא השתתפות רוב חברי המועצה.
- ב. משלוש ישיבות מועצת האיגוד מתוך ארבע אשר התקיימו בשנת 2008, נעדרו שני חברי מועצה מעיריית חיפה ומעיריית נשר, ומכל ישיבות המועצה נעדר באופן קבוע נציג עיריית קריית אתא. יצוין, כי נציג מטעם עיריית נשר, נעדר מכל הישיבות בשנת 2009. הביקורת מדגישה, כי בהתאם לסעיף 11 בפרק השלישי לצו, היעדרות כמצוין, מחייבת הפסקת כהונתם כחברי מועצה.
4. הצעת התקציב הרגיל לשנת 2009, אשר אושרה ע"י המועצה בישיבתה ביום 30.12.08, לא צורפה להזמנה לישיבה והוגשה לעיון חברי המועצה במועד סמוך מאוד לישיבה (72 שעות לפני הישיבה לאחר אישורה ע"י ועדת תקציב). מלבד התנגדותו של ראש עיריית קריית ביאליק ובקשתו לדחות את הישיבה, לא היו מתנגדים בקרב שאר חברי הוועדה לקיים את הדיון על הצעת התקציב ולאשרה.
- הביקורת בדעה, כי צירוף הצעת התקציב בסמיכות למועד ישיבת המועצה, אינו מותיר זמן סביר לבחון וללמוד את סעיפיה לעומקם, בטרם קבלת החלטה משמעותית לאישורה.**
- לביקורת נמסר, כי האיגוד אימץ את הערת הביקורת, וכי לקראת דיוני תקציב 2010 נשלחה הצעת התקציב לכל חברי המועצה כשבועיים לפני הישיבה.
5. בהתאם לסעיף משנה 17 ד', לחוק איגוד ערים, התשט"ו – 1955, יחולו הוראות סעיפים 170 ג' ו – 203 לפקודת העיריות על איגוד ערים.
- הוראת סעיף 170 ג', מורה בין היתר בסעיף משנה 3(ב), כי הגזבר יהיה נוכח בישיבות המועצה, ועדת כספים וועדת מכרזים. חובה דומה ניתן למצוא, בחוק המדיניות הכלכלית ובחוזר מנכ"ל משרד הפנים מס' 5/2004, בו צוין, כי הגזבר רשאי להיות מיוצג בישיבות אלו על ידי עובד הכפוף לו שהוסמך על ידו לעניין זה.
- מתוך שבע ישיבות מועצה אשר נערכו בשנים 2008 ו – 2009, נכח גזבר האיגוד בישיבה אחת בלבד. כמו כן, גזבר האיגוד נעדר באופן קבוע מישיבות וועדת המכרזים.
6. יודגש, כי ועדת הביקורת לא התכנסה בשנים 2005 - 2008 וכי בשנת 2009, התכנסה הוועדה פעם אחת בלבד ביום 27.12.09.
- הביקורת מעירה, כי אין זה ראוי לגוף ציבורי שמוסד הביקורת בו אינו מתפקד.**

7. תיקון התשכ"ט לחוק שירותי כבאות, בנוגע להפחתת אגרות וויתור עליהן, קובע בסעיף 18 א', כי רשות הכבאות רשאית להפחית אגרות או לוותר עליהן, בהתחשב במצבו החומרי של החייב בהן, או בגלל סיבה אחרת שאישר שר הפנים.

באיגוד פועלת ועדת הנחות, המוסמכת לדון ולהחליט בבקשות שעניינן הפחתת שיעורי האגרות או מתן פטור מתשלומן.

לפי הדוח הכספי לשנת 2008, הפטורים וההנחות הסתכמו בסך של 1,794,000 ₪. מהאיגוד נמסר, כי הסכום הנ"ל אינו נכון, ורק בעקבות הערת הביקורת שמו לב לכך, וכי יפעלו לתיקון הרישום.

על מנת להבטיח, כי הקצאת הכספים תעשה בצורה שוויונית, יש צורך לקבוע אמות מידה, קרי, קריטריונים. אמות המידה על פיהן פועלת הועדה כפי שנמסר לביקורת, הינן כדלקמן: הנחה/פטור מסיבות חומריות של המבקש; הנחה לא באופן גורף עד 50% למוסדות חינוך ומלכרי"ם "נזקקים"; הנחה בשיעור 50% למוסדות השייכים לרשות המקומית.

א. בביקורת נמצא, כי האיגוד מעניק הנחות במדרגי אחוזים שונים ללא קביעת אמות מידה.

להלן מספר דוגמאות לחוסר שוויוניות במתן הנחות, לאור אי קביעת אמות מידה:

החלטת הועדה	הנימוקים לבקשה
ביטול; 30% הנחה	קריאת שווא
75% ; 50% ; 40%	אם חד הורית לשני ילדים
70% ; פטור	אם חד הורית לשלושה ילדים המשתכרת שכר מינימום
70% ; 50% ; פטור	מקבל קצבת נכות מבט"ל
70% ; 75% ; פטור	מתקיים מקצבת בט"ל
25% ; 35% ; 50% ; נדחה	מלכ"ר
פטור ; נדחה	רכוש לא מבוטח
פטור ; נדחה	מבקש לבטל אגרה
נדחה ; לשלם לפי אגרה מקורית	מבקש לשלם לפי האגרה המקורית

ב. הביקורת נתקלה במתן הנחה תמוהה של 30 אחוזים מההיטל, לאור נימוק לבקשה – "הכבאים פעלו במקום אך מבקשת ביטול האגרה".

ג. נמצאו מקרים, בהם הוענקו הנחות ופטורים מבלי שכלל צוינו הנימוקים לבקשה בפרוטוקול.

ד. ככלל, הפרוטוקולים אינם מעלים את נימוקי החלטות הוועדה לבקשות. הביקורת מבהירה, כי האיגוד כרשות מנהלית, מחויב לנמק החלטות שעניינן הקצאת משאבים לציבור.

ה. האיגוד פועל מכוח כספי ציבור וככזה, עליו לפרסם ברבים את האפשרות לקבל הנחות. על פרסום זה לכלול מידע בדבר ההליך להגשת בקשה להנחה, המועד האחרון להגשתה ואמות המידה לפיהן פועלת ועדת ההנחות. בפועל, אין האיגוד מפרסם ברבים כי קיימת אפשרות לפנות אליו בעניין זה.

ו. בבדיקה מדגמית של בקשות שנידונו בוועדה, נמצאו מקרים בהם הוועדה אישרה מתן הנחות מבלי שצורפו מסמכי אסמכתא המעידים על מצבם החומרי של המבקשים ובכך, העניקה הוועדה הנחות ללא ביסוס עובדתי.

ז. בשנת 2004, אישרה ועדת ההנהלה ללא סמכות את חידוש האישור הקיים למתן הנחה של 50% משיעור האגרה המשולמת בגין ביקורות מניעת דליקה למוסדות ולגופים השייכים לרשויות המקומיות החברות באיגוד. הביקורת מדגישה את סעיף 18 א' לחוק המורה, כי הפחתת אגרות במידה ואינן תלויות במצבו החומרי של המבקש, נתונות לאישור שר הפנים.

הביקורת מציינת, כי יש להסדיר את עבודת הוועדה עפ"י העקרונות הבאים:

- יש לקבוע בהקדם אמות מידה מתאימות למתן הנחות, לפיהן ידונו הפניות להנחות ולפרסמן. על אמות מידה אלו להתאשר במועצת האיגוד.
 - כל בקשה תפורט בפרוטוקול וכל החלטה להנחה, לרבות החלטה שלא לאשר הנחה, תנומק בכתב ותבוסס על כלל האסמכתאות הנדרשות.
- בתגובה לטיוטת הדוח נמסר, כי האיגוד יפעל בנושא מתן ההנחות עפ"י הנחיות הביקורת.

כוח אדם .4

על-פי החוק, מחובתה של רשות כבאות להחזיק בתחומה יחידת כבאים לפי תקן שקובע שר הפנים.

באיגוד ערים לכבאות, פועלים שירותי הכבאות וההצלה. מבחינה מקצועית כפוף האיגוד לנציבות הכבאות וההצלה הארצית שבמשרד הפנים. מבחינת יחסי עובד-מעביד, הכבאים הם עובדי האיגוד לכל דבר.

רוב עובדי האיגוד מועסקים במדור המבצעים, העוסק בכיבוי שריפות ובחילוץ והצלה. להלן הממצאים המפורטים, שהועלו בנושא תנאי ההעסקה של הכבאים :

4.1 ניהול כוח האדם

א. ב - 31.12.2008 נמצאו בתקן האגף 142 משרות, מהן היו מאוישות 138. בנוסף האיגוד מעסיק 7 מוקדנים סטודנטים, כ"א כ- 40% משרה, כך שבפועל מדובר ב- 3 משרות בתקן.

ב. 132 עובדים מצויים בדרוג המנהלי, 2 בדירוג המח"ר, 2 בחוזים אישיים, 1 בחוזה בכירים ו- 7 סטודנטים שמקבלים שכר לפי שעות עבודה.

ג. מתוך 132 העובדים בדרוג מנהלי, 102 עובדים דור א' ו- 30 עובדים דור ב'.

4.2 להלן עיקר הממצאים:

א. חוזה, עם עובד מסוים המועסק בחוזה בכירים, לא הועבר למשרד הפנים לקבלת אישור חוזה בכירים.

ב. העובד הבכיר חויב במשכורתו בסכום השווה לחיוב בגין רכב צמוד לפי קבוצה 2 כאשר לעובד הוצמד רכב שטח בקבוצת מחיר 6.

ג. חופשות

(1) באוגדן תנאי שירות נקבע, כי עובד המועסק 5 ימים בשבוע, רשאי לצבור באישור הממונה חופשה עד 55 ימים ועובד המועסק 6 ימים בשבוע, רשאי לצבור באישור הממונה חופשה עד 65 ימים.

(2) עוד נקבע, כי יתרת חופשה שלא נוצלה, מעל 55 או 65 ימים בהתאמה, תימחק.

(3) לסוף שנת 2008, נמצאו 20 עובדים שחרגו ממכסת ימי החופשה המותרים בחוק. מאידך, ישנם 18 עובדים להם יתרה שלילית של ימי חופשה.

(4) לסוף שנת 2009 נמצאו 31 עובדים שחרגו ממכסת ימי החופשה המותרים בחוק. מאידך, ישנם 11 עובדים להם יתרה שלילית של ימי חופשה.

בתגובה נמסר לביקורת, כי החריגה ממכסת ימי החופשה המותרת, נובעת מזיכוי של שעת חופשה עבור עבודה בשבתות לעובדים חדשים (דור ב'), ומאחר שאופי העבודה מחייב שמירה על כמות כוח אדם במשמרת, אין באפשרות האיגוד להוציאם לחופש רב. יחד עם זאת, רמ"ד מינהלה מסר, כי העובדים קיבלו הודעה שעליהם לנצל את יתרת החופשה שמעל למכסה המותרת לצבירה עד ליום 31/3/10. לאחר תאריך זה, יימחקו היתרות הנ"ל.

ד. ביגוד

- (1) עפ"י ההסכם הקיבוצי, כבאי זכאי לקבוצת ביגוד (חורף וקיץ).
- (2) במהלך שנת 2009, הוצא בסעיף ביגוד סך של 294,806 לרכישת תווי קניה לעובדים לבגדי ספורט, וכן סך של 81,386 ₪ בגין רכישה מחברה נוספת.
- (3) במהלך שנת 2008, הוצאו 158,205 ₪ וסך של 141,906 משתי חברות בהתאמה לרכישת בגדי ספורט.
- (4) רכישת בגדי הספורט, אף שהם ניתנו כשוברים, מהווה הטבה לעובד שיש לחייב את העובדים בשווי הביגוד, לצורך מס הכנסה. בפועל לא בוצע חיוב.

ה. תוספות מקומיות ללא אישור משרד הפנים / נציבות כבאות והצלה

- (1) באיגוד מועסקות שתי מהנדסות עפ"י דירוג מהנדסים. העובדות קיבלו תוספת שכר כוללת של 1,500 ₪ כל אחת, ללא קבלת אישור משרד הפנים. מפקד השירות מסר, כי העסקת מהנדסים בשירותי הכבאות עדיין לא הוסדרה בין הנציבות לבין משרדי הממשלה.
- (2) באיגוד מועסק קצין בטיחות בתעבורה, שמקבל שכר כולל של 7,000 ₪, ללא דירוג ודרגה וללא דיווח נוכחות. העובד מועסק בחוזה אישי שאושר באיגוד לפי שכר כולל. הסכם העבודה לא אושר במשרד הפנים.
- (3) לעובדת בתפקיד עוזרת קצין מנהלה משאבי אנוש ניתנה דרגה 9. מתח הדרגות המותר לתפקיד זה הינו 9-5. הביקורת מעירה, כי תיאור המשרה של העובדת שונה, ואושר לה תקן של עוזר רמ"ד מינהלה שלו מתח דרגות 8-11, בלא קבלת אישור מנציבות כבאות והצלה.

(4) למזכירת לוגיסטיקה ניתנה דרגה +11. מתח הדרגות המותר לתפקיד זה הינו 9-5.

(5) למזכירת מניעת דליקות וחקירות (עפ"י אישור מהנציבות) ניתנה דרגה +11. מתח הדרגות המותר לתפקיד זה הינו 9-5.

לביקורת נמסר, כי השינויים הנ"ל בוצעו בהתאם לאישור הנציבות, ובשנת 2008, מסיבה לא ברורה, החזירה הנציבות את התקנים הישנים.

4.3 גיוס עובדים

בהתאם לסיכום דיון מיום 3.1.08, בנושא כבאות בתחום הנמלים בראשות מנכ"ל משרד הפנים, מנכ"ל משרד התחבורה ונציב שירותי כבאות והצלה, סוכם, כי משרד התחבורה יעביר 16 מיליון ₪ בשנים 2008 ו – 2009, להקמת כוח כבאות לכלי שייט בשלוש רשויות כבאות שבתחומן קיים נמל ימי, כאשר על הנציב לדאוג להקמת צוות ייעודי ולהכשירו.

לאור הכללת נמל חיפה בתחום האיגוד ולאור תוכנית להקמת תחנת כיבוי נוספת בעיר נשר, הוצע באישור הנציבות להעסיק 19 כבאים נוספים. האיגוד ערך בסוף שנת 2008, מכרז לקליטת כבאים. בתאריכים 24 ו – 25 בנובמבר, נערכו מבחנים פנימיים ל – 110 מועמדים, והוחלט לשלוח 45 מהם למכון לאבחון מקצועי.

עבור מבחני האבחון המקצועי שילם האיגוד סך של 40,725 ₪, והוצאות שכר מנהלתיות נוספות עבור עריכת המכרז עצמו ושלבי המיון אשר ערכו מספר ימים.

יצוין, כי האיגוד יצא למכרז העסקת כבאים ללא אישור התקנים המיועדים. יודגש, כי עד היום תקנים אלו לא אושרו ע"י הנציבות, ובפועל, לא ניתן להעסיק כיום את זוכי המכרז.

5. פעילות שוטפת

האיגוד מתנהל מזה שנים, עם נהלים מצומצמים בכל הנוגע לאופן תפעולו המנהלי. הנהלים נועדו לתמוך בתהליכי העבודה, לכוון להליכי עבודה יעילים ולמנוע כפילויות בביצוע פעולות.

5.1 תוכנית עבודה

א. פקודת קבע מטעם מפקד השירות בנוהל 100-03, קובעת חובת הכנת תוכנית עבודה שנתית של האיגוד. בשנים 2008 ו – 2009, האיגוד לא ערך תוכנית עבודה כאמור כך שלא ניתן לדעת האם עמד בהתחייבויותיו. יצוין, כי קיימת תוכנית עבודה לשנת 2010.

ב. בחודשים יוני - אוקטובר 2009, עקב סכסוך עבודה אשר נוצר בעקבות תנאי העסקת כבאי דור א' וכבאי דור ב', החלו הכבאים בעיצומים.

(1) השביתה גרמה נזק להכנסות האיגוד בסכום של מיליון וחצי ₪. כמו כן, בעיתות העיצומים האיגוד לא עמד בהתחייבויותיו - לא בוצעו חקירות, ביקורות והדרכות.

(2) באיגוד היו קיימים 30 כבאי דור ב', אשר משנת 2003 עד שנת 2009, עבדו בסידור עבודה מצומצם של שמונה משמרות בחודש, בעוד שיתר הכבאים עובדים 10 – 11 משמרות בחודש. במהלך תקופה זו, היו פרקי זמן קצרים בהם האיגוד, בהתאם ליכולתו התקציבית, העסיק את כבאי דור ב' בסידור של תשע משמרות.

יצוין, כי העסקת כבאי דור ב' בשמונה משמרות, יצרה מצב בו נאלץ האיגוד לשבץ במספר תחנות צוותים של שני כבאים במקום צוות תקני של שלושה, דבר אשר הוסיף עומס על עבודת הצוות ופגם ביכולתם להתמודד עם כל אירוע.

יצוין, כי ביום 10.05.08, בה בשעה שצוות של שני כבאים מתחנת כיבוי אנילביץ', עסק בכיבוי שריפה בתוך מבנה ברחוב סירקין בחיפה, ציוד כיבוי יקר בסך של כ – 100,000 ₪ נגנב מרכב הכיבוי. בתגובה לאירוע הצהיר מפקד השירות, כי באירועים בהם יש צוות של שלושה, קיים בקביעות כבאי אשר נותר צמוד לרכב הכיבוי, מצב אשר יכול היה למנוע את הפריצה לרכב. עוד הוסיף, כי קיימת חשיבות נוספת לשיבוץ צוות תקני, גם בשל מספר מקרים בהם הותקפו צוותי הכיבוי באירועים.

אירועים:

5.2

מסיכום הפעילות השנתית עולה, כי האיגוד טיפל ב – 5,323 אירועים בשנת 2009, לעומת 6,217 בשנת 2008, ירידה של כ – 17% באירועים המטופלים. עיקר הירידה מיוחסת במספר מועט של שריפות ביערות, בשטחים הפתוחים, במגורים ובתי עסק, ולירידה בפעילות חילוץ מתאונות דרכים ושריפות ברכבים. יו"ר האיגוד מסכם, כי נפח הפעילות ממחיש את העבודה המאומצת אותה ביצע האיגוד בשנת 2009.

5.3 מערך המים:

לביקורת נמסר, כי כמויות המים העומדות לרשות הכבאים, אינן עונות על כמויות הנדרשות בעת אירוע. האזורים העיקריים בהם מערך המים אינו עונה על הנדרש, הם אזור התעשייה בכפר ביאליק, בדלית אל כרמל ועוספייה ובאזורי הדר עליון והכרמל בתחום העיר חיפה. לאור האמור לעיל, קיים צורך להעלות את הסוגיה אל מול הרשויות האמורות, ולבדוק אפשרות לביצוע שדרוג של מערכות המים באזורים הבעייתיים.

5.4 אזורים מיוערים:

תחום האיגוד חולש על האזורים המיוערים, אשר בסמוך להם מצוי אכלוס רב מאוד של תושבים.

הביקורת מציינת, כי לא נערכות הערכות מוקדמות של הישובים הסמוכים לשטח המיוער, לרבות יצירת מרחבי בידוד, הכנת תיקי יסוד לישובים, ביצוע ימי עיון ותרגול בהשתתפות נציגי הישובים. לדברי מפקד השירות, קיים צורך מובהק בקיום היערכות מוקדמת בנושא.

6. העסקת יועצים ומעניקי שירותים

האיגוד מעסיק בין שורותיו באופן רציף, מגוון של ספקי טובין, מעניקי שירות ויועצים חיצוניים. חוק איגוד ערים, תשט"ו – 1955, מורה, כי במסגרת סמכויות איגוד הערים, רשאי האיגוד להתקשר בחוזים. כמו כן קובע החוק, כי האיגוד לא יתקשר בחוזה להעברת מקרקעין או טובין, להזמנת טובין או לביצוע עבודה, אלא עפ"י מכרז, בכפוף לתקנות העיריות (מכרזים), התשמ"ח – 1987 (להלן - התקנות). סעיף 26 לצו מורה, כי למועצה תהא ועדת הצעות ומכרזים קבועה שתפקידה לבדוק הצעות מחירים המוגשות למועצה ולחוות דעתה עליהן.

6.1 יעוץ משפטי

1. העלות השנתית עבור שירותים משפטיים לשנים 2008 ו- 2009, הסתכמה בסך של כ- 207,000 ₪ וכ- 144,000 ₪ בהתאמה.

תקצוב האיגוד בגין הוצאות משפטיות לשנת 2008, עמד על סך של 140,000 ₪, כלומר ההוצאה חרגה בכ- 48% מהתקציב.

לביקורת נמסר, כי החריגה נבעה מהליך משפטי בלתי צפוי בבית הדין לעבודה.

2. האיגוד נעזר בשירותי משרד עורך הדין, עוד משנות ה – 70. חוזה ההתקשרות עם היועץ המשפטי נחתם בשנת 2000.
3. משנת 2005 ועד שנת 2009, הועסק היועץ המשפטי ללא אישור מועצת האיגוד וללא עריכת הסכם התקשרות עימו.
- מועצת האיגוד בישיבתה מיום 10.05.09, אישרה את המשך העסקת היועץ המשפטי למשך תקופת הכהונה של המועצה החדשה. יצוין, כי מזה שנים, שירות עריכת דין ניתן לאיגוד ללא עריכת הליך קבלת הצעות.
4. בחוזה ההעסקה נקבע במפורש, כי מתפקידו בין היתר, הגשת תביעות משפטיות בשם האיגוד והגנה בטיפול בתביעות המוגשות כנגד האיגוד.
- הנהלת האיגוד אישרה בישיבתה מחודש נובמבר 2008, העסקת שירותיו של עו"ד נוסף בתיקים הנוגעים לסכסוכי עבודה ויחסי עבודה, זאת בנוסף לליווי המשפטי הקבוע הניתן ע"י היועץ המשפטי לאיגוד.

רואה חשבון

6.2

- בשנת 2004, ביצע האיגוד שינוי ארגוני והחל להיעזר בשירותי ראיית חשבון חיצוני, הכולל שירותים חשבונאיים, ביצוע התאמות בנקים והתאמות ספקים, עריכת תקציב שנתי, עריכת דו"ח כספי שנתי, עיבוד משכורות ועבודות נוספות כמפורט בנספח לחוזה.
1. בגין שירותי הייעוץ שילם האיגוד בשנת 2008, סך של כ – 380 אלף ₪, ובשנת 2009, כ – 345 אלף ₪. יצוין, כי התשלום לחברה לאוטומציה עבור שירותי מחשוב הנוגעים לעבודתו של היועץ, הינו על חשבון האיגוד. כמו כן, האיגוד מספק לנציגו של היועץ אשר נוכח באיגוד חמישה ימים בשבוע, משרד, ציוד משרדי וציוד מחשובי.
 2. במהלך השנים, תנאי העסקתו של היועץ שודרגו בסך של אלפי ₪ לחודש, מבלי שהשינוי עוגן בהסכם ההתקשרות עימו.
 3. הביקורת מציינת, כי היועץ מועסק באיגוד כשש שנים ברציפות, ללא בדיקת הצעות מחיר בתחום השירותים הדרושים. בכך, מונע האיגוד תחרות שוק העשויה להוביל לחיסכון כספי במתן השירות.

4. יצוין, כי האיגוד לא ערך כל הליך של בדיקת הצעות אחרות לתחום.
5. בניגוד להוראת סעיף משנה 203(א) לפקודת העיריות המורה, כי חתימה על מסמכים מסוימים בהם חוזה, כתב התחייבות, לא יחייבו אלא אם חתמו עליה יו"ר האיגוד והגזבר, נמצא כי הסכמי ההתקשרות אשר נערכו עם היועץ המשפטי בשנת 2000, ועם היועץ החשבונאי בשנת 2004, לא נחתמו ע"י גזבר האיגוד.

6.3 יעוץ ביטוחי

1. בשנת 2007, אישרה ועדת ההנהלה את מינויו של יועץ ביטוח לצורך הכנה ועריכת מכרז ביטוח לאיגוד לשנה זו וזאת לאחר בדיקת שתי הצעות מחיר.
2. עבור שירות זה שילם האיגוד בשנים 2008 ו-2009, שכר טרחה בסך של 28,549 ₪. יצוין, כי יועץ הביטוח ממשיך להעניק שירות לאיגוד עד היום, ללא אישור של מועצת האיגוד, וללא בדיקת הצעות מחיר נוספות לשירות הנדרש.
3. כמו כן, העסקתו מתבצעת עד היום ללא עריכת הסכם התקשרות.

6.4 שירותי אדריכלות

1. האיגוד נעזר בשירות אדריכלי עבור תכנון ופיקוח על בניית תחנות כיבוי, אותו אישרה הנהלת האיגוד בישיבתה מיום 19.11.06 ו- 06.12.06. עבור תכנון ופיקוח תחנת הכיבוי של העיר נשר, משלם האיגוד סך של 160,620 ₪.
2. האיגוד נעזר בשירות האדריכל, גם עבור תכנון המטבח באישורה של ועדת הנהלה מיום 25.05.09, בגינו שילם בשנת 2009, סך של 8,512 ₪.
3. האיגוד שכר את שירותי האדריכל, ללא בדיקת הצעות מחיר נוספות וללא עריכת הסכם התקשרות.

6.5 יעוץ נוסף

- בשנת 2004, נערך הסכם בין האיגוד לבין מפקד שירותי כבאות חיפה לשעבר, אשר סיים את תפקידו באיגוד עקב פרישתו לגמלאות. ההסכם האריך את המשך כהונתו בחצי שנה לאחר מינויו של מפקד שירות חדש לאיגוד ובנוסף, המשיך את העסקתו לאחר תום התקופה, כיועץ עצמאי לאיגוד למשך שלוש שנים נוספות.

העסקתו הופסקה בשנת 2008, ובשנת 2009, אישרה מועצת האיגוד בישיבתה ביום 03.09.09, את המשך העסקתו כיועץ למשך שנה בהתאם להסכם הקודם, דהיינו, בהיקף של 60 שעות בחודש ולפי ערך שעה של 250 ₪ בתוספת מע"מ.

מועצת האיגוד בישיבתה ביום 11.09.09, אישרה את פרוטוקול ישיבת ועדת ההנהלה מיום 12.08.09, אשר קבעה בעניין העסקתו בין היתר, כי היועץ לא יתחיל לקבל שכר אלא רק לאחר אישור המועצה.

1. המועצה כאמור, אישרה את העסקתו בחודש ספטמבר. הביקורת מציינת, כי היועץ בניגוד להחלטה, קיבל שכר מלא החל מחודש אוגוסט.

2. האיגוד לא עיגן את העסקתו הנוכחית כיועץ, בהארכת הסכם התקשרות.

3. האיגוד לא הגדיר את מהות תפקידו של היועץ ואת חובת הדיווח על פעולתו.

בדיקת אופן הדיווח של היועץ העלתה, כי היועץ אינו מדווח על פעולותיו בגינן הוא מקבל תשלום בסך של כ- 18,000 ₪ לחודש. הביקורת מדגישה, כי על האיגוד להגדיר את תפקידו, ועליו לצרף לחשבונית המוגשת לתשלום דיווח בו יפורטו שעות עבודתו, הנושאים בהם טיפל וכו'.

4. בביקורת נמצא, כי היועץ, באמצעות חברה פרטית שבבעלותו, מעניק באופן פרטי שירות בנושא הנדסת כבאות למבקשי אישורי כבאות מהאיגוד.

על האיגוד לתת את דעתו לכך, כי שירותים מסוג זה יינתנו ע"י חברה בלתי תלויה.

עריכת דין, ראיית חשבון ויועץ, נמנים עם המקצועות אשר ההתקשרות עימם לביצוע עבודה ומתן שירות, דורשת יחסי אמון מיוחדים. סעיף 3(8) לתקנות העיריות (מכרזים), התשמ"ח- 1987 וסעיף 5(א)(2) לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג- 1993, מאפשרים בין היתר, פטור מעריכת מכרז בגין שירותים אלו. אולם, הביקורת מדגישה את הסעיפים הבאים בתקנות חובת המכרזים, הבאים להבטיח שגם בנסיבה זו, תעשה ההתקשרות ככל האפשר בהליך תחרותי, שקיפות ושוויון:

5(ג) - התקשרות כאמור בתקנות משנה (א) המבוצעות שלא באמצעות מכרז תיערך לאחר בדיקת הצעות הבאות בחשבון; הפניה לקבלת הצעות תיעשה, ככל הניתן בסבב מחזורי, באופן הוגן והמעניק את מירב היתרונות למשרד. בפניה יצוינו פרטים לעניין אמות המידה המנויות בתקנה 22, שלפיהן תבחר ההצעה הזוכה בהן מחיר, איכות, אמינות כישורים ניסיון ומומחיות, והמלצות.

6.6 חברת גבייה

החל משנת 2005, האיגוד מקבל לרשותו שירותי גבייה מנהלית מחברת גבייה, זכיינית מכרז גבייה של החברה למשק וכלכלה.

חוזר מנכ"ל משרד הפנים מס' 3/2008, קובע כללים בנוגע לתמורה בגין פעולות הגבייה: גובה העמלה בגין גבייה שוטפת, גובה העמלה בגין גביית פיגורים, וקביעת עמלה מדורגת כנגד גבייה בפועל כתמריץ להעמקת גבייה כדלקמן:

עבור גבייה של עד 85% מהחייבים השוטפים של אותה שנה תשולם עמלה לקבלן בשיעור של 1% מסך הגבייה בפועל של החייבים השוטפים; עבור גבייה שבין 85% ל- 90%, תשולם עבור אותם 5%, עמלה בשיעור של 10%; עבור הגבייה שבין 90% ל- 100%, תשולם לקבלן עבור התוספת שמעל ל- 90%, עמלה בשיעור של 20% מסך הגבייה בפועל.

1. בהתאם לאמור לעיל, היות ואחוז הגבייה באמצעות החברה עמד בשנת 2008 על 52% בלבד, היה על האיגוד לשלם לקבלן עמלה בשיעור של 1% מסך הגבייה בפועל. הביקורת מציינת, כי בהתאם להסכם ההתקשרות עם חברת הגבייה, בתמורה לביצוע התחייבויות החברה, משלם האיגוד לחברה סך השווה ערך ל- 2.8% מסך כל חוב שנגבה. בנוסף, החברה מקזזת לעצמה באופן שוטף את סכומי ההוצאות אותם שילמה בגין ביצוע הפעולות בתוספת ריבית והצמדה.
2. הסכם ההתקשרות נחתם ביום 25.05.2005, ותוקפו בהתאם לסעיף 17 להסכם הינו לשנה מיום חתימתו. יצוין, כי החברה ממשיכה להעניק שירותיה לאיגוד ללא הארכת ההסכם עימה. כמו כן, עד היום לא נערכה בדיקת כדאיות להמשך העסקת החברה.

6.7 חברת ניקיון

האיגוד נעזר בשירותי ניקיון המסופקים ע"י חברת ניקיון. תמורתם שילם האיגוד לקבלן בשנת 2008 סך של 67,442 ₪, ובשנת 2009 סך של 70,918 ₪.

1. בהתאם להסכם ההתקשרות משנת 1997, שירותי ניקיון לאיגוד מסופקים ע"י אותה חברת ניקיון ללא ביצוע הארכות הסכמי התקשרות, כאשר הסכומים המשולמים לחברה גבוהים מהסכום לתשלום בהתאם לחוזה.
2. במשך שנים, נמנע האיגוד מלבצע הליך של הצעות מחיר למתן השירות האמור.

החברה לאוטומציה

6.8

החברה לאוטומציה מעניקה שירותי מחשוב, הכוללים תמיכה ותחזוקה למערכות התוכנה לאיגוד עוד משנות ה-70. עבור שירות זה משלם האיגוד סך של כ-140 אלף ₪ לשנה.

1. הוראת מנכ"ל משרד הפנים מיום 05.07.07 מורה, כי על הרשויות המקומיות לערוך מכרז לצורך רכישת שירותים כגון אלה שנהגו הרשויות לרכוש לאורך השנים מהחברה לאוטומציה. על כן, כל התקשרות חדשה לרכישת שירותים מחויבת בעריכת מכרז כדין, תוך הדגשה, כי רשות לא תאריך חוזה התקשרות קיים הכולל סעיף הארכה, ללא עריכת מכרז כדין.

יודגש, כי ההתקשרות עם החברה, נעשתה עד כה ללא מכרז. זאת ועוד, בניגוד להוראה האמורה, האריך האיגוד בחודש אוגוסט 2009, את הסכם ההתקשרות עימה ללא יציאה למכרז וללא עריכת בדיקה מסודרת ומתועדת של הליך הצעות מחיר. ההסכם אף לא קיבל את אישור של היועץ המשפטי לאיגוד.

הביקורת מציינת, כי בניגוד לעבר, השירות המתבקש ניתן כיום ע"י חברות דומות, על כן קיימת החובה לערוך מכרז ולבדוק הצעות מחיר נוספות.

2. הארכת התקשרות עם החברה, כללה מתן שירותים למערכות פיננסיות בהן – הנהלת חשבונות, מלוות, אפסנאות, התאמות בנקים ורכש. יצוין, כי עד היום, הרכש באיגוד מנוהל באופן ידני ולא באמצעות מערכת ממוחשבת.

מפקד האיגוד מסר, כי עם החברה לאוטומציה נערך מו"מ בו הורדה העלות השנתית לתשלום.

7. שיפוץ והקמת מטבחים במפקדת השירות

לרווחת עובדי האיגוד, בשנת 2004 נבנה בתחנה הראשית מטבח המנוהל ע"י חברה חיצונית אשר שופץ בשנת 2009 ובמקביל לו, שופץ מטבחון המיועד לשימוש האישי של עובדי האיגוד.

החל משנת 2004, מתקשר האיגוד בהסכמי התקשרות עם קבלני מזון חיצוניים המפעילים את המטבח והמספקים ארוחות בוקר וצהריים לכבאי האיגוד, למתארחים בתחנה וכן מיני מזונות שהכבאים יוכלו לרכוש עבור ביתם.

1. חוק רישוי עסקים תשכ"ח-1968, מחייב שעסק הטעון רישוי, יפעל עפ"י רישיון שיינתן ע"י הרשות המקומית לאחר אישור גורמים שונים - משטרת ישראל, משרד הבריאות, המשרד לאיכות הסביבה ושירותי הכבאות.

צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשנ"ה-1995 ותיקוניו, מפרט בסעיפיו כחלק מקבוצה מספר ארבע, מזון: הסעדה (קייטרינג) - כהגדרתה בתקנות רישוי עסקים (תנאים תברואתיים לעסקים ליצור מזון), התשל"ב-1972, כעסק טעון רישוי בטרם הפעלתו.

א. על אף שהמטבח פועל משנת 2004, וכיום הינו בעל רישיון יצרן מטעם משרד הבריאות, האיגוד הגיש בקשה לרישיון עסק ארבע שנים לאחר מכן ביום 22.09.08, ובמשך שבע שנים הפעיל עסק ללא רישוי בניגוד לחוק. יצוין, כי בתום הביקורת קיבל האיגוד רישיון עסק.

ב. במספר ביקורות שנערכו ע"י משרד הבריאות, שמטרתן הבטחת בריאות הציבור לרבות תנאי תברואה נאותים נמצא, כי העסק פעל תוך קיום ליקויים תברואתיים.

2. משנת 2004 ועד היום, התקשר האיגוד בחוזים עם ארבעה קבלני מזון.

א. מלבד הקבלן הראשון, האיגוד לא ביצע הליך של הצעות מחיר בטרם התקשרותו עם הקבלנים. לביקורת נמסר, כי האיגוד במשך חודשים רבים חיפש מפעיל למטבח, אך לא נמצאו מועמדים רבים.

ב. בכל הסכמי ההתקשרות, לא מולא תנאי הגשת בטחונות (ערבות בנקאית/ערבות אישית) להבטחת מילוי כל התחייבויותיהם עפ"י ההסכם, ולא הוגשו פוליסות ביטוח כנדרש.

ג. תנאי ההתקשרות, אפשרו לקבלן המפעיל בנוסף לאספקת ארוחות לעובדי האיגוד, לספק ארוחות מחוץ לתחומי האיגוד שבעבור כל ארוחה ישלם לאיגוד סך של 1 ₪. תקבולים כאמור, לא התקבלו באיגוד.

ד. סך ההוצאות בגין שיפוץ המטבח עמד על 550,000 ₪, מתוכם סך של 287,107 ₪, הוצאו על רכישת ציוד מטבח. כיום, בתמורה למכירת ארוחה חמה במחיר של 12 ₪ ללא השתתפות האיגוד, קבלן המזון מפעיל את המטבח תוך שימוש בשטח האיגוד ובציוד האיגוד, ללא כל תמורה ואינו משלם דמי שכירות, הוצאות חשמל, מים וגז.

הביקורת מעירה, כי הקבלן אינו מעביר לאיגוד כל תמורה בגין מכירת ארוחות מחוץ לתחומי האיגוד.

3. בעבור הוצאת רישיון יצרן ממשרד הבריאות, נאלץ האיגוד לספוג הוצאות נוספות בסך של 162,186 ₪, אשר כללו העסקת יועץ תכנון בשנת 2008, שבעבור שירותיו שולמו 17,325 ₪; ביצוע שיפוץ נוסף למטבח בשנת 2009, במסגרתו הופרד מטבח הכבאים מהמטבח הראשי ובגינו שולם סך נוסף של 86,880 ₪; ורכישת ציוד נוסף למטבח בסך של 57,981 ₪.

א. עבור שיפוץ מטבחון הכבאים, ביצע האיגוד הליך הצעות מחיר, בו זכה המציע בעל ההצעה הזולה ביותר אשר עמדה על סך של 50,120 ₪ (לא כולל מע"מ). הסכם ההתקשרות שנערך עם הזוכה לא אושר ע"י גזבר האיגוד.

ב. במסגרת מכרז זוטא 1/2009 בהליך הצעות המחיר לעבודות שיפוץ המטבח, נשמטו מהמפרט עבודות החשמל והריצוף, אשר גבו הוצאה נוספת של כ – 30,000 ₪ (לא כולל מע"מ), והיוו תוספת של 60% משווי העבודות.

תוספת זו אושרה ע"י ועדה המכרזים שלושה חודשים לאחר חתימת החוזה עם הזכיין, מבלי שנערך מפרט מסודר המציג את עלות התוספת, ומבלי שנכללה תוספת זו בהסכם ההתקשרות.

ג. הציוד הנוסף למטבח בסך של 45,854 ₪ אשר נרכש ב – 04.08.08, נרכש ללא אישור ועדת מכרזים וללא עריכת מדד של השוואות מחיר כנדרש. הביקורת מדגישה, כי ספק הציוד הומלץ לאיגוד ע"י האדריכל.

8. רכישות האיגוד

בביקורת נמצאו רכישות בסכומים של עד מאות אלפי ₪, שנערכו ללא הליך של מכרז או הצעות מחיר כנדרש, ושלא הובאו לאישור ועדת המכרזים כמובא כדלקמן:

1. בחוזר מנכ"ל משרד הפנים מספר 3/06, עודכנו הסכומים הנקובים בתקנות והעוסקות בדבר מכרזים וקבלת הצעות עפ"י הסעיפים המפורטים להלן: חוזים יהיו פטורים ממכרז אם ערכם אינו עולה על סך של 119,700 ₪. מכרז זוטא ישלח לפחות לארבעה ספקים או קבלנים אם ערכו עולה על 119,700 ₪ אך אינו עולה על 292,200 ₪, ומכרז פומבי ישלח לפחות לשישה ספקים או קבלנים אם ערכו עולה על 292,200 ₪ אולם אינו עולה על 584,500 ₪.

הביקורת מעירה, כי האיגוד לא ביצע עדכון לסכומים אותם אישרה המועצה משנת 1999, בכל הנוגע לקבלת הצעות מחיר ועריכת מכרזים.

2. סעיף משנה 3(4) לתקנות קובע, כי ניתן להתקשר בחוזה ללא מכרז אם חוזה להזמנת טובין או לביצוע עבודה נערך עם הספק היחידי בארץ לביצוע אותה עבודה, אם מומחה שהוועדה מינתה לעניין זה קבע בכתב באישור הוועדה, כי אכן אותו ספק/מומחה הם היחידים בארץ.

מסמך התקשרות האיגוד עם קבלנים/ספקים עפ"י מכרזים קובע, כי כל התקשרות עם ספק יחיד לאותם טובין או עם מומחה יחיד בארץ לאותה עבודה, תהיה באישור ועדת המכרזים.

במהלך פעילותו השוטפת, מתנהל האיגוד מול חמישה ספקים יחידים, להם משולמים מאות אלפי שקלים בשנה, ללא אישור ועדת המכרזים.

3. האיגוד מתנהל בכל הנוגע לרכישות, מבלי שברשותו רשימת ספקים המאושרת על מועצת האיגוד, כנהוג בעיריית חיפה.

4. מגוון רחב של רכישות אשר מן הראוי שתהליכן יעבור דרך מדור משק ותחזוקה, אינן תחת אחריותו ומבוזרות בין נושאי משרה שונים באיגוד בהן: הזמנות ריהוט, מכשירי כתיבה ודפוס, מוצרי מחשוב ומכונות משרדיות, חומרי ניקוי, ביגוד ותקשורת סלולארית. כמו כן, אף אין במדור גישה ע"י ממשק מחשובי לכלל הרכישות המתבצעות באיגוד ולכרטסות הספקים.

5. לאחר ביצוע הליך הצעות מחיר ע"י המדור, מתאשרות הרכישות בהתאם לסעיפים התקציביים ע"י קצין המנהלה באיגוד. לדברי ראש המדור, המדור מתנהל בכל הנוגע לביצוע רכישות באופן שוטף, מבלי שסעיפי התקציב בגין רכישות מובאים לידיעתו.
6. ראש המדור אישר בחתימתו הזמנות לספקים, לאחר שהסחורה למעשה כבר סופקה ואף התקבלה חשבונית. לדברי ראש המדור, מדובר בדרך כלל ברכישות חירום.
7. בהתאם למסמך התקשרות האיגוד עם קבלנים/ספקים, בנוגע לרכישות, עד סכום של 300 ₪ יש לקבל הצעות לפי בירור מחירים, מ – 301 ועד 1,000 ₪ יש לקבל שתי הצעות מחיר לפחות, ומ – 1,001 ₪ ועד 20,000 ₪ יש לקבל שלוש הצעות מחיר לפחות. רכישות או התקשרויות מסך של 20,001 ₪ ועד 104,800 ₪, הינן בכפוף לאישור ועדת מכרזים. מבדיקת הביקורת עולה, כי הרכישות נעשו ללא הליך של מכרז או הצעות מחיר כנדרש בהם:
- א. רכישת בגדי הספורט בשנת 2008, בסך של 141,906 ₪ ובסך של – 294,806 ₪ בשנת 2009.
- ב. ההוצאה עבור תיקוני רכב וחלקי חילוף לשנת 2008, עמדה על סך של 810,298 ₪ ולשנת 2009 על סך של 671,400 ₪. הליך הצעות המחיר לבחירת המוסך המטפל באופן קבוע ברכבי האיגוד, בוצע ע"י פניה לשני מוסכים אשר הגישו הצעה להחלפת מצמד בלבד.
- ג. מזה כעשר שנים מבצע האיגוד רכישת דלק ושמונים מחברה אחת, עימה לדברי קצין המנהלה נערך לפני כחצי שנה מו"מ. עד היום לא נערך מכרז פומבי כנדרש. יודגש, כי ההוצאה לשנת 2008 עמדה על סך של 935,719 ₪, ובשנת 2009, 671,400 ₪.
- ד. האיגוד אינו מקפיד על עריכת הצעות מחיר בהתאם לנוהל. בדיקת חשבונות מדגמית שערכה הביקורת, העלתה רכישות בסכומים של עד 15,000 ₪, תוך קבלת הצעה אחת או שתי הצעות מחיר בלבד.
- ה. יודגש, כי לא כל הרכישות מתבצעות תוך עריכת הליך של הצעות מחיר, ולרכישות אשר לדברי ראש המדור התבצע הליך כאמור, לא נמצאה כל אסמכתא.

8. רכישות המתבצעות מספקים קבועים מזה שנים, המסתכמות בערכים של עשרות אלפי שקלים בשנה, אינן מובאות לאישור ועדת מכרזים. כמו כן, בחלקן לא נערך הליך של קבלת הצעות מחיר מוסדר, לדוגמא:

בשנת 2008 - רכישת ציוד הסעדה למטבח בסכום של 45,854 ₪; רכישת וילונות בסך של 31,461 ₪; משאבות בסך של 20,089 ₪; מוקד מודעות בסך של 25,479 ₪; בדיקת מעליות בסך של 20,452 ₪.

בשנת 2009 - רכישת כלי כתיבה בסך של 20,026 ₪; אספקה ותיקון שערים חשמליים בסך של 29,228 ₪; התקנה וטיפול במכשירי קשר בסך של 28,833 ₪.

שירותי מכבסה לשנת 2008 בסך של 57,313 ₪ ולשנת 2009 בסך של 52,222 ₪; רכישת תלושים בסך של 177,051 ₪ בשנת 2008 וסך של 182,031 ₪ בשנת 2009; רכישת ציוד טכני בסך של 26,008 ₪ ובסך של 42,051 ₪ בשנת 2008, וסך של 48,389 ₪ בשנת 2009; רכישת חומרי ניקוי בסך של 44,747 ₪ בשנת 2008 וסך של 52,199 ₪ בשנת 2009.

9. מועצת האיגוד בישיבתה מיום 13.3.08, אישרה את פתיחת מפקדת השירות לקהל הרחב לרגל יום העצמאות ה-60 למדינת ישראל. אירוח הציבור כלל מכירת סמלים, מחזיקי מפתחות, חולצות וכובעים בהם מוטבע לוגו לציון 60 שנה למדינה. סך הוצאות האיגוד בגין הרכישות האמורות הסתכם ב- 23,885 ₪. יצוין, כי סך ההכנסות מיום זה הסתכמו ב- 3,507 ₪ בלבד.

הביקורת בדעה, כי על מועצת האיגוד לעדכן את הסכומים בכל הנוגע לקבלת הצעות מחיר ועריכת מכרזים. על האיגוד לנהל את רכישותיו בכפוף למדור משק ותחזוקה. במקביל, על הליך הצעות המחיר להיות מתועד ולהתבצע בכל רכישה בהתאם לסכומה, תוך עריכתו באופן תקופתי עבור רכישות המתבצעות באופן שוטף.

מפקד השירות מסר לביקורת, כי לאור הערות הביקורת בנושא התקשרויות ורכישות, יבוצע רה – ארגון בכל הקשור לנוהלי ההתקשרויות והרכישות.

9. רכבי כיבוי

האחזקה והטיפול ברכבי הכיבוי גורמים להוצאות חריגות. רכבי הכיבוי באיגוד, ובעיקר רכבי ה"סער", ברובם בני 10 שנים ומעלה וההוצאות עבור תיקונים וחלקי חילוף על רכבים אלו הולכות וגדלות. ההוצאה לשנת 2008, עמדה על סך של 810,298 ₪ והיוותה חריגה של כ- 47% מהתקציב המאושר. על מנת שהאיגוד יעמוד בשנת 2009 בהוצאות במסגרת התקציב המאושר, הוגדל הסעיף התקציבי ל- 750,000 ₪.

צי הרכבים הולך ומתיישן והטיפולים רבים ויקרים. על האיגוד בשיתוף עם הנציבות, להיערך למציאת פתרון מעשי אשר יוביל לחיסכון כספי עתידי בתחום.

מפקד השירות מסר, כי בתום הביקורת רכש האיגוד בסיוע מלווה בנקאי ארבעה רכבי כיבוי חדשים. כמו כן, במהלך שנת 2011, מתכוון האיגוד בהתאם למצב הכספי, לרכוש שני רכבי אספקת מים חדשים נוספים.

10. מדור מניעת דליקות

המדור פועל בשני מישורים עיקריים - ביקורת בעסקים בה נקבעים תנאים להוצאת אישור לרישיון עסק, או קביעת סידורי כבאות בעסקים שאינם טעוני רישוי לרבות קביעת סידורי כבאות באירועים מיוחדים, וטיפול בתחום התכנון והבנייה לשם מתן היתר בנייה וטופס אכלוס.

במהלך שנת 2008 ו- 2009, ביצע המדור 5,723 ו- 6,035 ביקורות במהלך ובגמר הבנייה בהתאמה ו- 229 ו- 235 חקירת דליקות בהתאמה. במהלך שנת 2008, ביצע המדור 5,745 ביקורות בעסקים ו- 6,033 ביקורות בשנת 2009.

1. תקנה 4 להוראת מפקח כבאות ראשי (להלן - מכ"ר) מספר 501, קובעת חובת דיווח לנציבות כבאות בכל הנוגע לבטיחות אש במתקנים השונים הכוללת: ביקורות תקופתיות למניעת דליקות לפי סיווג עסקים ופירוט מספר היעודים שקבלו אישור ואלא שלא אושרו; חוות דעת על תוכניות וביקורת חוזרות שבוצעו בהתאם לחודשים; פירוט אירועים חד פעמיים שבהם נתנו הוראות מניעת דליקות בהתאם לחודשים; ריכוז ביקורת ברזי כיבוי וישיבות ועדות בניין ערים בהתאם לחודשים. יצוין, כי דוח הפעילות הנערך במדור הינו כללי ומצומצם מאוד, וכולל את התפלגות הביקורות בחתך חודשי והתפלגות סיבות הדליקה בלבד. בתגובה נמסר, כי תוכנת המחשב בה משתמשים באיגוד אינה מאפשרת דיווח מפורט כנדרש ע"י נציבות הכבאות, ותתאפשר בתוכנה עתידית.

2. מעקב אחר האכיפה.
- סעיף 6 ד' לחוק, קובע זכות כניסה לכל מי שמתמנה ע"י רשות הכבאות בכל עת סבירה לכל מקרקעין שבתחום הרשות, חוץ מתחום היחיד המשמש למגורים, כדי לבדוק אם קוימו הוראות חוק זה והתקנות לפיו, או בכדי להציב את אמצעי הכיבוי בהתאם לסעיף 6 ב'. סעיף 6 ב' לחוק מורה, כי לכשלא הוצבו אמצעי כיבוי במקרקעין, רשאית רשות הכבאות לדרוש בכתב למלא את החובה לגבי כל מקרקעין תוך הזמן הנקוב בדרישה. לא נענה אדם לדרישה האמורה, רשאית רשות הכבאות להציב את אמצעי הכיבוי ולגבות מאותו אדם את כל ההוצאות שהוציאה בשל כך.
 - הוראת מכ"ר מספר 501, בדבר תוכנית עבודה במדורי מניעת דליקות, מורה בסעיף משנה 3.10.2, כי לכשלא נתמלאו דרישות החוק, תקנות שירותי הכבאות או דרישות שירותי הכבאות במבנה שאינו עסק טעון רישוי, על רשות הכבאות לפעול בעצמה לאכיפת דרישותיה כגון ע"י מתן התראות והגשת כתב אישום, ולהודיע בהתאם לתקנה 7 לתקנות שירותי הכבאות (ציוד כיבוי), התשכ"ה – 1965, לממונה על המחוז ולמשטרה על המבנה.
 - א. מעיון במדגם אישורים של שירותי הכבאות עולה, כי האישורים ניתנים גם כאשר דרישות שהועלו בביקורת טרם בוצעו. באישור נאמר, כי "האישור כפוף לתנאים שעל בעל העסק למלא". האישור מציין כי יבוטל עקב אי מילוי אחת או יותר מהתנאים שצוינו.

בפועל, לא נקבעים אמצעי אכיפה או לוחות זמנים לביצוע הדרישה באופן גורף. מוצע לקבוע נוהלי עבודה בנוגע לתנאי כבאות הכלולים ברישיון עסק, בהם צרוף לוח זמנים מפורט לביצוע דרישות הכבאות וקביעת נוהלי בדיקה ואכיפה מפורטים הכוללים קביעת תאריך לביקורת של הפיקוח, מערכת של ביקורת פתע, לוח זמנים להפעלת אמצעי אכיפה משפטיים למקרה שההוראות אינן מתבצעות.

בתגובה נמסר, כי לעסקים בעלי סיכון רב, קיימת בקרה ופיקוח מתמיד יותר מאשר לעסקים בעלי סיכון נמוך.

 - ב. הביקורת מציינת, כי האיגוד אינו פועל בהתאם לסעיף 6 ב' לחוק, אלא מסתפק בהודעה על אי מילוי הדרישות לרשויות המקומיות.
 - ג. האיגוד אינו מגיש כתבי אישום בהתאם להוראת מכ"ר 501, ופונה לממונה על המחוז רק במקרים בהם העסקים נמצאים בתחום האיגוד אך אינם שייכים לרשות מקומית זו או אחרת.

3. בהתאם לחוק, כל עסק או מוסד חייב בביצוע ביקורת כבאות. לפיכך, מקבלי השירותים יכולים להיות חברות, בעלי עסקים, מפעלים, מוסדות חינוך ואחרים.

יצוין, כי תוכנית העבודה נקבעת בין היתר, עפ"י מאגר הנתונים של רישוי עסקים. הביקורת בדעה, כי על הביקורות להיערך גם על בסיס מאגר נתוני הארנונה, קרי, בכל עסק, לאו דווקא בעסקים טעוני הרישוי. בתגובה צוין, כי שיתוף פעולה כאמור מתבצע עם שלוש רשויות בלבד.

4. ברשות האיגוד כ- 12,000 תיקי רישוי עסקים פעילים. לדברי סגן מנהל מדור מניעת דליקות וחקירות, המדור מבצע מדי שנה ביקורות בכ- 60% - 70% מהעסקים בלבד. הבעייתיות מצטיירת בעיקר בתחום העסקים אשר אינם טעוני רישוי, מפאת מחסור בכוח אדם.

5. תקנות שירותי הכבאות (ציוד כיבוי אש בבתי ספר) התשל"ב - 1972, מורות על תכנון מערכות כיבוי האש הנדרשות. בכל ביה"ס חייבים הבעל/המחזיק, לרכוש או להשיג ציוד כיבוי, להתקינו ולהחזיקו במצב תקין לפי הוראות רשות הכבאות. בנוסף, רשות כבאות רשאית, לפי שיקול דעתה, להורות בכתב על הוספת ציוד כיבוי על האמור בתוספת.

הוראת מנכ"ל משרד החינוך סב/6(ב) מיום 1 בפברואר 2001, מורה בדבר מערכות כיבוי אש בבי"ס. כמו כן, הוא מורה על קיום בדיקה שנתית לתקינות מערכת לחץ המים ולפריסת אמצעי הכיבוי ותכולתם המתבצעת ע"י חברות פרטיות שזכו במכרז עירוני.

משרד החינוך מחייב מוסד חינוכי ברישיון תפעול. הנפקת הרישיון לביה"ס או גני ילדים, מותנית בקבלת אישור כבאות. מערכת החינוך והתרבות מטפלת בביצוע הנדרש לצורך קבלת רישיון עבור מוסדות החינוך העירוניים שבאחריותה.

א. האיגוד מבצע ביקורות במוסדות חינוך, רק כאשר נדרש היתר בנייה במוסדות אלו וכאשר קיימת פנייה אקראית מהמוסדות או ממנוי הבטיחות לביצוע ביקורת. מוסדות החינוך העירוניים מקבלים את רישיון ההפעלה על סמך מבדקי בטיחות חיצוניים וללא אישור שירותי הכבאות.

לדברי מפקד השירות, מוסדות אלו נבדקים בעדיפות נמוכה מפאת חוסר בכוח אדם.

ב. בשנים האחרונות ביצע האיגוד כ- 116 ביקורות בלבד במוסדות חינוך שבתחומו, בהם בת"ס עירוניים פרטיים, גנ"י, ישיבות, מכללות ואוניברסיטאות. זאת ועוד, 86 מתוכם, המהווים 75% מהמוסדות, נמצאו כלא תקינים.

ג. גם כאשר ביקורות האיגוד למוסדות החינוך נמצאו תקינות, תוקף אישור שירותי הכבאות במקרים מסוימים הינו לשנה, לעומת רישיון ההפעלה התקף למספר שנים.

ד. הביקורות במוסדות חינוך פרטיים, מתבצעות אף הן עפ"י קריאה יזומה מצידם. יש לפעול לקביעת נהלים אשר יחייבו עריכת ביקורת כיבוי אש שנתית בכל מוסדות החינוך בתחום האיגוד, וזאת על מנת להביא לשיפור במצב בטיחות האש.

ה. בהתאם לסעיף 45 (א)(2) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965, הקמתו של בנין, הריסתו והקמתו שנית, כולו או מקצתו, הוספה לבנין קיים וכל תיקון בו, טעונים היתר בנייה.

הוראת מנכ"ל משרד החינוך בחוזר סב/6(ב) מורה, כי עם תום הבנייה ולפני פתיחתו של מוסד חינוכי חדש או פתיחת תוספת בנייה במוסד קיים, לא יאוכלס מבנה ללא אישור מהנדס הרשות.

לביקורת נמסר ע"י ממונה הבטיחות, כי בביה"ס הממלכתי אלכארמה, בוצעה בשנת 2000 תוספת בנייה ללא הוצאת טופס אכלוס וללא אישור שירותי הכבאות.

6 בהתאם לחוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג – 1993, לא יעסוק אדם ברעלים כהגדרתם בחוק ללא היתר רעלים בתוקף מטעם המשרד להגנת הסביבה. בתחום האיגוד 162 מפעלים להם נדרש היתר רעלים. הרשימה מחולקת למפעלים בהתאם לחומרים ולכמויות המוגדרים ע"י המשרד להגנת הסביבה: A - המסוכנים ביותר מבחינת הסיכון והכמות; B - רמה פחותה של סיכון גם כאשר קיימת כמות של חומרים; C - שאר המפעלים המחזיקים בהם כמות קטנה של חומרים.

א. מתוך 162 מפעלים להם נדרש היתר רעלים, כ – 20 מפעלים מקטגוריה C אינם מופיעים ברישומי האיגוד. יצוין, כי חלקם עוסקים בתחום שינוע חומ"ס, אשר לא נדרש עבורו אישור שירותי הכבאות.

ב. נמצאו 57 מפעלים להם אין אישור מטעם שירותי הכבאות.

ג. יודגש, כי 17 מפעלים מסוכנים מתוך 32 מפעלים המשובצים בקטגוריה A מסוכנים ביותר, 88% מהם פועלים ללא אישור כיבוי אש.

ד. מתוך 27 מפעלים מסוכנים בקטגוריה B, ל-6 אין אישור שירותי כבאות. ומתוך 103

מפעלים מסוכנים בקטגוריה C, ל-34 מפעלים אין אישור כאמור.

ה. מפעל המקוטלג כמפעל מסוכן בקטגוריה B ע"י המשרד להגנת הסביבה ואשר פג תוקפו

של אישור שירותי הכבאות, לא קוטלג באיגוד כמפעל המחזיק חומ"ס ולכן לא זוכה

לפיקוח צמוד כנדרש. הביקורת מציינת, כי במהלך הביקורת הליקוי תוקן.

הביקורת ממליצה על ביצוע פעולות כדלקמן: הגשת דוחות משפטיים נגד עסקים אשר אינם עומדים בתנאי כיבוי אש, הן עסקים טעוני רישוי עפ"י חוק רישוי עסקים והן עסקים שאינם טעוני רישוי עפ"י חוק זה; בעדיפות ראשונה יש לכלול עסקים עתירי סיכון כגון: מפעלים מסוכנים, בתי מלון, בתי אבות, אולמות שמחה וכיוצ"ב; עוד מומלץ לבחון את האפשרות להוציא צווי הפסקה מנהליים עפ"י חוק רישוי עסקים, נגד מפעלים מסוכנים שעלול להיגרם על ידם, סיכון מיידי לעובדי המפעל, לסביבתו הקרובה או לאזורי מגורים בעיר; פרסום בעיתונות המקומית, של שמות עסקים עתירי סיכון אשר אינם עומדים בתנאי כיבוי אש, תוך ציון העובדה כי מפעלים אלה מהווים סכנה לציבור כפי שהוגדר ע"י שירותי הכבאות.

הביקורת מעלה את הצורך המיוחד בטיפול במפעלים מסוכנים, לאור פוטנציאל הסיכון הגלום בפעילותם.

7. קיימים מקרים בהם נאלץ המדור לבדוק ולאשר מבנים מאוכלסים מבלי שקבלו טופס אכלוס או תעודת גמר, בהם מבנים הומי קהל כגון מבנים מסחריים, אולם שמחות, מפעל, מכללה, קופת חולים, סניף רשות הדואר, מבנה מגורים רב קומות ואף מעונות קמפוס השיכים לחברה העירונית "שקמונה".

11. מדור הדרכה, מבצעים ודוברות

המדור עוסק בהפעלה שוטפת של חדר המבצעים, עריכת דוחות פעולה, עדכון פקודות קבע, מפות, ספרי ברזי שריפה, עריכה ועדכון של תיקי תכנון מוקדם ורשימות מבצעות. תחקירים, תכנון וביצוע תרגילי כיבוי וחילוץ.

11.1 הדרכות כבאים

1. בהתאם לסעיף 116 (א) לתקנות הנמלים, התשל"א – 1971, בנוגע להודעה על דליקה בכלי שיט, פרצה דליקה בכלי שיט, יודיע הקברניט על כך למנהל הנמל ולרשות הכבאות כמשמעותה בחוק שירותי הכבאות.

נכון להיום, כבאי האיגוד לא עברו הדרכת כיבוי שריפות בכלי שיט, כך שעדיין אין פתרון מקצועי לנושא.

2. לשם היערכות לפתיחת מנהרות הכרמל השנה, עברו 22 קצינים וכבאים בתחילת פברואר 2010, הכשרה בתחום כיבוי שריפות במנהרות בשוויץ. לדברי קצין המנהלה, לשם מענה הולם במצב של שריפות במנהרות, קיים צורך בלפחות 60 אנשי כיבוי והצלה, כך שעל האיגוד להיערך מבעוד מועד למוכנות מקצועית נדרשת בתחום.

11.2 הדרכות חוץ

1. המדור מבצע הדרכות למוסדות חיצוניים, מפעלי תעשייה ובתי מסחר בתשלום. בשנת 2008, ביצע המדור 131 קורסים והדרכות לגורמי חוץ בהכנסה כוללת של 235,300 ₪, ובשנת 2009, ערך המדור 137 קורסים והדרכות בהכנסה של 278,000 ₪.

2. פרק 300 להוראת מכ"ר הדרך בהדרכה, קובע בסעיף משנה 5.1.1, כי שירות הכבאות וההצלה יקיים הדרכה לגורמי חוץ עפ"י המלצת מדור למניעת דליקות ו/או בקשה של המפעל או המוסד. מטרת ההדרכה, היא להעלות את רמת הכוונות בנושא בטיחות אש ולהדק את הקשר בין השירות למפעלים ולמוסדות במרחב השירות.

כל עסק טעון רישוי המעסיק מעל 15 עובדים, חייב בהדרכת עובדים אחת לשנה. יצוין, כי בנושא ההדרכה לא ניתן דגש בנוגע לעסקים אשר אינם טעוני רישוי.

3. משרד החינוך עורך מידי שנה תרגיל התגוננות במוסדות החינוך. לקראת התרגיל, עורך האיגוד רענון והכשרת צוותי כיבוי במוסדות החינוך הנפרשים על פני שבעה ימי הדרכה. יצוין, כי רענון זה מתבצע מידי שנה בתחום האיגוד עבור ביה"ס בעיריית חיפה בלבד, ואינו כולל הדרכת צוותים בגני הילדים. בנוסף, באופן שוטף התבצעו בשנת 2008 ו- 2009, 18 - 23 הדרכות בהתאמה במוסדות חינוך.

הביקורת ממליצה לערוך הדרכות למניעת דליקות וכיבוי אש לכלל מוסדות החינוך שבתחום האיגוד, בתי"ס וגני ילדים.

11.3. תיקי שטח/תיק מפעל

מבנים רבים מהווים מוקד סיכון, בין אם בשל ריבוי המשתמשים בהם ובין אם בשל מורכבותם וריבוי המתקנים במבנים.

מטרת תיק השטח, הינה היערכות מוקדמת לאירוע, לרבות אירוע שריפה של השוהים במבנה ושל שירותי הכבאות. תיק השטח משמש את האיגוד להכרת המבנה לצורכי לימוד ותרגול בשגרה, ולטיפול באירועים בחלקיו השונים של המבנה בזמן בשעת חירום.

הוראת מכ"ר מספר 503, מגדירה את העקרונות האחידים לאופן הכנת תיק שטח למבנה, ומציינת בסעיף 3, את רשימת המבנים הנדרשים להכין תיק שטח, בהם מבני מגורים רבי קומות ו – 15 קטגוריות מבנים נפרדות נוספות (הכוללים: אולמות שמחה, אצטדיונים ואולמות ספורט, בנקים, בתי אבות, בתי מלון ופנימיות, מבני תעשייה בתי מסחר שיווק ושירות לציבור, בתי קולנוע אולמות לכנסים תיאטרון ובתי עינוג, מבני משרדים, מבני מוזיאונים, מרכז מסחרי ומרכולים, קניונים, מסוף נוסעים בתחבורה ציבורית (רכבת ואוטובוס), אוניברסיטאות ומכללות, בתי חולים ומוסדות רפואיים וכפרי נוער).

1. בשנת 2002, ביצע האיגוד עדכון של מספר בתי המגורים באמצעות מידע מחברת החשמל. נכון לשנת 2002, קיימים 890 מבני מגורים רבי קומות להם נדרש תיק שטח. בפועל, אין באיגוד מידע על כמות מבני מגורים רבי קומות הקיימים כיום בתחומו ובנוסף, ברשות האיגוד 100 תיקי שטח למבני מגורים בלבד.

2. בשנת 2005, ערך האיגוד סקר מקיף של זיהוי סיכון במרחב האיגוד, אשר מיפה את כל סוגי הסיכונים עימם יש להתמודד בעיתות שגרה וחירום, תוך חלוקת הסיכונים בהתאם לסוגי עסקים ומבנים. מתוך מאות רבות של עסקים ומבנים המקוטלגים בסעיף 3 להוראת מכ"ר כנדרשים להכין תיק שטח, ברשות האיגוד 174 תיקי שטח בלבד.

3. תקנות רישוי עסקים (מפעלים מסוכנים), התשנ"ג – 1993, קובעות בתקנות 4-6, את חובתו של כל מפעל מסוכן בהכנת תיק מפעל, תוך מסירת העתק לרשות הרישוי בנוסף, הגשה לרשות הרישוי אחת לשנה, דין וחשבון ובו דיווח על מצאי חומ"ס הכולל סוגי חומרים, כמויותיהם ואופן השימוש בהם; שינויים במערכת הייצור ואופן השימוש בחומ"ס בתהליכי הייצור; אופן אחזקת החומ"ס לרבות פירוט תנאי האחסון; אמצעים קיימים במערכת הייצור למיגון מפני התלקחות ותקריות; אמצעי בטיחות, התראה ונטרול בתחום המפעל; תיאור פליטות המפעל לסביבה ותקלות שאירעו בתקופה שלגביה מוגש הדין וחשבון. כמו כן, על רשות הרישוי להמציא העתק הדינים והחשבונות ותיק המפעל לגורמים הנוגעים בדבר.

בהתאם לפקודת קבע מספר 16-500 מטעם מפקד השירות, תיק מפעל/תיק שטח נדרש להיות מעודכן מידי שנה. מפעל/מוסד שלא חל בו שינוי מהותי במשך שנה, ידווח על כך לאיגוד.

(1) **כפי שצוין, קיימים 162 עסקים בתחום האיגוד העוסקים ברעלים. יודגש, כי ברשות האיגוד מצויים 56 תיקי מפעל בלבד של העוסקים ברעלים.**

(2) עדכון תיקי המפעל מתבצע באמצעות דיווח של המדור למניעת דליקות בהתאם לביקורות הנערכות על ידו במפעלים אחת לשנה.

(3) בניגוד לחוק, האיגוד אינו מקבל מידי שנה דיווח מהמפעלים כי לא חל בהם שינוי מהותי במשך שנה, כך שעדכון התיקים מתבצע רק כאשר חל שינוי אותו גילו עובדי מדור למניעת דליקות. יציין, כי תיקי המפעל עודכנו באופן גורף בשנת 2007.

(4) בדיקת תיקי המפעל העלתה, כי בתיקים רבים מאוד לא צורף דיסק ובו סריקה ממוחשבת של תיק המפעל. הביקורת מדגישה את חשיבות העלאת פרטי תיק המפעל באופן מחשובי, ככלי עזר המסייע רבות בעיתות חירום.

(5)

12. סיכום

איגוד ערים לשירותי כבאות – חיפה, מופקד עפ"י החוק על כיבוי דליקות, מניעתן או מניעת התפשטותן, וכן על הצלת נפש ורכוש ופועל כשירות מוניציפאלי במרחב המשתרע על פני שטח של 400 קמ"ר, ובו אוכלוסייה המונה 600,000 תושבים.

להלן עיקר ממצאי הביקורת, אשר כללה את פעילות האיגוד בשנים 2008 – 2009:

1. **בדיקת תקציב האיגוד העלתה, כי חובות הרשויות החברות באיגוד מסתכמות בסך של 3.43 מיליון ₪, כאשר 2.69 מיליון ₪ מתוכם, הינם משנת 2008. יצוין, כי האיגוד אינו מחייב את הרשויות בהפרשי הצמדה וריבית בגין חובן/אי תשלום האגרה במועד.**

2. – 52% גביה בלבד לשנת 2008. האיגוד משלם לחברת הגביה סך השווה ערך ל – 2.8% מסך הגביה, במקום 1% בהתאם להוראות משרד הפנים, מלבד לתשלום סכומי הוצאותיה בתוספת ריבית והצמדה.

3. בדיקת פעילות מועצת האיגוד וועדות המשנה העליתה, כי בניגוד לנדרש רק שלושה נציגים מעיריית חיפה הינם עובדי עירייה ובמהלך שנת 2009 כיהנו במועצה שישה מתוך שבעה מנציגיה; שלוש רשויות מקומיות אינן מיוצגות באיגוד; ישיבת מועצה התקיימה מבלי שנכחו רוב חבריה כנדרש; חברי מועצה נציגי שלוש רשויות נעדרו באופן קבוע מהישיבות מבלי שהופסקה כהונתם; גזבר האיגוד אינו נוכח בישיבות המועצה וועדת המכרזים; ועדת הביקורת לא התכנסה מזה שנים; האיגוד מעניק הנחות ללא קביעת אמות מידה מנחות וללא שמירה על עיקרון השוויוניות, לעיתים מבלי שצוינו הנימוקים לבקשה, ללא פירוט נימוקי החלטותיו לבקשה ומבלי שצורפו כל מסמכי האסמכתא.
4. בנושא כוח אדם נמצא, כי חוזה העסקה של עובד בכיר לא הועבר לאישור משרד הפנים, בנוסף, העובד חויב בגין רכב צמוד לפי קבוצה 2 כשלרשותו רכב שטח מקבוצת מחיר 6; נמצאו עשרות עובדים שחרגו ממכסת ימי החופשה המותרים בחוק; בעבור הטבה של רכישת בגדי ספורט בסך של 376,000 ₪ בשנה, האיגוד אינו מחייב במס את עובדיו.
5. פעילות שוטפת - האיגוד מתנהל מזה שנים, עם נהלים תפעוליים מצומצמים ביותר; בשנים המבוקרות האיגוד לא ערך תוכנית עבודה שנתית; כמויות המיס העומדות לרשות הכבאים ברשויות המקומיות, אינן עונות לכמויות הנדרשות בעת אירוע באזורים נרחבים. כמו כן, לא מתבצעת היערכות מניעתית מוקדמת של ישובים הסמוכים לשטחים מיוערים רבים.
6. בכל הנוגע להעסקת מעניקי שירות ויועצים רבים בהם יועץ משפטי, רואה חשבון, יועץ ביטוחי, שירותי אדריכלות, ניקיון, גביה ושירותי מחשוב, האיגוד מתנהל בניגוד להוראות מנכ"ל משרד הפנים ובניגוד לדיני מכרזים – נמצאו מקרים של העסקה ללא אישור מועצת האיגוד; ללא הסכמי התקשרות והארכתם, וכשנחתמו חוזים הם לא אושרו ע"י גזבר האיגוד; ללא עריכת הליך קבלת הצעות ועריכת מכרז.
- האיגוד מעסיק את מפקד השירות לשעבר כיועץ בעלות של 18,000 ₪ לחודש, ללא הגדרת מהות תפקידו ובלי שהיועץ מדווח על פעולותיו. כמו כן, היועץ באמצעות חברה פרטית שבבעלותו, מעניק באופן פרטי שירות בתחום הנדסת כבאות למבקשי אישורי כבאות באיגוד.
7. האיגוד באמצעות קבלנים הפעיל משך שבע שנים מטבח המספק ארוחות הן לאיגוד והן לגורמים חיצוניים ללא רישיון עסק, תוך שהעסק פעל תחת ליקויים תברואתיים מזה שנים; האיגוד לא ערך הליך של הצעות מחיר בטרם התקשרותו עם הקבלנים; תנאי ההתקשרויות לא מולאו ע"י הקבלנים ובנוסף, למרות שהקבלנים משתמשים במטבח האיגוד ובצידו ללא תשלום שכירות, מים, גז וחשמל, אף לא הועברה לאיגוד כל תמורה על ידם בגין מכירת ארוחות מחוץ לתחומי האיגוד.

הסכם ההתקשרות עם הקבלן הזוכה בשיפוץ מטבחון הכבאים, לא אושר ע"י גזבר האיגוד. כמו כן, ממפרט המכרז נשמטו עבודות החשמל והריצוף אשר היו תוספת של 60% משווי העבודות ולא נכללו בהסכם ההתקשרות. הציוד למטבח נרכש ללא אישור ועדת המכרזים, כאשר ספק הציוד הומלץ ע"י האדריכל.

8. האיגוד מתנהל בכל הנוגע לרכישות, ללא רשימת ספקים מאושרת ומבלי שרכישות טובין מספקים יחידים מתאשרות ע"י ועדת המכרזים; מגוון רחב של רכישות מתבצעות מבלי שיעברו דרך מדור משק ותחזוקה וכלל, ביצוע הרכישות על ידו נערכות באופן ידני מבלי שסעיפי התקציב יועברו לידיעתו וללא גישה ממוחשבת לכלל הרכישות המתבצעות באיגוד ולכרטסות הספקים; ראש המדור אישר בחתימתו הזמנות לספקים לאחר שהסחורה סופקה ואף התקבלה חשבונית; רכישות בסכומים של עד מאות אלפי ₪, נערכות ללא הליך של מכרז או הצעות מחיר כנדרש ואינן מובאות לאישור ועדת המכרזים.

9. רכבי הכיבוי ברובם בני 10 שנים ומעלה. הוצאות אחזקתם חרגו בכ – 50% מהתקציב לשנת 2008 ועמדו על סך של 810,300 ₪, ובשנת 2009 הוגדל הסעיף התקציבי ל- 750,000 ₪.

10. מדור למניעת דליקות אינו מדווח על פעילותו כנדרש; אישורי כבאות עבור רישוי עסקים ניתנים גם כאשר דרישות האיגוד טרם בוצעו ללא קביעת אמצעי אכיפה או לו"ז לביצוען באופן גורף; האיגוד אינו פועל בהתאם לזכותו החוקית להציב אמצעי כיבוי בתשלום במקרים בהם לא מולאו ההוראות ואינו מגיש כתבי אישום; המדור מבצע מידי שנה ביקורות ב – 60% - 70% בלבד מהעסקים שבתחומו, וביקורות לא תמיד לוו בהוצאת מסמך כתוב.

מתוך 162 מפעלים המחזיקים חומ"ס להם נדרש היתר רעלים, קיימים מפעלים שאינם מופיעים ברישומי האיגוד. בנוסף, ל – 57 מפעלים אין אישור מטעם שירותי הכבאות, ומתוכם, 88% מהמפעלים המסוכנים ביותר בקטגוריה A פועלים ללא אישור שירותי הכבאות.

קיימים מקרים בהם המדור נאלץ לאשר מבנים מאוכלסים, מבלי שקבלו טופס אכלוס בהם מבנים הומי קהל.

11. במדור הדרכה, מבצעים ודוברות, כבאי האיגוד אינם בעלי הכשרה לכיבוי שריפות בכלי שיט וכיום, חסרים כבאים אשר עברו הדרכה בתחום כיבוי שריפות במנהרות; לא ניתן דגש להדרכות מניעה בעסקים שאינם טעוני רישוי; הדרכות ביה"ס בתחום האיגוד לקראת תרגיל התגוננות מטעם משרד החינוך מתבצעות בעיר חיפה בלבד ואינן כוללות כלל הדרכת צוותי גני ילדים.

מתוך מאות רבות של עסקים הנדרשים להכין תיק שטח, ברשות האיגוד 174 תיקים בלבד; באיגוד 52 תיקי מפעל בלבד מתוך 162 עסקים העוסקים ברעלים.

יצוין, כי בשנת 2009 חלה ירידה של 17% באירועים המטופלים ע"י האיגוד ביחס לשנת 2008. כמו כן, מצוין בחיוב שיתוף הפעולה מצד מנהלי האיגוד ועובדיו ונכונות האיגוד ליישום המלצות הביקורת ולתיקון הליקויים.

הערות רה"ע לממצאי הביקורת בנושא:

איגוד ערים שירותי כבאות

הביקורת נעשתה בשיתוף מבקרי הרשויות חיפה, קריית ביאליק וקריית מוצקין, והיא מתייחסת להתנהלות איגוד הערים הכולל 11 רשויות מהסביבה.

הליקויים שנתגלו בדו"ח הינם בתחומים מנהליים התקשוריות, כח אדם, נהלים וכדומה, לא פורטו ממצאים המתייחסים ספציפית לעיר זו או אחרת.

בעקבות הערות הביקורת פנה מנהל אגף החינוך בעירייה לשירות כבאות בבקשה לקיים מערך הדרכות בבתי הספר השונים בעיר להתגוננות מפני שריפות בבתיים, במוסדות חינוך ובשטחים פתוחים.

חניה אזורית לדיירי הרחוב

דו"ח ביקורת 22

3/2011

חניה אזורית לדיירי הרחוב

1. כללי

עיריית קרית מוצקין, פועלת להקל על מצוקת החניה במספר מישורים, בין היתר, הכשירה מגרשי חניה באזורי מגורים, הקימה חניונים ציבוריים בתשלום ובשל מצוקת חניה ברחובות הסמוכים לאזורי מסחר וצירים ראשיים, הנהיגה חניה אזורית לדיירי הרחוב בלבד.

נושא החניה האזורית מוסדר בהתאם להוראות סעיף 17 לחוק עזר לקרית מוצקין (העמדת רכב וחנייתו) התשנ"א-1991, כמפורט להלן:

תווית חניה לתושבי אזור במקום חניה מוסדר

(תיקון התשס"ה)

(א) נקבע אזור כמקום חניה מוסדר, יהיו רשאים מי שגרים באותו אזור להחנות את רכבם במקום חניה מוסדר בלי להשתמש בכרטיס חניה.

(ב) חניה כאמור בסעיף קטן (א) מותרת רק לרכב אחד למשפחה המתגוררת באזור, הנושא תווית שאישרה רשות התמרור המקומית ואשר עליה צוין מספר הרכב, מען המגורים של בעל הרכב או של המשתמש הקבוע ברכב שברשותו, והקטע המותר לחניה בלי להשתמש בכרטיסי חניה (להלן – תווית חניה).

(ג) מי שמתגורר באזור שנקבע כמקום חניה מוסדר, רשאי לקבל תווית חניה לאחר שהגיש לרשות התמרור המקומית בקשה בנוסח שבתוספת הרביעית ולאחר שהמציא רישיון רכב ותעודת זהות, או כל מסמך אחר שיידרש להוכחת בעלותו על הרכב או שימושו הקבוע ברכב שברשותו ומען מגוריו.

(ד) מי שקיבל תווית חניה אינו רשאי להעבירה לאחר וזכות השימוש בה תפקע בהתקיים אחד מאלה:

- (1) העברת תווית החניה לאחר;
- (2) מכירת הרכב;
- (3) הפסקת השימוש הקבוע ברכב;
- (4) העתקת מקום המגורים.

(ה) העביר בעל רכב שבידו תוויית חניה את בעלותו ברכב, או הפסיק את השימוש הקבוע ברכב או העתיק מקום מגוריו, חייב הוא להודיע על כך לרשות התמרור המקומית בתוך שבעה ימים מיום העברת הבעלות ברכב, הפסקת השימוש ברכב או העתקת מקום מגוריו, וכן להחזיר את תוויית החניה לראש העירייה.

(ו) תוויית החניה תודבק על השמשה הקדמית של הרכב בצד ימין של הרכב, בפינה העליונה.

(ז) בלי לגרוע מהוראות כל דין אחר, מסירת פרטים כוזבים בעת הגשת הבקשה כאמור בסעיף קטן (ג) ושימוש בתוויית החניה שלא בהתאם לאמור בסעיפים קטנים (ד) עד (ו), מהווים עבירה על חוק עזר זה.

(ח) תוקף תוויית החניה יהיה עד 31 בדצמבר של כל שנה זוגית שלאחר שנת נתינתה.

בכפוף לאמור בחוק, מנפיקה העירייה לכל משפחה תו המאפשר חניה אך ורק ברחוב המיועד. התו אינו תקף למקומות, אחרים ולחניות מוסדרות מחוץ לתחום הרשום בו.

בדיקת הליך מתן הזכאות לתו חניה, מצאה ליקויים הפוגעים בסמכות העירייה להסדיר באופן ראוי העמדת רכבים בחניות האזוריות.

להלן ממצאי הביקורת:

בקריית מוצקין הוגדרו 10 רחובות כחניות אזוריות המיועדות לדיירי הרחוב בעלי תו חניה. ברחובות הנ"ל, מותרת החניה בשעות הערב והלילה בין השעות 07.00 – 16.00 ובסופי שבוע, אך ורק לדיירי הרחוב, ואילו בימים א'–ה' בין השעות 07.00 – 16.00 (שעות היום) מתאפשרת החניה לכלל הציבור ללא תשלום.

החניות ברחובות גרושקביץ ויששכר, יועדו לדיירי הרחוב בלבד ולא מתאפשרת בהן חניה לציבור הרחב.

.2

זכאות לתווי חניה אזוריים

כאמור עפ"י סעיף 17 לחוק העזר (העמדת רכב וחנייתו) התשנ"א-1991 מותרת החניה רק לרכב אחד לכל משפחה המתגוררת באזור ואושר לה תו חניה ע"י רשות התמרור עליו צוין מס' הרכב, מען המגורים של בעל הרכב או של המשתמש הקבוע ברכב שברשותו.

התו ניתן לדייר הרחוב, רק לאחר שהגיש לרשות התמרור בקשה ולאחר שהמציא רישיון רכב, תעודת זהות או כל מסמך שנדרש להוכחת בעלותו על הרכב או שימוש הקבוע ברכב שברשותו ומען מגוריו.

עפ"י החוק מי שקיבל תו חניה, אינו רשאי להעבירו לאדם אחר וזכות השימוש בו תפקע בנסיבות הבאות:

- (1) העברת תו החניה לאחר.
- (2) מכירת הרכב.
- (3) הפסקת השימוש הקבוע ברכב.
- (4) העתקת מקום מגורים.

.3

הנפקת תווי חניה

תוקף תו החניה הוא לשנתיים ועלותו לדייר 60 ₪. ממצאי הביקורת מעלים כי בניגוד לאמור בסעיף 17 ב' לחוק העזר מנפיקה העירייה יותר מתו אחד למשפחה ובמקרים מסוימים 3 תווים למשפחה. לדעת הביקורת, סטייה מהוראות חוק העזר, פוגעת בעצם סמכותה של העירייה להסדיר באופן ראוי את העמדת הרכבים בחניות האזוריות ומזמינה תלונות מצד דיירים.

.4

זכאות לתו חניה

הביקורת נוכחה כי חלוקת תווי חניה והאחריות לבדיקת הבקשות לצורך הנפקתם, נחלקת בין אגף ההנדסה למחלקת הפיקוח, כמפורט להלן:

מחלקת הפיקוח - אחראית על מתן תווי חניה לרחובות דקר, אח"י אילת, גרושקביץ, אושה, רני"ס, ז'בוטינסקי, הרב קוק וכן חניון הספרייה המיועד למשאיות.

אגף ההנדסה - אחראי על מתן תווי חניה לרחובות גושן, יששכר, יצחק שדה.

הליך בדיקת הבקשות ואימות הפרטים לצורך הנפקת תווי חניה נמצא שונה בין שתי היחידות ונובע מהעדר מדיניות ברורה בנושא.

נמצא כי לצורך הנפקת תווי חניה לדיירי רחוב גושן לדוגמא, מבצע אגף הנדסה בנוסף לדרישות המפורטות בסעיף 17 לחוק העזר, בדיקת מגורים עפ"י רישום בארנונה וכן בדיקה בשטח ובתוכניות הבניה לאיתור חניה פרטית. דייר אשר בשטחו נמצאה חניה או מיועד מקום לחניה אינו זכאי לתו חניה.

הליך בדיקת הבקשות ואימות פרטים לצורך הנפקת תווי חניה הנעשה ע"י מחלקת הפיקוח, אינו כולל בדיקת תוכניות בניה או בדיקה בשטח (לאיתור חניות פרטיות) כתוצאה מכך חלק מבעלי החניות הפרטיות נהנה מחניה נוספת.

לאור האמור, סבורה הביקורת כי על העירייה להטיל על גורם אחד בלבד את האחריות לבדיקת הבקשות, אימות הפרטים והנפקת תווי חניה. כל זאת בכפוף להוראות נוהל, שיחובר לצורך כך.

5. רשימת בעלי תו חניה

בעירייה לא מנוהלת רשימת בעלי תווי חניה הכוללת פרטים חיוניים, כמו מספר תווי חניה לכל בית אב ומועד פקיעת תוקף התו.

הביקורת רואה חשיבות בהכנת רשימה ממוחשבת באמצעותה ניתן יהיה לנהל את החניה האזורית באופן יעיל יותר.

הגדרת התוכנה כאמור, תסדיר העברת מידע שוטף בין מחלקת הגביה, אגף ההנדסה ומחלקת הפיקוח ובעת שינוי הנעשה במבנה כמו מכירת דירה או השכרה, יועבר המידע לאגף הנדסה, מחלקת הפיקוח או כל גורם אחר שייקבע וזה ידרוש מבעל התו להחזירו לעירייה (במועד מכירת/השכרת/הדירה בעת הסדרת התשלומים והצגת חוזים בקופת העירייה).

לדעת הביקורת, ניהול רשימת הזכאים, ימנע שימוש בלתי חוקי בתווי החניה ומעבירות על סעיפים 17 ד' ו-17 ה' בחוק העזר.

6. סיכום והמלצות

בדיקת הליך מתן הזכאות לתו חניה, מצאה ליקויים הפוגעים בסמכותה של העירייה להסדיר את החניה באזורים שנקבעו כאזורי חניה לדיירי הרחוב בלבד.

ממצאי הביקורת מעלים כי העירייה פועלת באמצעות שתי יחידות (אגף הנדסה ומחלקת הפיקוח), להסדרת החניות האזוריות, ללא נוהל מוסדר ובהעדר תיאום מלא ביניהן.

להסדרת החניות לדיירי הרחוב באופן ראוי, מומלץ לנקוט בצעדים כדלקמן:

1. לקבוע גורם אחד שירכז וינהל את בדיקת הבקשות אימות הפרטים וחלוקת תווי חניה.
2. לקבוע בנוהל, הליך לבדיקת הזכאות בהתבסס על חוק העזר ובהתבסס על הבדיקה הנעשית ברחוב גושן. קרי עיון בתוכניות ובדיקה בשטח לאיתור חניה פרטית (זאת בנוסף לדרישות המפורטות בסעיף 17 לחוק העזר).
3. להגדיר תוכנה לניהול יעיל של הנפקת תווי חניה הכוללת שמות הזכאים, אשר תמנע שימוש בלתי חוקי ועבירות על החוק.

הערות רה"ע לממצאי הביקורת בנושא: **חנייה אזורית לדיירי הרחוב**

להלן התייחסות מנהל חזות העיר להערות הביקורת:

1. בעקבות הערות הביקורת, נקבע גורם אחד, עובד חזות העיר המרכז ומנהל את בדיקת הבקשות, אימות הפרטים וחלוקת תווי החניה.
בדיקת הזכאות לקבלת תו חניה נעשית בתיאום ובשיתוף אגף ההנדסה.
2. נבדקת אפשרות לרכישת תוכנה לניהול יעיל של חניה אזורית לדיירי הרחוב, בשלב זה, אין לכך תקציב.

רישוי שלטים

דו"ח ביקורת מס' 22

3/2011

רישוי שלטים

1. כללי

תחום רישוי שלטים, מתבסס על חוק עזר שילוט התשמ"ה-1995, באמצעותו נקבעים נורמות תקינות לשילוט בתי העסק בעיר.

חוק העזר מחייב הוצאת רישיון שילוט לבתי עסק המעוניינים בהצבת שלט וחידושו מדי שנה תמורת תשלום אגרה, ששיעורה נקבע בחוק והיא מתעדכנת בהתאם לעליית המדד.

במדור רישוי שילוט מועסקת פקידת רישוי בהיקף 1/2 משרה והיא אחראית על מתן הרישיונות לבעלי עסקים. עבודתה מתמקדת במשלוח הודעות תשלום, בקרה על תשלום האגרה והוצאת הרישיונות.

במסגרת פרויקט פרקטיקום (עבודה מעשית) ללימודי תואר שני של בי"ס למדעי המדינה באוניברסיטת חיפה (מסלול ביקורת פנימית וציבורית שנה ב'), נערכה הביקורת ע"י צוות סטודנטים תלמידי החוג בפיקוח ובליוי מבקר העירייה. מלאכת איסוף הנתונים נעשתה במחצית הראשונה של שנת 2010 וכתיבתה נעשתה במהלך חודש יוני 2010.

2. תקציב

ההכנסות המתוקצבות מקורן בגביית אגרת שילוט, הביקורת השוותה בין צפי ההכנסות, כפי שהוא מופיע בספר התקציב לבין הביצוע, כפי שהוא מופיע בדו"ח המבוקר ע"י רו"ח. ההשוואה התייחסה לשנים 2007 – 2009. להלן פירוט ההכנסות:

שנה	תקציב הכנסות ₪	ביצוע הכנסות ₪	סטייה ב-%
2007	₪ 220,000	₪ 606,907	175%
2008	₪ 580,000	₪ 575,502	(- 1%)
2009	₪ 580,000	₪ 439,829	(- 24%)

בשנת 2009 נמצאה ההכנסה נמוכה ב-24% מהתקציב המאושר. עפ"י התחזית נצפתה הכנסה מאגרות שילוט בסך 580,000 ₪ בפועל גבתה העירייה 439,829 ₪ דהיינו 140,171 ₪ פחות מהצפוי.

הסבר העירייה: הפער נובע מאי תשלום אגרת שילוט עבור הפעלת מסך אלקטרוני המוצב בכניסה לעיר.

בשנת 2008 תאם ביצוע ההכנסות את התחזית השנתית.

בשנת 2007 נצפתה הכנסה נמוכה בסך של 220,000 ₪. בפועל גבתה העירייה 606,907 ₪ דהיינו סטייה בשיעור של 175% מהתקציב המאושר.

הסבר העירייה: לא תוקצבה הכנסה מאגרת שילוט כתוצאה מהצבת מסך אלקטרוני, בסוף שנת 2006.

3. איתור שלטים

מדור השילוט אחראי כאמור על מתן רישיונות לבתי עסק ולאכיפת חוק העזר שילוט (התשמ"ה-1995) במקרים בהם מוצבים שלטים ללא רישיון ו/או בניגוד להוראות החוק.

פקידת הרישוי כפופה למחלקת חזות העיר ועובדת בשיתוף פעולה עם מדור הגביה, מדור הפיקוח ומדור רישוי עסקים, מתפקידה לאתר שלטים חדשים, לשלוח שוברי תשלום, לעקוב אחר שינויים הנעשים בשלטים ולהעמיד לדין עבריינים המציבים שלטים ללא רישיון.

הליך מתן הרישיון, נעשה כדלקמן:

בתי עסק המופיעים ברישומי העירייה כבעלי שילוט מקבלים לפני חודש ינואר שובר אגרת שילוט אותו יש לשלם בדואר או בבנק. עסקים חדשים שהגישו בקשה לרישיון לאחר ה-1 בינואר מקבלים שובר תשלום אותו ניתן לשלם באגף הגביה בעירייה. בתי עסק שלא שילמו אגרת שילוט עד ה-10 באפריל, מקבלים דו"ח ברירת קנס וסרבני תשלום מועברים לטיפול משפטי.

עפ"י רישומי העירייה, פעלו בקריית מוצקין בשנת 2010 סה"כ 943 בתי עסק והוצאו סה"כ 1,959 רישיונות לשלטים, היינו 2 שלטים בממוצע לבית עסק.

בדיקת דו"ח אלפון שלטים נכון ליום 7/6/2010 מצאה כי חלק נכבד מבתי העסק, הציבו שלושה שלטים ויותר ומספר בתי עסק הציבו חמישה ושישה שלטים.

מתוך ההנחה כי מספר השלטים בבתי העסק גבוה מהמופיע ברישומי העירייה, בצעה הביקורת בדיקה אקראית ובדיקה המשווה בין רישומי העירייה למצב הקיים בשטח.

להלן תוצאות הבדיקה:

1. בדיקה אקראית

בדיקה אקראית מצאה שני בתי עסק אשר הציבו 2 שלטים ללא רישיון.

2. השוואה בין נתוני אלפון שלטים למציאות בשטח

בדיקה המשווה בין נתוני דו"ח גבית תשלום עבור שילוט לשנת 2010 למצב הקיים בשטח מצאה 7 בתי עסק שהציבו 8 שלטים ללא רישיון.

להלן פירוט בתי עסק שהציבו שלטים ללא רישיון:

מס' עסק	נמצא	הערה	תגובת מדור שילוט
1.	1 שלט לא מדווח		מדובר בשלט המורה על שעות פתיחה, ואין גביה בגינו.
2.	1 שלט לא מדווח		הוצב בשנת 2010 ולכן טרם דווח.
3.	1 שלט לא מדווח		הוצב בשנת 2010 ולכן טרם דווח.
4.	1 שלט מודבק על חלון לא מדווח		יישלח חיוב
5.	1 שלט לא מדווח	מדובר בשלט דו-צדדי	פיצול שלט דו-צדדי לשניים – יישלח חיוב על שלט נוסף.
6.	1 שלט לא מדווח		קיבל ברירת קנס השלט אותר, אך טרם נרשם בדו"ח.
7.	2 שלטים לא מדווחים		יישלח חיוב בגין השלטים.

הביקורת סבורה כי על העירייה להיערך באופן שונה לאיתור בתי עסק המציבים שלט ללא רישיון.

כיום, נעזרת פקידת הרישוי בפקחי העירייה הנדרשים לדווח (בעל פה) על כל גילוי של שלט חדש ועל כל שינוי הנעשה בשלטים קיימים. אולם מאחר ואין תיעוד לדיווח, לא ניתן לקיים בקרה על יעילותו.

הביקורת סבורה כי יש לייעל את אמצעי הדיווח כחלק ממערך הדיווח הממוחשב בעירייה ובהתבסס על הוראות נוהל.

מגבלה נוספת המקשה על מיידיות ההתעדכנות בדבר הצבת שלטים, היא ליקוי בתסדיר העברת מידע שוטף בין מח' הגביה, מדור רישוי עסקים ומדור השילוט.

היעילות בעבודת מדור השילוט וכל מחלקה אחרת בעירייה כרוכה בקשרי עבודה וביחסי גומלין בין יחידות העירוניות.

מאחר ולא קיים נוהל עבודה המסדיר את הסמכויות והמחויבויות של בעלי התפקידים ביחידות השונות והתהליכים הנדרשים, נוצרים פערי מידע המונעים קשרי דיווח תקינים ויכולת בקרה ואכיפה כלפי בתי עסק המציבים שלטים ללא רישיון.

כך לדוגמא מח' הגביה יכולה בכל עת לעדכן את מד' השילוט על שינוי הנעשה בעסק במידע רלבנטי, כמו התחלפות מחזיקים/בעלים, פתיחה או סגירה. כיום, זורם המידע באופן הפוך מהשילוט למחלקת גבייה.

הערת הביקורת: הדיווח בין מדור רישוי עסקים ומדור שילוט, נמצא לעומת זאת תקין. הביקורת סבורה כי על העירייה להתקין תכנת מחשב באמצעותה ניתן יהיה בכל עת לחבר ולהצליב מידע בין יחידות העירייה השונות.

תגובת העירייה – העירייה בוחנת הצעות מחיר להתקנת תכנת מחשב המיועדת לייעל את הפיקוח על השילוט העסקי.

4. חוק עזר לקריית מוצקין (שילוט) התשנ"ה-1995

נושא רישוי שלטים מתבסס על חוק עזר משנת 1995 והוא בא במקומו של חוק עזר קודם משנת 1967.

בימים אלה העבירה העירייה לאישור משרד הפנים טיוטת חוק עזר האמור להחליף את חוק העזר התשמ"ה-1995. החוק החדש מנוסח באופן מפורט יותר ומבהיר לבעלי העסקים את הנדרש מהם לצורך קבלת רישיון שילוט, החוק החדש מעודכן בהתאם לעליית תעריפי אגרת שילוט והוא כולל סיווג רחב יותר של סוגי שלטים.

עפ"י סעיף 9 לחוק העזר הקיים – עסק המציב שלט מואר מחויב במפסק פחת והצנרת המספקת חשמל לשילוט מוסתרת ועברה ביקורת של חשמלאי מוסמך ואישור על כך בכתב מצוי בידי בעל השילוט.

נמצא: הנחיה זו אינה נאכפת ורישיונות לשלטים מוארים ניתנו מבלי לבצע את האמור בסעיף הנ"ל בחוק.

עפ"י סעיף 2 א' לחוק העזר "לא יציג אדם שלט, לא יפרסם מודעה... אלא לפי רישיון מאת ראש העירייה ובהתאם לתנאי הרישיון ולאחר ששילם אגרת שילוט שנקבעה בתוספת וחותרמת הקופה הוטבעה על גבי הרישיון".

נמצא: חלק נכבד מבתי העסק שנפתחו הציבו שלטים בטרם קיבלו רישיון מאת העירייה. הביקורת בדעה כי חובת רישוי שלטים אינה ידועה תמיד לאזרח, לכן, במרבית המקרים בעלי העסקים אינם פונים מיוזמתם להסדרת הרישוי והם מתגלים בדרך זו או אחרת.

הביקורת סבורה כי על העירייה לקבוע בנוהל הנחיות המחייבות את יחידות העירייה ליידע את הפונים בבקשה לקבלת רישוי עסק ו/או מידע על הפעלת עסק, על חובתם לקבל רישיון לשלט בטרם הצבתו.

כמו כן, מומלץ להסתייע באתר האינטרנט של העירייה ולפרסם הנחיות לבעלי עסקים המעוניינים להציב שלט.

עפ"י סעיף 12 לחוק העזר "בעל רישיון שילוט יחזיקו באופן שיהיה נקי נאה ותקין"....
 כמו כן יהיה "אחראי להסרת השילוט בגמר תוקף הרישיון או ביטולו או אם חוסל העיסוק
 שהשילוט מפרסמו..."

נמצא: מתוך 46 בתי עסק שנסקרו נמצא שלט אחד שבור ושני בתי עסק שנסגרו ובעליהם,
 לא הסירו את השילוט.

5. סיכום

חובת רישוי שלטים אינה ידועה תמיד לאזרח, לכן במרבית המקרים, בעלי העסקים אינם
 פונים מיוזמתם לעירייה בבקשה להסדרת הרישוי.

הביקורת נוכחה כי לעירייה מגבלות המקשות על יכולותיה להתעדכן לגבי בתי עסק
 המציבים שלטים, ללא היתר.

להלן תמצית הערות הביקורת, כפי שהועלו בפרק זה:

✚ פקידת רישוי שילוט מועסקת ב-1/2 משרה.

✚ בשנת התקציב 2009 ההכנסות מאגרות שילוט היו נמוכות ב-24% מהצפי.

✚ נמצאו שלטים ללא רישיון, שאינם מופיעים ברישומי העירייה.

✚ לא נקבע נוהל עבודה המסדיר את הסמכויות והמחויבויות של בעלי תפקידים (כמו
 לדוגמא פקחי העירייה) בהעברת מידע על הצבת שלטים או שינויים הנעשים בהם
 למדור השילוט.

✚ קיים ליקוי בתסדיר העברת מידע שוטף על הצבת שלטים בין מחלקת הגבייה,
 מדור רישוי עסקים ומדור השילוט.

✚ נמצאו ליקויים באכיפת הסעיפים 9, 2א', 12 לחוק העזר.

הערות רה"ע לממצאי הביקורת בנושא:

רישוי שילוט

להלן התייחסות מנהל חזות העיר להערות הביקורת:

1. מאחר ותהליך רישוי שילוט נעשה רק לאחר הצבת השלט ומדידתו לצורך תשלום, יש להניח כי חלק מהשלטים בהם נמצא פגם היו מאותרים ע"י פקחית השילוט ו/או פקחי העירייה.
2. א. מתקיים קשר הדוק בין היחידות רישוי עסקים ושילוט הנמצאות תחת קורת גג אחת. שתי היחידות מחליפות ביניהן מידע על פתיחת עסקים חדשים ו/או הצבת שלטים.
ב. נשקלת אפשרות לרכישת תוכנת שילוט לצורך כך נלקחו מס' הצעות מחיר, אולם בשל עלויות גבוהות תידחה הרכישה למועד אחר.
3. משרד הפנים טרם אישר את טיוטת חוק העזר החדש בנושא שילוט. החוק החדש מנוסח באופן מפורט יותר מהחוק הקיים ומבהיר לבעלי עסקים את הנדרש מהם לצורך קבלת רישיון.
4. רישיון לשלט מואר ניתן לפי סעיף 9 לחוק העזר הקיים, כך שבית עסק המציב שלט מואר מחויב במפסק פחת, צנרת חשמל מוסתרת ואישור בדיקת חשמלאי מוסמך.

התקציב הרגיל – שנת 2009

דו"ח ביקורת מס' 22

3/2011

התקציב הרגיל – שנת 2009

הוראות החוק מחייבות את הרשות המקומית לבצע את פעולותיה על פי תקציב שנתי מאושר ע"י מועצת הרשות ומשרד הפנים.

התקציב הוא המסגרת החוקית לביצוע הפעילות הכספית והמשקית לתקופה של שנת כספים (מ-1 לינואר עד ל-31 לדצמבר של אותה שנה) והוא מורכב משני חלקים:

אומדן הכנסה: מהווה הערכה של התקבולים הצפויים בשנת הכספים מתשלומי חובה והשתפויות שהרשות המקומית רשאית לגבותם על פי כל דין.

תקציב הוצאה: מהווה מסגרת חוקית אשר אין לחרוג ממנה, אלא לפי הוראות שנקבעו בחוק.

מטרותיו של התקציב:

1. לקבוע (במונחים כספיים) את היקף הפעילות לכל ענפי המשק של הרשות.
2. להבטיח מקורות כספיים למימון הפעילות.
3. להוות בסיס חוקי לכל הוצאה שאין לחרוג ממנה.
4. לשמש מסגרת לבקרה, פיקוח וניתוח.
5. לשמש אמצעי שליטה לביצוע הפעילויות.
6. לשמש מסגרת לתכנון הפעילויות.

הביקורת בחנה את ביצוע התקציב 2009 עפ"י הדו"ח הכספי לשנת 2009 (ריכוז התקבולים והתשלומים של התקציב הרגיל) ולהלן התייחסותה:

ביצוע התקציב הרגיל לשנת 2009

טבלת ריכוז התקבולים והתשלומים של התקציב הרגיל לשנה שנסתיימה ביום 31 דצמבר 2009
(באלפי ש"ח)

תשלומים				תקבולים			
ביצוע שנה קודמת	הביצוע	התקציב	שם הפרק	ביצוע שנה קודמת	הביצוע	התקציב	שם הפרק
הנהלה וכלליות				מיסים ומענקים			
7,862	7,153	7,295	מנהל כללי	76,775	80,102	80,950	מיסים
5,666	5,637	5,710	מנהל כספי	5,325	5,492	5,540	אגרות
1,446	3,339	820	הוצאות מימון	13,182	13,130	12,800	מענקים
13,760	9,721	9,700	פירעון מלוות	סה"כ מיסים ומענקים			
28,734	25,850	23,525	סה"כ הנהלה וכלליות	95,282	98,724	99,290	
שירותים מקומיים				שירותים מקומיים			
15,516	15,711	15,570	תברואה	65	60	55	תברואה
3,497	3,748	3,897	שמירה וביטחון	1,488	1,619	1,600	שמירה וביטחון
2,198	2,227	2,230	תכנון ובנין עיר	568	1,876	2,563	תכנון ובנין עיר
9,576	9,204	9,298	נכסים ציבוריים	2,833	3,102	3,100	נכסים ציבוריים
1,773	1,277	1,345	חגיגות מבצעים ואירועים	32	33	25	חגיגות מבצעים ואירועים
1,031	990	1,010	שירותים שונים	1,005	119	975	שירותים שונים
2,352	2,142	2,058	פיקוח עירוני	3,715	3,526	3,620	פיקוח עירוני
35,943	35,299	35,408	סה"כ שירותים מקומיים	9,706	10,335	11,938	סה"כ שירותים מקומיים
שירותים ממלכתיים				שירותים ממלכתיים			
54,675	47,861	51,598	חינוך	43,003	37,808	39,233	חינוך
7,198	7,465	7,369	תרבות	386	491	463	תרבות
351	383	363	בריאות				
20,110	21,819	20,121	רווחה	14,470	15,799	14,433	רווחה
1,209	1,430	1,400	דת				
936	850	942	קליטת עליה	346	131	265	קליטת עליה
117	100	112	איכות הסביבה				
84,596	79,908	81,905	סה"כ שירותים ממלכתיים	58,205	54,229	54,394	סה"כ שירותים ממלכתיים
מפעלים				מפעלים			
12,974	8,230	13,600	מים	12,887	10,969	13,535	מים
				990	1,219	1,000	נכסים
4,138	2,954	5,043	ביוב	5,719	4,793	7,000	ביוב
17,112	11,184	18,643	סה"כ מפעלים	19,596	16,981	21,535	סה"כ מפעלים
27,773	51,290	27,676	תשלומים לא רגילים	1,073	21,130		
194,158	203,531	187,157	סה"כ תשלומים	183,862	201,399	187,157	סה"כ תקבולים

183,862	201,399	187,157	סה"כ תקבולים
194,158	203,531	187,157	סה"כ תשלומים
(10,296)	(2,132)		עודף/גרעון

הצעת התקציב לשנת 2009 הייתה מאוזנת והסתכמה לסך זהה של 187,157,000 ₪ בהכנסות ובהוצאות.

בשנה זו עלה היקף התקבולים של העירייה מעל הסכום המתוקצב ב-14,242,000 ₪, כך ששיעור הסטייה היה 7.6% מעל התקציב.

היקף התשלומים חרג מהתקציב בסך של 16,374,000 ₪ (סטייה בשיעור 8.7% מעל התקציב).

בשנת 2009 סיימה העירייה את פעילותה בגירעון בסך של 2,132,000 ₪, כמפורט להלן:

סה"כ תקבולים	-	201,399,000 ₪
סה"כ תשלומים	-	203,531,000 ₪
גירעון		2,132,000 ₪
		=====

1. תקבולים

בדיקת פרק ההכנסות מצאה סטייה בשיעור של 7.6% מהסכום המתוקצב, כאשר היקף התקבולים חרג ב-14,242,000 ₪ מהתקציב.

הגידול בהשוואה לתקציב נובע מהכנסות תב"ר בסך 21,130,000 ₪ הכולל יתרת מחזור מלוות ומענק לכיסוי גירעון.

בדיקת סעיפי ההכנסות האחרים מעלה כי בחלק ניכר מפרקי התקציב נמצאו תקבולי העירייה נמוכים מהתקציב המאושר, כמפורט להלן:

מפעלים

ההכנסות ממפעלים, נמצאו נמוכות בסך של 4,554,000 ₪ מהסכום המתוקצב, כך ששיעור החריגה מתחת לתקציב היה 21.1%, כמפורט להלן:

עפ"י התחזית נצפו בסעיף זה הכנסות בסך של 21,535,000 ₪, בפועל התקבל סך של 16,981,000 ₪.

עיקר הסטייה נמצאה בסעיפים מים וביוב, לפי הפירוט הבא:

מים – נצפתה הכנסה בסך של 13,535,000 ₪ בפועל התקבל סך של 10,969,000 ₪, הפער בסך של 2,839,000 ₪ מהווה סטייה בשיעור של 19% מתחת לתקציב.

ביוב – נצפתה הכנסה בסך של 7,000,000 ₪ בפועל התקבל סך של 4,793,000 ₪, הפער בסך 2,207,000 ₪ מהווה סטייה מתחת לתקציב בשיעור של 31.5%.

הסבר העירייה: ב-1 ספטמבר 2009 החל לפעול תאגיד מים וביוב, כך שההכנסות בפועל היו על 10 חודשים בלבד.

שירותים מקומיים

ההכנסות מסעיפי שירותים נמצאו נמוכות בסך של 1,603,000 ₪ מהסכום המתוקצב ומהוות חריגה בשיעור של 13.4%.

עפ"י התקציב נצפו הכנסות בסך של 11,938,000 ₪, בפועל התקבל סך של 10,335,000 ₪. עיקר הסטייה נמצאה בסעיף תכנון ובנין עיר שם נצפתה הכנסה בסך של 2,563,000 ₪ כאשר בפועל נתקבל סך של 1,876,000 ₪ כלומר פער בסך 687,000 ₪ המהווה סטייה בשיעור של 26.8% מתחת לתקציב. סטייה נוספת נמצאה בסעיף שירותים עירוניים שונים עפ"י התחזית נצפתה הכנסה בסך 975,000 ₪ בפועל נתקבל סך של 119,000 ₪ הפער בסך 856,000 ₪ מהווה סטייה בשיעור 87%.

הסבר העירייה:

תכנון ובנין עיר – ההכנסות מהיטלים, מותנות בפעילות הקבלנים. מאחר ובשנת 2009 הייתה פעילות הקבלנים נמוכה מהציפיות, נמצאו ההכנסות נמוכות מהתקציב.

שירותים עירוניים שונים – הפרש נובע מהקטנת ההכנסות מהשכרת נכסים עירוניים מאחר וחלקם נמכר.

הביקורת נוכחה כי בכל שאר סעיפי התקבולים לא נמצאה חריגה וכי הביצוע תאם את התחזית השנתית.

2. תשלומים

בדיקת פרק ההוצאות מצאה כי העירייה חרגה מתקציבה בסך של 16,374,000 ₪, המהווים סטייה בשיעור של 8.7%.

עפ"י התחזית צפתה העירייה תשלומים בסך של 187,157,000 ₪ בפועל שילמה 203,531,000 ₪.

טבלת ריכוז התשלומים מעלה כי עיקר הסטייה נמצאה בפרק תשלומים בלתי רגילים, בהשוואה לתקציב סתתה העירייה בסעיף זה בשיעור של 85.3%. עפ"י התכנון נצפתה הוצאה בסך של 27,676,000 ₪ בפועל שולמו 51,290,000 ₪.

הסבר העירייה: בסוף שנת 2009 ביצעה העירייה מחזור הלוואות בהיקף של 21,130,000 ₪. עפ"י הוראות משרד הפנים בוצע רישום בהנהלת החשבונות הן בצד התשלומים והן בצד התקבולים (חשבונות מקבילים) של אותו הסכום. מכאן נובע ההפרש בין צפי התקציב לבין הביצוע בסעיף התשלומים.

בפרק מפעלים נמצאה מגמה הפוכה ההוצאות היו נמוכות ב-40% מהתקציב.

עפ"י התחזית נצפתה הוצאה בסך של 18,643,000 ₪ בפועל הסתכמו תשלומי העירייה בסך של 11,184,000 ₪, הפער הסתכם בסך של 7,459,000 ₪.

הסבר העירייה: בפרק זה המתייחס למפעלי המים והביוב שילמה העירייה שמונה חשבונות בלבד מחודש ינואר עד אוגוסט [החל מה-1 בספטמבר הועברו המפעלים לתאגידי המים והביוב].

3. ביצוע התקציב בשלוש השנים האחרונות

להלן טבלאות תקבולים/תשלומים המתארות את ביצוע התקציב במהלך השנים 2007 – 2009 (באלפי ₪).

טבלת תקבולים לפי מקור הכנסה באלפי ₪

שנת 2007	שנת 2008	שנת 2009			
		נושא	תקציב	ביצוע	סטייה
ביצוע	ביצוע				
143,103	145,012	151,352	162,875	7.6%	הכנסות עצמיות
38,921	38,850	35,805	38,524	7.6%	הכנסות ממשלה
182,024	183,862	187,157	201,399	7.6%	סה"כ הכנסות

טבלת תשלומים לפי סוגי הוצאה באלפי ₪

שנת 2007	שנת 2008	שנת 2009			
		נושא	תקציב	ביצוע	סטייה
ביצוע	ביצוע				
48,407	48,348	48,324	48,937	1.26%	משכורת (שכר)
10,818	11,985	11,532	10,023	13%	הוצאות כלליות
1,321	1,446	820	3,339	307%	הוצאות מימון
34,771	40,505	37,364	32,427	13.2%	הוצאות לפעולות
73,413	76,541	79,357	75,747	4.5%	השתתפויות ותרומות
909	1,520	60	2,199	3,565%	הוצאות חד-פעמיות
-	-	-	533	-	הפרשה להבראה
12,328	13,815	9,700	30,326	212.6%	פירעון מלוות
181,967	194,158	187,157	203,531	8.2%	סה"כ הוצאות

3.1

תקבולי העירייה בשלוש השנים האחרונות

ביצוע ההכנסות בשנת 2009 נמצא גבוה ב-8.7% מביצוע ההכנסות בשנת 2008 וגבוה ב-9.6% מביצוע ההכנסות בשנת 2007, כמפורט להלן:

הכנסות עצמיות

בשנת 2009 נמצא גידול בהיקף ההכנסות העצמיות בהשוואה לשנים 2008 ו-2007. בשנה זו היה ביצוע ההכנסות גבוה ב-10.9% מההכנסות בשנת 2008 וגבוה ב-12.1% מההכנסות בשנת 2007.

הסבר העירייה: הסיבה לגידול בהכנסות העירייה נובעת מהעמקת הגבייה והשפעת המדד.

הכנסות ממשרדי ממשלה

בשנת 2009 נמצא היקף ההכנסות מהשתתפות משרדי הממשלה תואם את ביצוע ההכנסות בשנים 2008, 2007.

3.2

תשלומי העירייה בשלוש השנים האחרונות

בדיקת פרק ההוצאות מעלה כי ביצוע ההוצאות בשנת 2009 נמצא גבוה ב-4.6% מביצוע ההוצאות בשנת 2008 וגבוה ב-10.6% מההוצאות בשנת 2007. סעיפי הוצאה כמו שכר השתתפויות ותרומות תאמו את ההוצאות משנים 2008, 2007.

פירעון מלוות

בשנת 2009 נמצא גידול בהוצאות בגין פירעון מלוות בהשוואה לשנים 2008, 2007. ביצוע ההוצאה בשנת 2009 נמצא גבוה ב-54.4% לעומת ההוצאה בשנת 2008 וגבוה ב-59.3% מביצוע ההוצאה בשנת 2007.

הסבר העירייה: בפירעון המלוות לשנת 2009, נכלל סכום של 21,130,000 ₪, עפ"י הוראות משרד הפנים, נעשה רישום חד-פעמי באותה שנה של מחזור הלוואה הן בצד התשלומים והן בצד התקבולים.

הוצאות מימון

נמצא גידול בהיקף הוצאות המימון בשנת 2009 בהשוואה לשנים 2008 ו-2007. בשנת 2009 נמצאו הוצאות המימון גבוהות ב-56.6% לעומת שנת 2008 וגבוהות ב-60.4% מההוצאות בשנת 2007.

הסבר הערייה: בשנים 2007 ו-2008 היו לרשות קרנות זמניים ומשיכות היתר נוצלו באופן חלקי בלבד. בשנת 2009 השתמשה הרשות במשיכת היתר המותרת ושילמה ריביות, כפי שנקבע באותה שנה.

הוצאות לפעולות

היקף ההוצאות לפעולות בשנת 2009 נמצאו נמוכות מהיקף ההוצאות בשנים 2008 ו-2007.

בשנת 2009 נמצאו ההוצאות לפעולות נמוכות ב-23.3% בהשוואה לשנת 2008 ונמוכות ב-5.8% בהשוואה לשנת 2007.

הוצאות חד-פעמיות

היקף ההוצאות החד-פעמיות בשנת 2009 נמצאו גבוהות מהיקף ההוצאות בשנים 2008 ו-2007.

בשנת 2009 נמצאו ההוצאות החד-פעמיות גבוהות ב-30.8% בהשוואה לשנת 2008 וגבוהות ב-58.6% בהשוואה לשנת 2007.

הוצאות כלליות

ההוצאות בסעיף זה היו נמוכות ב-19.5% בהשוואה להוצאות בשנת 2008 ונמוכות ב-8% מההוצאה בשנת 2007.

4. מצב חשבון המלוות לפירעון בשלוש השנים האחרונות

להלן טבלה המתארת את מצב חשבון המלוות לפירעון בשנים 2009 – 2007:

31/12/2007	31/12/2008	31/12/2009	נושא
51,954	63,559	63,032	יתרת המלוות שנתקבלו למעשה ונשארו לפירעון בתחילת השנה
<u>18,739</u>	<u>7,411</u>	<u>27,547</u>	סכום המלוות שנתקבלו במשך השנה
70,693	70,970	90,579	סה"כ
<u>7,134</u>	<u>7,938</u>	<u>22,098</u>	פחות המלוות (קרן) שנפרעו במשך השנה
63,559	63,032	68,481	יתרת המלוות שנפרעו (קרן) לסוף השנה
<u>5,797</u>	<u>6,999</u>	<u>4,949</u>	הפרשי הצמדה על הקרן לסוף השנה
<u>69,356</u>	<u>70,031</u>	<u>73,430</u>	סה"כ עומס המלוות לסוף השנה כולל הפרשי הצמדה

במהלך השנים 2009 – 2007 הוסיפה העירייה לתקציבה הלוואות בסך של 53,697,000 ₪

כמפורט להלן: שנת 2009 - 27,547,000 ₪

שנת 2008 - 7,411,000 ₪

שנת 2009 - 18,739,000 ₪

להלן טבלה המתארת את סכום פירעון המלוות בתקציב הרגיל:

ביצוע 2007	ביצוע 2008	ביצוע 2009	נושא
7,134,000 ₪	7,938,000 ₪	22,098,000 ₪	קרן
3,275,000 ₪	3,642,000 ₪	3,392,000 ₪	ריבית
1,919,000 ₪	2,235,000 ₪	4,836,000 ₪	הצמדה
12,328,000 ₪	13,815,000 ₪	30,326,000 ₪	סה"כ

בשנת 2009 היווה פירעון המלוות 15% מסך התשלומים בתקציב הרגיל.

בשנת 2008 היווה החזר המלוות 7.1% מהתקציב ואילו בשנת 2007 היווה פירעון המלוות 6.8% מסך התשלומים בתקציב הרגיל.

הסבר העירייה: הפער נובע מאופן הרישום עפ"י הנחיות משרד הפנים עת מחזור ההלוואות שבוצע בשנת 2009 (רישום כפול).

5. פיקוח תקציבי

מטרתו של הפיקוח התקציבי לכוון ולהסדיר את אופן הוצאת הכספים מקופת הרשות במסגרת התקציב ע"י קביעת תהליכי אישור ורישום ההתחייבויות וההוצאות בפועל. פיקוח תקציבי יעיל יתקיים רק ע"י ניהול רישום ומעקב הכוללים:

- א. הזמנות שהוצאו וטרם נתקבלו.
- ב. הזמנות שבוצעו וטרם שולמו.
- ג. יתרות תקציב שלא נוצלו.
- ד. טובין ושירותים שנתקבלו מעבר לתקציב המאושר.

הביקורת שבה ובדקה את הפיקוח התקציבי בעירייה ולהלן ממצאיה:

1. פיקוח תקציבי נעשה ע"י תקציבאית העירייה.
2. התקציבאית שותפה מלאה בהכנת התקציב החל משלב איסוף החומר והמידע ועד השלב בו מתקיים הפיקוח על הביצוע במסגרת התקציב.
3. כל מחלקה בעירייה המתכננת הוצאה כספית, נדרשת להעביר למחלקת הרכש הזמנה מפורטת.
4. ההזמנה מתומחרת ומועברת לאישור התקציבאית וממנה לוועדת רכש.
5. להזמנות בעיתיות מההיבט התקציבי מצרפת התקציבאית את חוות דעתה בנושא.

מנגנון המעקב אחר ביצוע התקציב הינו אמצעי חשוב והכרחי לניהול נכון של המשק הכספי.

הערות רה"ע לממצאי הביקורת בנושא:

התקציב הרגיל – שנת 2009

הסברי העירייה בנושא תקציב 2009 מובאים בגוף הדו"ח בסמוך להערות הביקורת.

עמותת א.ל.י.ק.ם

דו"ח ביקורת מס' 22

3/2011

א.ל.י.ק.ס (אגודה למען ישישי קרית מוצקין)

כללי

אליקס הינה אגודה הרשומה על פי חוק העמותות תשי"מ – 1980, אשר התאגדה ונרשמה ב-2 בפברואר 1983 במשרד רשם העמותות.

העמותה פועלת לרווחתם של קשישי העיר קריית מוצקין, בשיתוף המחלקה לשירותים חברתיים ובסיוע העירייה, הבא לידי ביטוי בתמיכה כספית ושימוש בנכסיה.

יו"ר העמותה, הגזבר, חברי הוועד וחברי ועדת ביקורת, הינם מתנדבים, הרו"ח, המנכ"ל, מנהל החשבונות, אב הקהילה, מנהל מרכז היום ועובדי המרכז, כולם עובדים בשכר.

פעילות העמותה

מרכז יום לקשיש - הוקם בשנת 1990 ומשמש כאכסנייה יומית (בעיקר בשעות הבוקר) ל-88 נכון למועד הבדיקה) קשישים תשושי נפש ו/או כאלה המוגדרים כזכאים לחוק הסיעוד.

המרכז מהווה אלטרנטיבה לטיפול קשישים בביתם ומעודד אותם לצאת מביתם ולהשתתף בפעילויות במהלכן ניתנת להם ארוחת צהריים. הביטוח הלאומי משתתף במימון הפעילות עבור קשישים המוגדרים זכאים בחוק הסיעוד ואלה שאינם זכאים עפ"י חוק, משתתפים בתשלום בהתאם למדרגות הכנסתם.

קהילה תומכת – בפרויקט זה רשומים 120 בתי אב, ובמסגרתו מותקנים בבתי הקשישים לחצני מצוקה וניתנים שירותי רפואה ושירותי אמבולנס.

52 בתי אב נהנים מסבסוד משרד הרווחה והתשלום נעשה ישירות ע"י העמותה לחברה מיסודה של שח"ל וזאת לאחר מכרז וחוזה חתום, כחוק.

תעסוקת בית – לשירות זה רשומים 46 קשישים סיעודיים, אשר אינם מסוגלים לצאת מהבית. במסגרת השירות מגיעה לבתי הקשישים 2 – 3 פעמים בחודש מורה למלאכת יד המביאה להם עבודות מתאימות לכישוריהם. שירות זה ניתן בשיתוף ובתאום עם המחלקה לשירותים חברתיים בעירייה.

ארוחות חמות – השירות ניתן בשיתוף ובתאום עם המחלקה לשירותים חברתיים בעירייה והוא נועד עבור קשישים נזקקים המרותקים לבית. במסגרת השירות, קבלן עצמאי מביא מדי יום ארוחות חמות לבתי הקשישים של מרכז היום וגובה עבור כל מנה 12 ₪ (מחיר מסובסד).

אוזן קשבת – שירות באמצעותו מתנדבים מבוגרים מתקשרים לקשישים מרותקי בית לשאול לשלומם ולהתעניין באורח חייהם. השירות ממומן ע"י א.ש.ל. (אגודה ארצית למען הקשיש) ובמהלך שנת 2010, הופסקה השירות כתוצאה מהפסקת המימון. במסגרת פרויקט פרקטיקום (עבודה מעשית) ללימודי תואר שני של בי"ס למדעי המדינה באוני' חיפה (מסלול ביקורת פנימית וציבורית שנה ב'), נערכה הביקורת ע"י צוות סטודנטים תלמידי החוג בפיקוח ובליויי מבקר העירייה.

מלאכת איסוף הנתונים נעשתה בסוף שנת 2009 תחילת שנת 2010 ולהלן הממצאים המתייחסים לפעילות מטה העמותה.

1. **תקציב**

להלן הצעות התקציב לשנים 2008 – 2010 כפי שהוכנו ע"י רו"ח יוסף קורנברג המעניק שירותי ראיית חשבון לעמותה.

בשנים אליהן התייחסה הביקורת היו הצעות התקציב גירעוניות.

הביקורת סבורה כי גם אם עמותת אליקם, אינה מייעדת את פעילותה לשם עשיית רווחים, עליה להימנע מיצירת גירעון בתכנון תקציבה ועליה להסתמך בתכנית עבודתה על תקציב מאוזן.

הביקורת מעלה כי בשנת 2009 תוקצבה העמותה בסך של 1,885,000 ₪ בהכנסות למול 1,923,700 ₪ בהוצאות, הגירעון הנצפה היה בסך של 38,700 ₪. בשנת 2008 תוקצבה העמותה בסך של 1,705,000 ₪ בהכנסות למול 1,902,800 ₪ בהוצאות, כאשר נצפה גירעון בסך של 197,800 ₪.

₪ 57,500	בשנת 2010 תוכנן תקציב גירעוני בסך של
₪ 1,951,000	נחזו הכנסות בסך
₪ 2,008,500	מול הוצאות בסך

להלן טבלת השוואת תקציב לשנים 2008 – 2010 :

תקציב שנת 2010 בש"ח	תקציב שנת 2009 בש"ח	תקציב שנת 2008 בש"ח	סעיף
2,008,500	1,923,700	1,902,800	הוצאה
1,951,000	1,885,000	1,705,000	הכנסה
(57,500)	(38,700)	(197,800)	עודף/ (גרעון)

מאחר והתקציב משמש כלי לניהול עפ"י מטרות ויעדים המבוסס על אומדן הכנסות והוצאות מאוזן, על הנהלת העמותה להימנע מהכנת הצעת תקציב גירעוני.

תגובת העמותה - הערת הביקורת הועברה לגזבר אליקס ולרואה החשבון של העמותה והחל משנת 2011, יוגש תקציב העמותה בצורה מאוזנת.

2. נוהלי העמותה

מערכת הנהלים מנחה את עובדי העמותה ביישום מדיניות הנהלה לגבי תהליכים ארגוניים, שיטות עבודה, סמכויות ותחומי אחריות.

1. הנוהל הינו אמצעי שנועד להבטיח פעילות עפ"י כללים כתובים מראש גם כאשר מתקיימת תחלופה בין בעלי התפקידים.

2. הנוהל מגדיר תחומי אחריות וסמכויות כמו גם כללים ברורים לביצוע העבודה.
עפ"י קובץ 'ניהול תקין של עמותות' בפרק 'קיום נהלים בכתב'

יעל עמותה המקיימת פעילות משמעותית בתחום מסוים, לדאוג לקיומם של נהלים מקצועיים ומפורטים בכתב המסדירים את הפעילות האמורה. כך למשל מצופה מעמותה המעסיקה עובדים ומקיימת פעילות משמעותית לקבוע נוהל קבלת עובדים לעמותה, נוהל התקשרות עם ספקים, נוהל נוכחות עובדים, נוהל קופה קטנה וכיו"ב.

נהלים המבטיחים פעילות תקינה ורציפה בעמותה לאורך זמן. היקף הנהלים ורמת הפירוט שלהם יותאם להיקף הפעילות של העמותה."

ממצאי הביקורת מעלים, כי במשרדי העמותה קיים תיק נהלים משנת 2007 המבטא את מדיניות ההנהלה, שיטות עבודה, סמכויות ותחומי אחריות.

הביקורת סבורה כי מומלץ למחשב את הנהלים כקובץ על מנת שניתן יהיה לבצע בו ביתר פשטות שינויים, תוספות ועדכונים.

ועדת ביקורת .3

בהתאם לסעיף 30 לחוק העמותות, לוועדת הביקורת תפקיד מהותי בבדיקת ענייניה הכספיים והמשקיים של העמותה, תקינות פעולותיה ומוסדותיה.

מתפקידה של הוועדה לבצע באופן פעיל בדיקה בפנקסי החשבונות ולהגיש את ממצאיה בצירוף המלצותיה בפני האסיפה הכללית.

ממסמכי העמותה עולה כי תפקוד וועדת הביקורת לוקה בחסר וזו אינה ממלאת את יעודה כגוף ביקורת כנדרש בסעיף 30 לחוק העמותות.

מתוך עיון בפרוטוקולים מצאה הביקורת 3 דוחות משנת 2009 בנושאים הבאים :

- העלמות חפצים ממרכז היום.
- ביקורת מזון במרכז היום.
- בדיקת מחסן.

לא נמצאו דוחות ביקורת משנים קודמות למעט דו"ח משנת 2008 בנושא חלוקת אוכל לבתי מטופלים.

הביקורת רואה חשיבות בעבודת הוועדה כגוף ביקורת פעיל המוסמך עפ"י חוק העמותות לבצע באופן שוטף ביקורות למען תקינות פעילותה של העמותה.

על הוועדה לרשום בצורת דין וחשבון את הבדיקות שבצעה, ממצאיה והמלצותיה, כמו כן, לקיים מעקב אחר יישום תיקון הליקויים.

תגובת העמותה

ועדת הביקורת לוקחת לתשומת ליבה את הערות הביקורת, תבצע בדיקות ותעקוב אחר תיקון הליקויים.

4. רישום וניהול מצאי (אינוונטר)

עפ"י כללי מינהל תקין, יש לבצע רישום וניהול מצאי בפנקס הטובין. יתרה מכך קובץ ניהול תקין של העמותות, ממליץ על קיומם של נהלים המסדירים את הפעילות האמורה.

ממצאי הביקורת מעלים את הליקויים הבאים :

1. לא קיים נוהל רישום ומעקב אינוונטר ולא נקבע אחראי לטיפול באינוונטר.
2. פריטים שנרכשו אינם מסומנים באמצעות צריבה או בתווית רכוש העמותה.
3. לא מתקיימת ספירה שנתית למציאת פערים בין רישומי המצאי בפנקס הטובין לבין פריטי הרכוש.
4. לא קיים נוהל לטיפול בציווד בלתי נדרש או מתכלה.

לדעת הביקורת על הנהלת העמותה לקבוע נוהל לרישום וניהול אינוונטר עפ"י כללי המינהל תקין. מומלץ לאמץ את נוהל אינוונטר השייך לעירייה.

תגובת העמותה - הערות הביקורת נלמדו וניישם את נוהל האינוונטר, כנדרש.

5. רכש וקניות

קובץ ניהול תקין של עמותות ממליץ על קיומם של נהלים המסדירים פעילות תקינה, בין היתר, התקשרות עם ספקים.

ממצאי הביקורת מעלים כי לא קיים נוהל רכש וקניות וכי הרכישות נעשות שלא עפ"י הכללים הנהוגים במינהל הציבורי.

הביקורת ממליצה לעמותה לאמץ את נהלי הרכש הנהוגים בעירייה והמופיעים בתקנות העירויות (הסדר רכישות, ניהול מחסנים, רישום וניהול טובין). כמו כן, מומלץ למנות אחראי רכש וועדת קניות.

תגובת העמותה - העמותה תאמץ את נהלי הרכש של העירייה.

6. סיכום

להלן תמצית הערות הביקורת :

- בשלוש השנים האחרונות, הוגשו הצעות תקציב גירעוניות.
- לא קיים במשרדי העמותה קובץ ממוחשב של תיק הנהלים.
- תפקוד ועדת הביקורת לוקה בחסר.
- לא קיים נוהל רישום ומעקב אינוונטר.
- לא נקבע אחראי לטיפול באינוונטר.
- רכוש העמותה אינו מסומן באמצעות צריבה או בתווית רכוש העמותה.
- לא מתקיימת ספירה שנתית למציאת פערים בין רישומי המצאי בפנקס הטובין לבין פריטי הרכוש.
- לא קיים נוהל לטיפול ברכוש בלתי נדרש או מתכלה.
- לא קיים נוהל רכש וקניות.

להלן המלצות הביקורת :

- על העמותה להימנע מיצירת גירעון בתכנון התקציב ולהסתמך בתכנית העבודה על תקציב מאוזן.
- קיימת חשיבות רבה בעבודת הוועדה כגוף ביקורת פעיל, על הוועדה לרשום את בדיקותיה כדין וחשבון הכולל ממצאים והמלצות ולקיים מעקב אחר תיקון הליקויים.
- על הנהלת העמותה לקבוע נוהל לרישום וניהול אינוונטר על פי כללי מינהל תקין מומלץ לאמץ את הנוהל הנהוג בעירייה.
- מומלץ להנהלת העמותה לאמץ את נהלי הרכש הנהוגים בעירייה.

הערות רה"ע לממצאי הביקורת בנושא:

עמותת א.ל.י.ק.ם

הסברי העמותה בנושא א.ל.י.ק.ם מובאים בגוף הדו"ח בסמוך להערות הביקורת.

**מעקב אחר טיפול בממצאי דו"ח
מבקר העירייה מס' 21 לשנת 2009**

דו"ח ביקורת מס' 22

3/2011

מעקב אחר טיפול בממצאי דו"ח מבקר העירייה מס' 21 לשנת 2009

מבוא

1. דו"ח מבקר העירייה מס' 21 הוגש לראש העיר ב-25/3/2010. העתקים ממנו נמסרו לחברי הוועדה לענייני ביקורת, כחוק.
2. הדו"ח נדון בוועדה לענייני ביקורת בשני כינוסים בתאריכים: 2/6/2010 ו-1/9/2010.
3. מועצת העיר דנה ואישרה את הדו"ח ביום 22/11/2010.
4. ממצאי ביקורת המעקב יוצגו כדלקמן:
 - א. ריכוז ממצאי הביקורת.
 - ב. המלצות הביקורת.
 - ג. התייחסות העירייה לממצאי הביקורת.

טיפול המחלקה לשירותים חברתיים בקשישים

סיכום הערות הביקורת

- משרד הרווחה אישר תקן של 193% למשרות עובדים סוציאליים, כאשר בפועל מאוישת משרה אחת בתקן של 100% בלבד.
- המחלקה לשירותים חברתיים אינה יוזמת דייה פעולות לאיתור קשישים נזקקים.
- בדיקה מדגמית מצאה כי לא מתקיים קשר קבוע בין הקשיש לעובד הסוציאלי ובינו לבין האחיות האחראיות.
- הוועדה המקומית לענייני סיעוד, אינה עושה שימוש בדוחות בקרה תקופתיים המאפשרים לה לעקוב ולפקח על מתן השירותים הניתנים בידי נותני השירות.

המלצות הביקורת

- על העירייה לנצל את הקצאת משרד הרווחה לתקן של 93% למשרה נוספת ולאשר העסקת עו"ס בתוספת לכוח אדם הקיים.
- מומלץ ליזום פעולות נוספות להפצת מידע על השירותים המגיעים לאוכלוסיית הקשישים והזכאות לקבלתם.
- תגבור כח אדם (תוספת 93% הקצאת משרה), יסייע בחיזוק הקשר בין העו"סים והאחות האחראיות לבין הקשישים.
- ראוי לעשות שימוש בדוחות הבקרה התקופתיים של המוסד לביטוח לאומי.

התייחסות העירייה לממצאי הביקורת

- החל מיום 1/9/2009 מימשה העירייה את זכותה לקבלת 93% משרה נוספת וצירפה עו"ס חדשה לתגבור הטיפול ואיתור קשישים נזקקים.
- במהלך שנת 2010 הוחל בפרויקט ייחודי "גמלאים ונהנים" באמצעותו נהנים הגמלאים מפעילויות: תרבות, מופעים, טיולים, לימודים, ימי עיון, הטבות במוסדות וארגונים, הטבות בבתי עסק וכדומה. במסגרת הפרויקט נרשמים הגמלאים כחברי מועדון ומונפק להם כרטיס חבר. המחלקה לשירותים חברתיים הודיעה על כוונתה להסתייע במידע הקיים במשרדי המועדון ובאמצעותו לאתר קשישים נזקקים נוספים.
- במחלקה לשירותים חברתיים מסתפקים בפיקוח הקיים על פיו רכזת הוועדה נדרשת פעמיים בשנה לדווח למשרד הרווחה על מכסת ביקורי בית שנערכו למטופלי חוק ביטוח סיעוד.

הטיפול בצוברי גז

סיכום הערות הביקורת

- במשך שנים התקינו חברות הגז ברחבי העיר עשרות צוברי גז חלקם ללא היתר בניה.
- לא קיימים בעירייה ולא בוועדת ערים לתכנון ולבנייה, נתונים מדויקים באשר למספר צוברי הגז שהותקנו במהלך השנים ומיקומם.
- ועדת ערים לתכנון ולבנייה, לא נקטה באמצעים כנגד צרכנים שהגישו בקשה להיתר ולבסוף עברו על החוק והטמינו צוברי גז ללא אישור.

המלצות הביקורת

- על ועדת ערים לתכנון ולבנייה לאכוף את תקנות חוק התכנון והבנייה התשס"ג-2003 הקובעת כי התקנת מתקן גז (צובר) טעונה היתר בנייה והיא מסווגת כעבודה מצומצמת.
- הביקורת רואה חשיבות רבה במיפוי צוברי הגז זאת מאחר והמידע שיתקבל ישמש בסיס לפעולות פיקוח ובקרה לפעולות אכיפה.
- הביקורת סבורה כי הן מההיבט הבטיחותי והן מההיבט החוקי, אסור לוועדה לתכנון ולבנייה ולאגף ההנדסה, להשלים עם מציאות לפיה קיימים צוברי גז שמישים, ללא היתר בנייה.

התייחסות העירייה לממצאי הביקורת

- לגבי מבנים בהם הותקנו לפני שנים צוברי גז, היוזמה לבקשת היתר הינה בידי חברות הגז והבקשה מופנית לאחר שהוועדה מתריעה בפני בעלי המבנים כי ביצעו עבירת בניה והתקנת צובר הגז נעשתה ללא היתר.
- הוועדה דנה במספר היתרים כתוצאה משיתוף פעולה עם חברות הגז והדיירים.
- מיפוי כל צוברי הגז כרוך בתקציב מיוחד, טרם נתקבלה החלטה בעניין.
- בהתאם למידע הקיים במשרדי הוועדה נשלחות התרעות לבעלי בתים על ביצוע עבירות התקנת צוברי הגז ללא היתר.

מכרז למכירת זכויות העירייה במקרקעין – מתחם קולנוע אורות

סיכום הערות הביקורת

בדיקת מסמכי המכרז לא מצאה פגמים בהליכי המכרז למעט שלב הפרסום בו עפ"י תקנות העיריות (מכרזים התשמ"ח-1987) היה על העירייה לפרסם הודעה בשני עיתונים יומיים כאשר אחד מהם לפחות בשפה העברית.

נמצא – כי העירייה פרסמה מודעה בשני עיתונים אחד יומי והשני שבועי.

המלצת הביקורת

להבא על העירייה להקפיד על קיום הוראות סעיף 9(ג) תקנות העיריות (מכרזים) התשמ"ח ובעת יציאה למכרז פומבי, תופיע ההודעה על פרסומו בשני עיתונים יומיים, כנדרש.

התייחסות העירייה לממצאי הביקורת

במחלקת הרכש האחראית על פרסום המכרזים ובלשכה המשפטית, יקפידו על קיום ההוראות בדבר פרסום תקין של הליכי מכרז.

אבטחת מידע ממוחשב

סיכום הערות הביקורת

- שינויים פרסונליים במחלקות העירייה בהם מנהלים המוגדרים כמחזיקי מאגרי מידע, לא דווחו כנדרש למשרד המשפטים.
- המחלקה לשירותים חברתיים בה מתנהלת תכנת רווחה הכוללת נתוני יסוד ופרטים על מטופלים ובכלל זה קודים של מהות הנזקקות, אינה מאושרת כמאגר מידע במשרד המשפטים.
- העירייה אינה עושה להגדרת מדיניות אבטחת מידע, אינה קובעת קווים מנחים, הנחיות, נהלים וסיוג מידע לפי רגישות.
- חדר תקשורת אינו מצויד במצלמות.
- למעט המערכות הפיננסיות, לא נהוג להחליף למשתמשים סיסמאות בפרקי זמן קבועים, מה שמאפשר לגורם זר לפרוץ לבסיס הנתונים.
- עובדים נוהגים לנטוש עמדות מחשב לפרקי זמן ארוכים מבלי לנעול את המחשבים.
- במספר עמדות מחשב הותקנו באופן פרטי מערכות מסרים, כמו מסנג'ר ואייסקו, הידועות כנגועות בוירוסים.
- עובדים הורידו תוכנות מהאינטרנט מבלי שהוסמכו לכך ומבלי ליידע את אנשי המחשב.
- לא קיים בעירייה נוהל המגדיר גורמים המורשים להוציא או להכניס מידע באמצעות התקנים חיצוניים (צורב, מחשב או דיסק און קי).
- לא קיימת בעירייה בקרה המתריעה בפני הפקת דוחות באמצעות מי שלא הוסמך לכך או כזו שנעשתה בשעות חריגות.

המלצות הביקורת

- על העירייה להודיע לרשם פנקס מאגרי המידע במשרד המשפטים על שינויים הנעשים בפרטי האחראים על מאגרי המידע, כמו כן יש ליידע את המשתמשים במאגרי המידע באשר לאחירותם הנובעת מכוח חוק הגנת הפרטיות 1981.
- מפאת הרגישות והחשיבות הנובעת ממסד הנתונים הקיים במחלקה לשירותים חברתיים על מנהלת המחלקה והעובדים הסוציאליים למלא בהקדם בקשה לרישום נתוניהם כמאגר מידע במשרד המשפטים.
- על העירייה להגדיר מדיניות אבטחת מידע אשר תהווה בסיס לכתיבת נהלים ותשמש כאמצעי בקרה.
- מומלץ לנהל רישום לכל גורם חוץ הנכנס לחדר השרתים בליווי אנשי המחשוב.
- החלפת סיסמאות כפי שנהוג בכניסה לחשבון בנק פרטי ו/או כל מאגר מידע אחר, תמנע מגורם זר החודר למחשב להשתמש בסיסמא מעבר לתוקף שהוגדר לה.
- מומלץ לחייב את המשתמשים לנעול את המחשבים בעת נטישת העמדה ומומלץ לבטל הימצאותן של נקודות גישה לרשת שהותקנו בעבר ואינן בשימוש וזאת כדי למנוע התחברות גורם זר לרשת המידע.
- יש לאסור שימוש בתוכנות מסרים מיידיים החושפות את המחשבים לוירוסים ומאטות את תגובת המחשבים.
- יש לאסור הורדת תוכנות אינטרנט על ידי מי שלא הוסמך לכך ובכך לחשוף את המערכת לוירוסים ולשימוש בלתי חוקי בתוכנות.
- מומלץ על הכנת נוהלי אבטחת מערכות מידע שיבטיח פעילות עפ"י כללים כתובים מראש גם כאשר מתקיימת תחלופה בין בעלי התפקידים.
- כדי למנוע הוצאת מידע באמצעות התקן פלט, מומלץ להחתים עובדים או כל מי שעובד עם העירייה ומטעמה על הסכם שמירת סודיות, כמו כן מומלץ כי העירייה תקבע מי הם הגורמים המוסמכים מטעמה להוציא מידע.

התייחסות העירייה לממצאי הביקורת

- **מחשב מרכזי** – במהלך חודש 4/2010 שודרגו כל התוכנות הפיננסיות של העירייה למערכת החדשה JAVA. כל סיסמאות המשתמש הוחלפו. התוכנות החדשות מחייבות כניסה מחדש למערכת אחרי 15 דקות של חוסר פעילות ובטוחות מאוד. המחשב המרכזי הישן הוצא מכלל שימוש והעבודה נעשית כיום מול שרתים מאובטחים באוטומציה בפ"ת. דבר זה מבטיח אי נגישות לנזק אפשרי למחשב כתוצאה מכשל חשמלי או חלילה מנפילת טיל במקרה של מלחמה. במקביל, מתבצעת בדיקת הליך של גיבוי כל השרתים האחרים בעירייה בשיתוף חברת בזק (RDP).

- **מחשבים אישיים ואנטי וירוס** – בשנה האחרונה הוחלפו כל המחשבים הישנים למחשבים חדישים יותר שלכולם מערכת הפעלה מסוג WINDOWS XP לפחות. הוחלפה תוכנת האנטי וירוס הישנה של NORTON לתוכנה חדישה יותר של KASPERSKI. רועננו הסיסמאות של המשתמשים.

- **שרת דואר** – בספטמבר 2009 הוכנס לשימוש שרת דואר EXCHANGE במקום שרת הדואר של האוטומציה ונרכש DOMAIN של העירייה. שרת הדור החדש מהיר הרבה יותר ומאפשר סינכרון עם טלפונים ניידים חכמים וגישה מרחוק לעדכון לוח השנה. לשרת זה יש קו חיצוני נפרד שאינו מעמיס על קווי האינטרנט של העירייה. לצורך אבטחת המידע לכל משתמש סיסמה אישית שרק הוא יודע.

- **קווי תקשורת חדשים** – בחודשים האחרונים שודרגו קווי התקשורת הישנים מסוג ADSL ו-IP/VPN לקווים חדשים מהירים ויציבים יותר מסוג METRO במהירות 6/3. קו אחד משמש את התקשורת לאוטומציה והשני משמש לאינטרנט. יחד עם קו התקשורת הנוסף של שרת הדואר קיימים כיום 3 קווים מהירים שיכולים לגבות זה את זה.

- **תוכנות חוקיות** – בחודשים האחרונים, נערך יחד עם מיקרוסופט סקר חוקיות תוכנות. נציגי מיקרוסופט עברו על התיעוד והרישיונות. הסקר הסתיים בהצלחה מלאה כאשר הביקורת גילתה שכל הרישיונות חוקיים ומתאימים.

- **חסימת גישה לאתרי תועבה ואתרים בלתי חוקיים** – מערכת זו של החברה לאוטומציה המופעלת בעירייה, מונעת גישה לאתרים אלה מתוך העירייה. דבר זה מונע הורדת וירוסים והורדת תוכנות בלתי חוקיות.

- **בדיקת מחשבי העירייה** – כל מחשבי העירייה נבדקים ומגובים בכל יום. כל תקלה מטופלת מיידית כאשר כל התחזוקה נעשית ע"י עובדי האוטומציה. לא ניתן למנוע הרמטית ומיחשובית הוצאת מידע מחוץ לעירייה (מבלי לפגוע בעבודה השוטפת), כאשר יש אין ספור דרכים לכך החל מדואר אלקטרוני וכלה ב-DISK ON KEY. הפתרון שבוצע – הדרכת העובדים בעירייה ושיפור מודעותם לנושא אבטחת מידע וגישה. כמו כן, מומלץ שכל עובד יחתום על טופס מחויבות אישית לא להוציא חומר מהעירייה.

- **רישום מאגרי מידע** – לפי המלצת הביקורת, ננקטו הפעולות הבאות:
 - א. עודכנו בעלי התפקידים (מנהלי מאגרי המידע) של העירייה.
 - ב. תהליך רישום מאגר מידע חדש "רווחה", מתבצע ויסתיים בקרוב.

- **נוהלי ומדיניות אבטחת מידע** – מומלץ לבצע תהליך זה בהקדם בשיתוף הנהלת העירייה וגורמים נוספים.

חוקי עזר עירוניים

סיכום הערות הביקורת

- קובץ חוקי העזר אינו ערוך לפי נושאים ומראהו כקובץ חוקים אליו מצורפת טבלת תעריפי הקנסות.
- אין בעירייה עותקים של חוקי עזר לעיון ו/או למכירה, כנדרש בסעיף 263 לפקודת העירייה, כמו כן, הקובץ לא מוצג לציבור באתר האינטרנט של העירייה .
- אין התאמה בין רשימת חוקי העזר המאושרת ע"י משרד הפנים לקובץ חוקי העזר הקיים בעירייה.

המלצות הביקורת

- מומלץ לערוך את קובץ החוקים לפי נושאים, דהיינו הצגת הנושא לשמו נועד החוק ולצידו שם החוק כמו כן, מומלץ להוסיף דברי פתיחה המלמדים על תפקידו ועל הזכויות והחובות ביחסי הגומלין בין העירייה ותושביה.
- רצוי להציג תוכן עניינים המקל על ההתמצאות ולשלב את חוקי העזר לפי סדר הא-ב.
- מומלץ לערוך את כל חוקי העזר בקובץ ממוחשב.
- יש לפעול עפ"י האמור בסעיף 263 לפקודת העיריות.
- מומלץ לכלול את כל חוקי העזר גם אלה שאינם נכללים בצו עבירות קנס בקובץ העירייה.

התייחסות העירייה לממצאי הביקורת

- לא נעשה שינוי בעריכת קובץ החוקים לטענת היועץ המשפטי לעירייה כך אמור להיות הקובץ מוצג. יחד עם זאת, קובץ החוקים ימוחשב.
 - קובץ חוקי העזר מוצג לעיון בלשכה המשפטית, כמו כן, באמצעות אתר העירייה ניתן לעיין בכל החוקים כפי שהם מוצגים באתר משרד הפנים.
 - לטענת היועץ המשפטי קיימים 17 חוקי עזר שאינם נכללים בקובץ העירייה מאחר והם אינם נכללים בצו עבירות קנס, לכן הם מופיעים בנפרד.
- חוקים אלה עומדים לעיון הציבור במשרד הלשכה המשפטית בעירייה.

פיצול דירות

תמצית הביקורת

חלוקת דירה הינה עבירה על חוק התכנון והבנייה הנעשית במסווה או בהסתר ויש לה השפעה שלילית על הסביבה ועל איכות חיי השכנים.

ממצאי הביקורת העלו כי למרות הקשיים באיתור דירות מפוצלות ובהוכחת עבירת הפיצול, אין הוועדה לבניין ערים, נוקטת פעולות יזומות למיגור התופעה ואינה קובעת בשיתוף אגף הנדסה בערייה מדיניות אכיפה ברורה בנושא.

המלצות הביקורת

פעולות אקטיביות מצד רשויות הפיקוח תוך העברת מסרים כנגד מפירי חוק, ימנעו צמיחת התופעה למימדים שיצריכו בעתיד יותר כח אדם ומשאבים.

התייחסות לממצאי הביקורת

בעקבות הערות הביקורת, הגבירה הוועדה לבניין ערים את פעולותיה ובשנה האחרונה הוגשו מספר כתבי אישום כנגד עבריינים מפצלי דירות.

מתן חסויות וגיוס תרומות

תמצית הערות הביקורת

העירייה כמו גופים ציבוריים אחרים מקבלת לא אחת פניות למתן חסות, בקשות למתן מכתבי המלצה, הזמנות לסיוע בגיוס תרומות, וכן היא עצמה נזקקת לתרומות כדי לקדם פרויקטים ופעילויות אשר אין לה את האמצעים והמשאבים הנדרשים להפעלתם.

אף שמדובר בפעילויות שלא למטרות רווח ולמען מטרות ציבוריות חיוביות, נושא התרומות והחסויות, לא הוסדר ולא מוסד ולא נקבע תקן מנחה על פיו אמורה העירייה לפעול.

ממצאי הביקורת העלו כי לא קיים רישום מרוכז של תרומות וחסויות בהן העירייה הייתה מעורבת וכי לא קיימים נהלים המסדירים נושא זה.

המלצות הביקורת

לאור החשיבות בצורך למסד את נושא התרומות והחסויות הן מההיבט הניהולי התקין והן מההיבט הציבורי, יש לקבוע נוהל לגיוס תרומות ומתן חסויות ולצורך כך מומלץ להיעזר בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, כפי שפורטו בגוף הביקורת.

התייחסות העירייה לממצאי הביקורת

עפ"י המלצת חברי הוועדה לענייני ביקורת, הגזברות והיועץ המשפטי לעירייה בשיתוף מנכ"ל העירייה, יפעלו להכנת נוהל בהתאם.

נכון למועד ביקורת המעקב, טרם הוכן הנוהל.

התכנסות הוועדות העירוניות

תמצית הערות הביקורת

סדרי עבודה תקינים של ועדות העירייה, חיוניים לקיום סדרי מינהל תקין בפעילות השוטפת של העירייה. הוועדות הן המסגרת בה ממקדת מועצת העיר את עבודתה ויכולתה של המועצה לעבוד באמצעות ועדות היא מהגורמים המשפיעים על הצלחתה.

עם זאת, נראה כי נושא ועדות העירייה אינו זוכה לתשומת הלב הראויה וניכר כי אלו אינן ממלאות את יעודן.

ממצאי הביקורת העלו כי ועדות החובה אינן מתכנסות בהתאם לחוק וחלקן כלל אינו מתכנס, כך גם ועדות הרשות שכאמור הן חסרות סמכויות סטטוטוריות, אך עשויות לסייע לפעילות העירייה בנושאים רבים ומגוונים.

המלצת הביקורת

על חברי הוועדות והעומדים בראשן להתייחס לממצאי הביקורת להפיק את הלקחים ולדאוג לכך כי פעילות הוועדות תיעשה עפ"י חוק.

התייחסות העירייה לממצאי הביקורת

במהלך שנת 2010 פנה מנכ"ל העירייה במכתב ליושבי ראש הוועדות בבקשה לכנס את הוועדות בהתאם לחוק.

המנכ"ל הדגיש כי ועדות החובה אינן מתכנסות בהתאם לחוק וחלקן כלל אינו מתכנס.

ביקורת המעקב לגבי תדירות כינוסן של הוועדות בשנת 2010 נתקלה בקשיים מאחר וראשי הוועדות בחלקם הגדול, לא הקפיד להגיש את פרוטוקולי הישיבות לאישור מועצת העיר, כתוצאה מכך, לא נמצא תיעוד להתכנסותן.

להלן הנתונים אותם ליקטה הביקורת מתוך הפרוטוקולים שאושרו במועצת העיר.

כינוס הוועדות - שנת 2010 :

3 כינוסים	-	הוועדה לענייני ביקורת
7 כינוסים	-	ועדת כספים
5 כינוסים	-	ועדת מכרזים
4 כינוסים	-	ועדת קליטה
5 כינוסים	-	ועדת תמיכות
2 כינוסים	-	הוועדה למעמד האישה
1 כינוס	-	הוועדה לקשרי חוץ
2 כינוסים	-	הוועדה ליקיר העיר

**מעקב אחר תיקון ליקויים – הדו"ח
המפורט של אגף הביקורת במשרד
הפנים 2009**

דו"ח ביקורת מס' 22

3/2011

מעקב אחר תיקון ליקויים נכון לשנת 2009

מס' סד'	הליקוי	תוקן/ לא תוקן/ תוקן חלקית
	ביצוע התקציב הרגיל	
.1	<p>העירייה נתנה הנחות מארנונה בגין יתרות חוב משנים קודמות בסך כ- 444 אלף ₪, שלא על פי הקבוע בתקנות.</p> <p>תגובת העירייה: ההנחות שניתנו היו בגין אישורים שהמציאו הזכאים להנחות שקבלו באיחור מהביטוח הלאומי בגין מצבם הסוציאלי, בריאותי ואחר.</p>	לא תוקן
.2	<p>העירייה לא הפקידה בחשבון בנק מיועד את הסכומים שנוכו על ידה מעובדים המועסקים בתנאי פנסיה תקציבית והמיועדים לתשלומי פנסיה בעתיד.</p> <p>תגובת העירייה: בשנת 2010 נבחנות על ידי העירייה קופות המומלצות ע"י מרכז השלטון על מנת להעביר אליהם את הכספים שהופרשו, המהלך יתבצע עוד בשנת 2010.</p>	לא תוקן
.3	<p>קיימות חריגות בסעיפים מסוימים בין הביצוע לבין התקציב (לחלקם ניתנו הסברים מהעירייה).</p>	תוקן חלקית
	ביצוע תקציבי הפיתוח	
.4	<p>9 תב"רים שנפתחו בשנת הדוח, הופעלו לפני אישור הממונה במשרד הפנים, וחלק מהתב"רים הופעלו לפני אישורם בישיבת מועצת העיר.</p> <p>תגובת העירייה: התקבלו אישורים מהמשרדים המממנים את התב"רים האמורים.</p>	לא תוקן
.5	<p>העירייה לא הפקידה בחשבונות בנק נפרדים כספים שנתקבלו עבור תב"רים וכן עבור השקעות המיועדות לכיסוי קרנות לעבודות פיתוח, כפי שנדרש בסעיף 213 א' לפקודת העיריות.</p> <p>תגובת העירייה: לא ניתן לפתח עשרות חשבונות בנקים בחריגה ולשלם הוצאות מימון לחינם. רוב הפרויקטים המתבצעים עפ"י אישור משרדי הממשלה, מופעלים ע"י העירייה ורק לאחר תשלום לקבלנים המשרדים מעברים את הכספים באיחור של מס' חודשים. אין כל היגיון בדרישה זו ונאמר לנו כי יש בכוונת המשרד לבטל דרישה זו.</p>	לא תוקן

תוקן/ לא תוקן/ תוקן חלקית	הליקוי	מס' סד'
לא תוקן	<p>העירייה לא קיבלה ערבויות ביצוע וטיב ממבצעי העבודות.</p> <p>תגובת העירייה: בדרך כלל העירייה דורשת ערבות בנקאית לטיב ביצוע עם סיום העבודה ואפילו מעכבת את התשלום הסופי עד לקבלת ערבות כזו. התב"רים אשר נבדקו ע"י המבקר, נסובו בעיקר על תשתיות כבישים והסדרי תנועה, עבודות אשר בוצעו ע"י קבלן שזכה במכרז רב שנתי. העירייה חייבת לקבלן בכל זמן נתון סכומים בגין 3 חודשי עבודה לפחות הן בפיתוח והן בשוטף, לכן לא נדרשה ערבות כי בכל עת הרשות יכולה לעכב לו תשלומים, אם יש בעיית טיב ביצוע.</p>	.6
תוקן חלקית	<p>במספר תב"רים קיימות חריגות בביצוע ההוצאות מעבר למסגרת התקציבית המאושרת בסך כולל של 1,885 אש"ח. לחלקם טרם נמצא מקור מימון לכיסוי הגירעון.</p>	.7
הענקת תמיכות		
לא תוקן	<p>תשלומי תמיכות מבוצעים באמצעות המחאות מוגבלת "למוטב בלבד" ולא באמצעות העברות בנקאיות, כפי שנדרש בחוזר המנהל הכללי מס' 9 התשמ"ד.</p> <p>תגובת העירייה: התשלום בשיקים למוטב בלבד של העירייה הינו טוב ומעולם לא היו בעיות או טענות מצד הגופים הנתמכים. אין אפשרות להסב את התשלום לצד ג'.</p>	.8
חייבים		
לא תוקן	<p>בעירייה אין נתונים על חובות בפיגור שהוטלו בגינם עיקולים על נכסי החייבים</p> <p>תגובת העירייה: מאחר והעיקולים מתבצעים ע"י חב' גביה העוסקת בפעולות אכיפה, יש בידם לעקוב אחר הטלת עיקולים ותשלום בעקבות כך.</p>	.9
לא תוקן	<p>לא מנוהל בעירייה מערך חייבים לגבי תקבולים לקרנות הפיתוח.</p> <p>תגובת העירייה: תקבולים לקרנות פיתוח והיטלי השבחה, לא יכולים להופיע במאזני הגביה כי הם נושאים אופי מאזני עם קבלתם. מאזני הגביה הם תקבולים שמשמשים לתקציב שוטף בלבד ולא למאזן.</p>	.10

תוקן/ לא תוקן/ תוקן חלקית	הליקוי	מס' סד'
לא תוקן	<p>ל-9 מעובדי העירייה חובות בגין ארנונה שהסתכמו לסוף השנה ב-291 אלף ₪.</p> <p>תגובת העירייה: נמסר פירוט לגבי 9 עובדי עירייה, אשר לגביהם קיים חוב.</p> <p>מ-1/9/09 החל לפעול תאגיד מים בקרית מוצקין, כך שהחובות מאותו תאריך כולל את המיסים בלבד. כולם עשו הסדרי תשלום באמצעות השכר או הפנסיה, כך שהחוב יפחת. רובם הינם מקרים סוציאליים קשים</p>	.11
לא תוקן	<p>העירייה לא מסמנת במערכת הגבייה שלה בסוג שירות נפרד את החובות המסופקים או המיועדים למחיקה שלה.</p> <p>תגובת העירייה: בשנת 2010 שודרגה מערכת המחשוב ובאגף הגבייה ניתן לציין הרבה פרטים חשובים לגבי הנישומים.</p> <p>נקבעה עובדת מיוחדת שעורכת בדיקת חובות של אנשים שעזבו את הדירה, אנשים שנפטרו וחובות אצל אפוטרופוסים או כונסי נכסים. בכל שנה אנו מרכזים את החובות הבעייתיים בצירוף הנתונים ואישורים ממשרד הרווחה ופועלים לגביה או למחיקה ע"י משרד הפנים</p>	.12
	מנגנוני בקרה וביקורת פנימית	
תוקן	הוועדה לענייני ביקורת לא פעלה בשנה המבוקרת.	.13
	מערך השכר והעסקת עובדים	
לא תוקן	בשנת 2009 קיימת צבירת חופשה של 26 עובדים מעל המכסה המותרת. בשנת 2008 – 38 עובדים.	.14
לא תוקן	בעירייה אין נתונים בדבר מספר מועסקים ומספר שעות העסקה בגין רכישת שירותי כח אדם.	.15

מס' סד'	הליקוי	תוקן/ לא תוקן/ תוקן חלקית
	נושאים אחרים	
16.	העירייה ביטחה את הציוד במחסני הג"א במסגרת ביטוח שנתי של כלל נכסי העירייה ולא בנפרד וללא ציון פקע"ר, כמוטב בפוליסה. תגובת העירייה: בשנת 2010 פורק מחסן הג"א, כך שמשנה זו ההערה אינה רלוונטית עוד.	לא תוקן
17.	חלק מוועדות החובה בעירייה, לא מתכנסות אחת לשלושה חודשים, כמתחייב מפקודת העיריות.	תוקן חלקית
18.	תרומות שהתקבלו ויועדו למתן מלגות, לא נוהלו בעירייה בחשבון בנק נפרד המיועד למטרת קרן מלגות. תגובת העירייה: היועץ המשפטי של העירייה פנה לאפוטרופוס הממשלתי לצורך רישום קרן המלגות, אך עד כה לא אישרו לנו את ההליך.	לא תוקן
	ניהול נכסים ובטיחות	
19.	העירייה לא הסדירה בכתב את מערכת התקשרויות עם החברה הכלכלית קרית מוצקין ובכלל זה את הזכויות והחובות של כל צד.	לא תוקן
20.	העירייה טרם הקימה תאגיד מים וביוב בהתאם להוראות החוק.	תוקן
	רישום, דיווח כספי והתקשרויות	
21.	העירייה פרסמה פומבית תמצית מהדוחות הכספיים השנתיים ("דוח לתושב) באיחור של יותר מארבעה חודשים. תגובת העירייה: הדו"ח התקבל באיחור רב ממשרד הפנים.	לא תוקן

חוקים ותקנות

דו"ח ביקורת מס' 22

3/2011

מבואות מפקודת העיריות

בדבר פרסום דו"ח ביקורת או ממצא ביקורת

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה.

פרסום מלא או חלקי, לפני המועד שנקבע להגשתו למועצת העיר ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה או ראש העיר – באישור ועדת הביקורת – א ס ו ר על פי סעיף 170 (ג) (ו) לפקודת העיריות.

"לא יפרסם אדם דו"ח מן האמורים בסעיף זה או חלק ממנו או תכנו,

לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ולא יפרסם ממצא ביקורת

של מבקר העירייה, ואולם מבקר העירייה או ראש העירייה רשאי,

באישור הוועדה, להתיר פרסום, כאמור."

על פי סעיף 334 א' לפקודת העיריות:

"המפרסם דו"ח, או חלקו או תוכנו או ממצא ביקורת, ומפר בכך את

הסעיף 170 (ג) (ו) או תנאי בהיתר שניתן לו על פי הסעיף האמור, דינו

– מאסר שנה."

הבסיס החוקי לעבודת מבקר העירייה

פקודת העיריות

מינוי מבקר

- 167 " (ב) המועצה, בהחלטה ברוב חבריה, תמנה לעירייה מבקר במשרה מלאה;
- (ג) לא ימונה ולא יכהן אדם כמבקר עירייה, אלא אם כן יתקיימו בו כל אלה:
- (1) הוא יחיד;
 - (2) הוא תושב ישראל;
 - (3) הוא לא הורשע בעבירה שיש עמה קלון;
 - (4) הוא בעל תואר אקדמי מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל או מוסד להשכלה גבוהה בחוץ לארץ, שהכיר בו לעניין זה מוסד להשכלה גבוהה בישראל או שהוא עורך דין או רואה חשבון;
 - (5) הוא רכש ניסיון במשך שנתיים בעבודת ביקורת;
 - (6) הוא אינו חבר בהנהלה פעילה של מפלגה או בהנהלה פעילה או בגוף דומה אחר של רשימת מועמדים שהתמודדה בבחירות לרשות המקומית".
- (1ג) מי שכיהן כחבר מועצה לא ימונה ולא יכהן כמבקר עירייה, אלא אם כן עברו עשר שנים מתום כהונתו כחבר מועצה.
- (2ג) מי שהיה מועמד בבחירות למועצת העירייה, לא יכהן כמבקר אותה עירייה, למשך כל תקופת כהונתה של אותה מועצה אליה היה מועמד.
- (ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), רשאי הממונה על המחוז לאשר מינויו של אדם אשר לא נתמלא בו אחד מן התנאים המנויים בפסקאות (4) ו-(5) לסעיף קטן (ג), כמבקר העירייה, אם הוא רכש ניסיון במשך עשר שנים בעבודת ביקורת בגוף ציבורי כמשמעו בחוק הביקורת הפנימית תשנ"ב-1992.

יני מדינת ישראל נוסח חדש, 8 עמ' 197.
ספר החוקים תשל"א 634 עמ' 168.
ספר החוקים תשל"ט, 914 עמ' 8.

מועצה שלא מינתה מבקר

- 167 א. (א) ראה הממונה כי המועצה אינה ממנה מבקר, רשאי הוא לדרוש ממנה בצו

כי תמנה מבקר, כאמור בסעיף 167, תוך הזמן הנקוב בצו.

(ב) לא מילאה המועצה אחרי הצו תוך הזמן האמור, רשאי הממונה למנות מבקר לעירייה ולקבוע את שכרו."

מינוי עובדי מבקר

170" (ה) ראש העירייה בהסכמת מבקר העירייה ימנה עובדים ללשכת מבקר העירייה בהתאם לתקנים שיקבע שר הפנים בתקנות ועל פי האמור בהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ד).
תקנים לפי סעיף קטן זה ייקבעו בידי השר בהתחשב במספר התושבים, בתחומה של העירייה ובגודל תקציבה השנתי.

(ה1) לא ימונה עובד ולא יכהן אדם כעובד ביקורת בלשכת מבקר העירייה, אלא אם כן התקיימו בו הוראות סעיף 167 (ג1) עד (4) .

(ה2) על אף הוראות סעיף קטן (ה1) רשאי ראש העירייה, בהסכמת מבקר העירייה לאשר מינויו של אדם אשר לא נתמלא בו התנאי האמור בסעיף 167 (ג4).

אם רכש ניסיון במשך 7 שנים בעבודת ביקורת בגוף ציבורי כמשמעו בחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992.

(ו) עובדי לשכת מבקר העירייה דינם כשאר עובדי העירייה, ואולם הם יקבלו הוראות מקצועיות ממבקר העירייה בלבד.

(ז) לא יופסק שירותו של עובד אצל מבקר העירייה, שלא בהסכמתו של מבקר העירייה, אלא בכפוף להוראות סעיף 171 א (1)."

(ח) בסעיף זה "עובד ביקורת" – "עובד המבצע פעולת ביקורת".

תפקידי המבקר

170" א. א) ואלה תפקידי המבקר :

- (1) לבדוק אם פעולות העירייה, לרבות פעולות לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, נעשו כדין בידי המוסמך לעשותם, תוך שמירה על טוהר המידות ועקרונות היעילות והחיסכון;
- (2) לבדוק את פעולות עובדי העירייה;
- (3) לבדוק אם סדרי הבוחן והוראות הנוהל הנהוגים בעירייה מבטיחים קיום הוראות כל דין, טוהר המידות ועקרונות היעילות והחיסכון;
- (4) לבקר את הנהלת חשבונות העירייה ולבדוק אם דרכי החזקת כספי העירייה ושמירת רכושה והחזקתו מניחות את הדעת.
- (ב) הביקורת לפי סעיף קטן (א) תיעשה גם לגבי המועצה הדתית שבתחום העירייה וכן לגבי כל תאגיד, מפעל, מוסד, קרן או גוף אשר העירייה משתתפת בתקציבם השנתי כדי יותר מעשירית לגבי אותה שנת תקציב או שהעירייה משתתפת במינורי הנהלתם.
למי שעומד לביקורת לפי סעיף קטן זה ייקרא להלן "גוף עירוני מבוקר".
- (ג) בכפוף לאמור בסעיף קטן (א), יקבע המבקר את תכנית עבודתו השנתית, את נושאי הביקורת בתקופה פלונית ואת היקף הביקורת.
- (1) על פי שיקול דעתו של המבקר;
- (2) על פי דרישת ראש העירייה לבקר עניין פלוני;
- (3) על פי דרישת הוועדה לענייני ביקורת, ובלבד שמספר הנושאים לביקורת לא יעלה על שני נושאים לשנת עבודה.
- (ד) המבקר ייקבע על פי שיקול דעתו את הדרכים לביצוע ביקורתו.
- (ה) מבקר העירייה יכין ויגיש לראש העירייה מדי שנה הצעת תקציב שנתי ללשכתו, לרבות הצעת תקן, במסגרת הכנת התקציב לפי הפקודה.
היקף הצעת התקציב לא יפחת משיעור קבוע באחוזים מהתקציב השנתי של העירייה, כפי שיקבע השר בהתחשב במספר התושבים התחומה של העירייה ובגודל תקציבה השנתי.
- (ו) ועדת הכספים והמועצה, יידונו בהצעת התקציב והתקן של לשכת מבקר העירייה, כפי שהגיש אותן מבקר העירייה, במסגרת דיוניהן בהצעת התקציב השנתי.

המצאת מסמכים ומסירת מידע

- 170 ב. (א) ראש העירייה וסגניו, חברי המועצה, עובדי העירייה, ראש המועצה הדתית וסגניו, חברי המועצה הדתית, עובדי המועצה, חברים ועובדים של כל גוף עירוני מבוקר, ימציאו למבקר העירייה, על פי דרישתו, כל מסמך שברשותם אשר לדעת מבקר העירייה דרוש לצרכי הביקורת וייתנו למבקר העירייה כל מידע או הסבר שיבקש, בתוך התקופה הקבועה בדרישה ובאופן הקבוע בה.
- (ב) למבקר העירייה או עובד שהוא הסמיך לכך תהיה גישה, לצורך ביצוע תפקידו, לכל מאגר מידע רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים ולכל תוכנת עיבוד נתונים אוטומטית של העירייה או של גוף עירוני מבוקר.
- (ג) לגבי מידע החסוי על פי הדין, יחולו על מבקר העירייה ועל עובדים מטעמו המגבלות הקבועות בחוק או לפיו לגבי המורשים לטפל באותו מידע.
- (ד) עובדו של מבקר העירייה שאינו עובד עירייה, יחולו עליו, לעניין עבודתו האמורה, כל איסור והגבלה החלים על עובד הציבור שהוא עובד מבקר העירייה.
- (ה) לצורך ביצוע תפקידו יוזמן מבקר העירייה ויהיה רשאי להיות נוכח בכל ישיבה של מועצת העירייה או כל ועדה מועדונית של גוף עירוני מבוקר. בישיבה שאינה סגורה רשאי הוא להיות נוכח אף על-ידי עובד מעובדיו".

דו"ח המבקר

- 170 ג. (א) המבקר יגיש לראש העירייה דו"ח על ממצאי הביקורת שערך ; הדו"ח יוגש אחת לשנה, לא יאוחר מ-1 באפריל של השנה שלאחר השנה שלגביה הוגש הדו"ח. בדו"ח יסכם המבקר את פעולותיו, יפרט את הליקויים שמצא וימליץ על תיקון הליקויים ומניעת הישנותם בעתיד ; בעת הגשת הדוח לפי סעיף קטן זה. ימציא המבקר העתק ממנו לוועדה לענייני ביקורת ; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לפגוע בהוראות סעיפים 21 א' ו-21 ב' לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]³.
- (ב) בנוסף לאמור בסעיף קטן (א) רשאי המבקר להגיש לראש העירייה ולוועדה לענייני ביקורת דו"ח על ממצאי הביקורת שערך בכל עת שייראה לו או כאשר ראש העירייה או הוועדה לענייני ביקורת ידרשו ממנו לעשות כן.
- (ג) תוך שלושה חודשים מיום קבלת דו"ח המבקר יגיש ראש העירייה לוועדה לענייני ביקורת את הערותיו על הדו"ח וימציא לכל חברי המועצה העתק מהדו"ח בצירוף הערותיו.
- (ד) הוועדה לענייני ביקורת תדון בדו"ח המבקר ובהערות ראש העירייה עליו ותגיש למועצה לאישור את סיכומיה ובהצעותיה תוך חודשיים מיום שנמסרו לה הערות ראש העירייה כאמור בסעיף קטן (ג). לא הגיש ראש העירייה את הערותיו על הדו"ח עד תום התקופה האמורה, תדון הוועדה בדו"ח המבקר ותגיש למועצה לאישור את סיכומיה עד תום חמישה חודשים ממועד המצאתו על-ידי מבקר העירייה לוועדה. בטרם תשלים הוועדה את סיכומיה והצעותיה רשאית היא, עם ראתה צורך בכך, לזמן לדיוניה נושאי משרה של העירייה או של גוף עירוני מבוקר, כדי לאפשר להם להגיב על הדו"ח.

- (ה) (1) תוך חודשיים מן היום שהגישה הוועדה את סיכומיה והצעותיה תקיים המועצה דיון מיוחד בהם ובדו"ח המבקר ותחליט בדבר אישור הסיכומים או ההצעות כאמור.
- (2) לא הגישה הוועדה את סיכומיה והצעותיה לחברי המועצה עד תום התקופה כאמור בסעיף קטן (ד), או לא המציא ראש העירייה לכל חברי המועצה העתק מהדו"ח בצירוף הערותיו, ימציא המבקר עותק מהדו"ח לכל חברי המועצה והמועצה תדון בדו"ח ובהמלצותיו לא יאוחר משבעה חודשים ממועד הגשתו לראש העירייה.
- (ו) לא יפרסם אדם דו"ח מן האמורים בסעיף זה או חלק ממנו או תוכנו, לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה ולא יפרסם ממצא ביקורת של מבקר העירייה, ואולם מבקר עירייה או ראש העירייה, רשאי, באישור הוועדה, להתיר פרסום כאמור.
- (ז) היה למבקר העירייה יסוד להניח שראש העירייה או היועץ המשפטי של העירייה הוא צד לעשיית עבירה לפי הוראות פרק ה' סימן ב' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 יעביר המבקר את העניין במישרין לידיעת מבקר המדינה.
- 170 (ג) דוח"ות המבקר, חוות דעת או כל מסמך אחר שהוציא או שהכין מבקר העירייה במילוי תפקידו, לא יישמשו ראיה בכל הליך משפטי, אך לא יהיו פסולים בשל כך לשמש ראיה בהליך משמעותי.

- 171" (א) עובד העירייה שנתמנה לפי סעיף 167 (א) לא יפוטר, אלא אם כן הוחלט על כך בישיבת המועצה לאחר שניתנה הודעה כדין לכל חברי המועצה שדבר הפיטורים יידון באותה ישיבה.
- (ב) (1) לא יפוטר היועץ המשפטי לעירייה שהוא עובדה, אלא באישור המועצה ברוב של שני שלישים מחבריה, לאחר שניתנה הודעה כדין לכל חברי המועצה שדבר הפיטורים יידון באותה ישיבה.
- (2) לא יפוטר מבקר העירייה שהוא עובדה, אלא באישור המועצה ברוב של שלושה רבעים מחבריה, לאחר שניתנה הודעה כדין לכל חברי המועצה שדבר הפיטורים יידון באותה ישיבה.
- (ג) לא תתקבל במועצה החלטה לפיטוריו של מבקר העירייה או היועץ המשפטי לעירייה, אלא לאחר שניתנה להם זכות לשאת לפני המועצה את דברם בעניין הפיטורים.
- (ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יחולו, בשינויים המחויבים, גם על השעיית מבקר העירייה או היועץ המשפטי לעירייה.
- (ה) האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מסמכותו של בית דין למשמעת לפי חוק הרשויות המקומיות (משמעת), התשל"ח-1978, לפסוק בדבר פיטוריו של עובד עירייה שסעיף זה דן בו, בשל עבירת משמעת כמשמעותה בחוק האמור".

תקנות העיריות (דין וחשבון העירייה), התשל"ד-1974

בתוקף סמכותי לפי סעיף 347 לפקודת העיריות, אני מתקין תקנות אלה:

1. מבקר העירייה יגיש לראש העירייה, לא יאוחר מהאחד באוגוסט תאריך הגשת דין וחשבון בכל שנה, דין וחשבון, המתייחס לשנת הכספים שקדמה לאותו תאריך על ממצאי הביקורת שערך.
2. בדין וחשבון יסכם המבקר את פעולותיו בשטח הביקורת, ויפרט תוכן דין וחשבון בו את הליקויים.
3. המבקר יביא בדין וחשבון את המלצותיו לתיקון הליקויים המלצות ולמניעתם בעתיד.
4. הדין וחשבון יפרט את המעקב אחרי התיקון של ממצאי הביקורת רשימת מעקב בדינים וחשבונות קודמים ושל ממצאי הביקורת של מבקר המדינה בנושאים שהם בתחום סמכויותיו של מבקר העירייה, והוא יציין אם הליקוי שעליו הצביעו תוקן.
5. תחילתן של תקנות אלה ביום השלושים לאחר פרסומן תחילה
6. לתקנות אלה ייקרא "תקנות העיריות (דין וחשבון מבקר העירייה), השם התשל"ד-1974".
י"ז באדר התשל"ד (11 במרס 1974).

יוסף בורג

שר הפנים

1. ק"ת 3157 התשל"ד (4/4/1974), עמ' 959
תוקן בחוק (מס' 80) התשס"ב-2002 – "לא יאוחר מהאחד באפריל בכל שנה"